

Bruksela, 4 grudnia 2019 r.
(OR. en)

14824/19

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0216(COD)

AGRI 593
AGRILEG 210
AGRIFIN 86
AGRISTR 80
AGRIORG 94
CODEC 1734
CADREFIN 401

NOTA

Od: Prezydencja

Do: Delegacje

Nr dok. Kom.: 9645/18 + COR 1 + ADD 1

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia
na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa
członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych
WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji
(EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów
Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenie Parlamentu
Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu
Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013
– *Propozycje redakcyjne prezydencji*

Delegations will find in the Annex the consolidated Finnish Presidency drafting suggestions on the
abovementioned proposal.

Compared to the Commission proposal, the added text is marked in **bold and underlined** and [...] is used for deleted text.

PROPOZYCJE REDAKCYJNE PREZYDENCJI:

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 42 i art. 43 ust. 2,

uwzględniając Akt przystąpienia z 1979 r., w szczególności ust. 6 dołączonego do niego protokołu nr 4 dotyczącego bawełny,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

¹ Dz.U. C z , s. .

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

[Motywy zostaną poddane analizie na późniejszym etapie prac]

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

² Dz.U. C z , s. .

TYTUŁ I

PRZEDMIOT I ZAKRES STOSOWANIA, PRZEPISY MAJĄCE ZASTOSOWANIE I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące:
 - a) celów ogólnych i szczegółowych, jakie mają być realizowane za pomocą unijnego wsparcia finansowanego z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), oraz powiązanych z nimi wskaźników;
 - b) rodzajów interwencji i wspólnych wymogów obowiązujących państwa członkowskie w zakresie realizacji tych celów, jak też powiązanych z nimi uzgodnień finansowych;
 - c) planów strategicznych WPR sporządzanych przez państwa członkowskie, ustanawiania wartości docelowych, **określania warunków** interwencji i przydzielania zasobów finansowych, zgodnie z celami szczegółowymi i zidentyfikowanymi potrzebami;
 - d) koordynacji i zarządzania oraz monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do unijnego wsparcia finansowanego z EFRG i EFRROW na rzecz interwencji wymienionych w planach strategicznych WPR sporządzanych przez państwa członkowskie i zatwierdzanych przez Komisję, obejmujących okres od dnia 1 stycznia {2021 r.} do dnia 31 grudnia 2027 r. (**„okres {2021}–2027”**).

Artykuł 2
Przepisy mające zastosowanie

1. Do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rozporządzenie horyzontalne]³ oraz przepisy przyjęte na podstawie tego rozporządzenia.
2. Do wsparcia finansowanego z EFRROW na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie przepisy tytułu II rozdział III, tytułu III rozdział II oraz art. 41 i 43 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [w sprawie wspólnych przepisów]⁴.

Artykuł 3
Definicje

Do celów [...] niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (a) „rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, której gospodarstwo rolne jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz która prowadzi działalność rolniczą [...] **określona** przez państwa członkowskie **zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia**;
- (b) „gospodarstwo rolne” oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego;
- (c) „interwencja” oznacza instrument wsparcia z zestawem warunków kwalifikujących określonych przez państwa członkowskie w planach strategicznych WPR w oparciu o rodzaj interwencji przewidziany w niniejszym rozporządzeniu;

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [...] z dnia [data] [pełen tytuł] (Dz.U. L ... z ..., s. ...).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [...] z dnia [data] [pełen tytuł] (Dz.U. L ... z ..., s. ...).

- (d) „poziom dofinansowania” oznacza wielkość wkładu publicznego w daną operację.
W przypadku instrumentów finansowych odnosi się on do ekwiwalentu dotacji brutto wsparcia zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 20 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014⁵;
- (da) „wydatki publiczne” oznaczają każdy wkład w finansowanie operacji, którego źródłem jest budżet krajowych, regionalnych lub lokalnych władz publicznych, budżet Unii udostępniony EFRG i EFRROW, budżet podmiotów prawa publicznego lub też budżet związków władz publicznych lub podmiotów prawa publicznego;**
- (e) „fundusz ubezpieczeń wzajemnych” oznacza akredytowany przez państwo członkowskie zgodnie z prawem krajowym tego państwa system, który umożliwia stowarzyszonym rolnikom ubezpieczanie się i za pomocą którego wypłacane są rekompensaty stowarzyszonym rolnikom, którzy ponoszą straty gospodarcze **pod względem wielkości lub wartości produkcji lub ponoszą koszty związane z wdrażaniem działań na rzecz zwalczania chorób zwierząt lub organizmów szkodliwych dla roślin;**
- (f) „operacja” oznacza:
- (i) projekt, umowę, działanie lub grupę projektów wybrane w ramach [...] danego **planu strategicznego WPR;**
 - (ii) w kontekście instrumentów finansowych: wkład [...] w **ramach planu strategicznego WPR** do instrumentu finansowego oraz późniejsze wsparcie finansowe świadczone z tego instrumentu finansowego na rzecz ostatecznych odbiorców;

⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

- (g) „podmiot pośredniczący” oznacza każdy podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, w **tym jednostki regionalne lub lokalne, jednostki ds. rozwoju regionalnego lub organizacje pozarządowe**, za których działalność ponosi odpowiedzialność instytucja zarządzająca **lub organ zarządzający na szczeblu regionalnym, o którym to organie mowa w art. 110 ust. 1 akapit drugi**, lub które wykonują obowiązki w imieniu takiej instytucji lub organu;
- (h) W przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, **o których to interwencjach mowa w art. 64**, „beneficjent” oznacza:
- (i) podmiot prawa publicznego, podmiot prawa prywatnego, podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nie posiadający, [...] osobę fizyczną **lub grupę osób fizycznych lub prawnych** odpowiedzialne za samo inicjowanie lub inicjowanie i realizację operacji;
 - (ii) w kontekście programów pomocy państwa: [...] **przedsiębiorstwo, które** otrzymuje pomoc;
 - (iii) w kontekście instrumentów finansowych: jednostka, która wdraża fundusz zarządzający lub – w przypadku gdy nie istnieje struktura funduszu zarządzającego – jednostka, która wdraża fundusz szczegółowy, lub – w przypadkach gdy instytucja zarządzająca zarządza instrumentem finansowym – instytucja zarządzająca;
- (i) „wartości docelowe” oznaczają uprzednio [...] **ustalone** wartości, które mają zostać osiągnięte na koniec danego okresu w odniesieniu do wskaźników rezultatu przewidzianych w ramach celu szczegółowego;
- (j) „cele pośrednie” oznaczają [...] **uprzednio ustalone wartości dotyczące danego roku finansowego** [...], które mają zostać osiągnięte w określonym momencie okresu realizacji planu strategicznego WPR w odniesieniu do wskaźników **rezultatu** przewidzianych w ramach celu szczegółowego;
- (k) **„AKIS” („system wiedzy i innowacji w rolnictwie” – *Agricultural Knowledge and Innovation System*) oznacza przepływ informacji o praktykach organizacyjnych i przepływ wiedzy między osobami, organizacjami i instytucjami, które wykorzystują i rozwijają wiedzę na potrzeby rolnictwa oraz powiązanych dziedzin.**

Artykuł 4

Definicje i **warunki**, które należy sformułować w planach strategicznych WPR

1. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR **co najmniej** definicje i **warunki dotyczące** działalności rolniczej, użytku rolnego, kwalifikującego się hektara [...] i młodego rolnika **na następujących zasadach**:
 - (a) „działalność rolnicza” [...] **określa** się w taki sposób, aby obejmowała zarówno wytwarzanie produktów rolnych – z **wyjątkiem produktów rybołówstwa** – wymienionych w załączniku I do TFUE, [...] **oraz** uprawę bawełny i zagajników o krótkiej rotacji, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i użycie zwykłego sprzętu rolniczego;
 - (b) „użytek rolny” [...] **określa** się w taki sposób, aby w jego skład wchodziły grunty orne, uprawy trwałe i trwałe użytki zielone. Państwa członkowskie szczegółowo definiują terminy „grunty orne”, „uprawy trwałe” i „trwałe użytki zielone” z zachowaniem następujących elementów:
 - (i) „grunty orne” oznaczają grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne dla produkcji roślinnej, ale ugorowane, i obejmują obszary odlogowane zgodnie z art. 22, 23 i 24 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999⁶, art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005⁷, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub **art. 28 lub art. 65 lub normą GAEC nr 9, o której mowa w załączniku III** do niniejszego rozporządzenia;

⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia (Dz.U. L 160 z 26.6.1999, s. 80).

⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1).

- (ii) „uprawy trwałe” oznaczają uprawy niepodlegające płodozmianowi, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe, które zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i dają powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;
- (iii) „trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe” (zwane łącznie „trwałymi użytkami zielonymi”) oznaczają grunty **wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych), które nie były** objęte zmianowaniem upraw danego gospodarstwa rolnego przez okres co najmniej pięciu lat, **a także – w przypadku gdy państwa członkowskie tak zadecydują – które nie były zaorane przez okres co najmniej pięciu lat; mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które nadają się do wypasu, a także – w przypadku gdy zadecydują tak państwa członkowskie – inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które służą do wytwarzania paszy dla zwierząt, pod warunkiem że zachowano przewagę traw i innych zielnych roślin pastewnych [...]. [...]** **Państwa członkowskie mogą również zadecydować o uznaniu za trwałe użytki zielone którekolwiek z poniższych rodzajów gruntów:**
- **gruntów nadających się do wypasu i stanowiących część utrwalonych praktyk lokalnych w przypadkach, gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne tradycyjnie nie są roślinnością dominującą na obszarach wypasu;**
 - **gruntów nadających się do wypasu w przypadkach, gdy trawy i inne zielne rośliny pastewne nie są roślinnością dominującą lub nie występują na obszarach wypasu;**
- (c) do celów rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich „kwalifikujący się hektar” [...] **określa** się w taki sposób, aby [...] **obejmował:**

- (i) wszelkie użytki rolne danego gospodarstwa rolnego, które w trakcie roku, na który wnioskuję się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku gdy te użytki rolne wykorzystywane są także do prowadzenia działalności pozarolniczej – są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej, i które pozostają w dyspozycji rolnika. Z należycie uzasadnionych względów środowiskowych lub klimatycznych państwa członkowskie mogą zdecydować, że kwalifikujący się hektar:

- [...] będzie obejmował również niektóre obszary wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej jedynie co drugi rok, lub
- nie będzie obejmował użytków rolnych powstałych w wyniku przekształcenia obszarów nierolniczych, w przypadku gdy przekształcenie to ma negatywny wpływ na klimat lub środowisko [...];

(ia) wszelkie obszary należące do gospodarstwa:

- na których występują elementy krajobrazu podlegające obowiązkowi zachowania zgodnie z normą GAEC 9, o której mowa w załączniku III;
- wykorzystywane do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych przeznaczonych na elementy nieprodukcyjne zgodnie z normą GAEC 9;
- które na czas trwania danego zobowiązania rolnika zostały ustanowione lub są utrzymywane w wyniku jednego z ekoprogramów, o których mowa w art. 28.

Państwa członkowskie mogą zdecydować, że kwalifikujące się hektary będą również obejmowały inne elementy krajobrazu, pod warunkiem że nie będą one nadmiernie utrudniały prowadzenia działalności rolniczej. Jeśli chodzi o trwale użytki zielone, na których występują rozproszone niekwalifikujące się elementy, państwa członkowskie mogą zdecydować, że do ustalania powierzchni obszarów uznawanych za kwalifikujące się stosowane będą stałe współczynniki zmniejszenia.

- (ii) **wszelkie obszary danego gospodarstwa**, które zapewniły prawo do płatności na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 2 niniejszego rozporządzenia lub na podstawie systemu płatności podstawowej, lub systemu jednolitej płatności obszarowej ustanowionego w tytule III rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 i które nie są [...] „kwalifikującym się hektarem” [...] **określonym przez państwa członkowskie na podstawie podpunktów (i) i (ia) niniejszej litery:**
- _____ w wyniku [...] **zastosowania do tego obszaru** dyrektyw 92/43/WEG, [...] 2009/147/WE lub [...] 2000/60/WE ;
 - **w wyniku wdrożenia normy zgodnie z normą GAEC 2, o której mowa w załączniku III do niniejszego rozporządzenia;**
 - w okresie, [...] w którym mają zastosowanie odnośne zobowiązania danego rolnika w zakresie **zalesiania** [...] zgodnie z art. 31 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 43 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 **lub art. 65 lub 68 niniejszego rozporządzenia**, lub w ramach systemu krajowego, którego warunki są zgodne z art. 43 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 65 [...] **lub 68** niniejszego rozporządzenia [...];
 - w okresie, w którym mają zastosowanie odnośne zobowiązania danego rolnika w zakresie [...] **odlogowania** [...] zgodnie z art. 22, 23 i 24 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 39 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 65 niniejszego rozporządzenia.

Obszary wykorzystywane do produkcji konopi stanowią kwalifikujące się hektary tylko wtedy, gdy stosowane odmiany zawierają maksymalnie 0,2 % tetrahydrokannabinolu;

- (d) [...]
- (e) „młodego rolnika” [...] **określa** się w taki sposób, aby uwzględnić:
 - (i) maksymalny wiek nieprzekraczający 40 lat;
 - (ii) warunek bycia „kierującym gospodarstwem”_ [...]
 - (iii) [...]

Państwa członkowskie mogą określić inne obiektywne i niedyskryminujące warunki odnoszące się do odpowiedniego wykształcenia lub umiejętności.

1a. Państwa członkowskie mogą w swoich planach strategicznych WPR zdecydować, że art. 15a, art. 17 ust. 3, art. 21 ust. 1, art. 22 ust. 5, art. 24 ust. 1, art. 28 ust. 2, art. 29 ust. 1, art. 34, art. 66 ust. 2 oraz art. 70 ust. 2 będą stosowane wyłącznie do „rolników rzeczywiście prowadzących działalność rolniczą”, określonych zgodnie z akapitem drugim.

Państwa członkowskie mogą w swoich planach strategicznych WPR określić, których rolników będzie się uznawało za „rolników faktycznie prowadzących działalność rolniczą” na podstawie obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów. W przypadku gdy państwa członkowskie będą uznawały za rolników rzeczywiście prowadzących działalność rolniczą tych rolników, którzy w poprzednim roku nie otrzymali płatności bezpośrednich przekraczających określoną kwotę, kwota ta nie może być wyższa niż 5000 EUR.

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy uzależniające przyznanie płatności od wykorzystania kwalifikowanego materiału siewnego określonych odmian konopi oraz ustanawiających procedurę określania odmian konopi i weryfikacji zawartości w nich tetrahydrokanabinolu, o której mowa w ust. 1 lit. c), w celu ochrony zdrowia publicznego.

TYTUŁ II

CELE I WSKAŹNIKI

Artykuł 5

Cele ogólne

Wsparcie z EFRG i EFRROW ma na celu dalszą poprawę zrównoważonego rozwoju rolnictwa, żywności i obszarów wiejskich oraz ma przyczyniać się do osiągnięcia następujących celów ogólnych:

- a) wspieranie inteligentnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa zapewniającego bezpieczeństwo żywnościowe;
- b) zwiększenie troski o środowisko oraz intensyfikacja działań w dziedzinie klimatu, aby przyczynić się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem;
- c) umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich.

Cele te uzupełnia przekrojowy cel modernizacji tego sektora przez propagowanie wiedzy, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz dzielenie się nimi, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.

Artykuł 6

Cele szczegółowe

[...] Cele ogólne osiąga się, realizując następujące cele szczegółowe:

- a) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego;
- b) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;

- c) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
- d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także do zwiększania udziału zrównoważonej energii;
- e) wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
- f) przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
- g) przyciąganie **i zatrzymywanie** młodych rolników oraz ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
- h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, **równości płci**, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
- i) poprawa reagowania rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej i [...] bogatej w składniki odżywcze [...] żywności **produkowanej w sposób zrównoważony**, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dotyczące dobrostanu zwierząt.

[...]

Artykuł 7

Wskaźniki

1. Realizacja celów, o których mowa w art. 5 i art. 6 [...], jest oceniana na podstawie wspólnych wskaźników dotyczących produktu, rezultatu, oddziaływania **i wskaźników kontekstowych przedstawionych w załączniku I**. Te [...] wspólne wskaźniki obejmują:
 - a) wskaźniki produktu odnoszące się do produktów wytworzonych w ramach wspieranych interwencji;

- b) wskaźniki rezultatu odnoszące się do konkretnych celów szczegółowych i stosowane do ustalenia w planach strategicznych WPR ilościowych celów pośrednich i końcowych w odniesieniu do tych celów szczegółowych oraz do oceny postępów w osiągnięciu wartości docelowych [...];
- c) wskaźniki oddziaływania odnoszące się do celów określonych w art. 5 i 6 [...] i stosowane w kontekście planów strategicznych WPR oraz w kontekście WPR;
- d) **wskaźniki kontekstowe, o których mowa w art. 103 ust. 2 i które wymieniono w załączniku I.**

[...]

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających załącznik I w celu dostosowania wspólnych wskaźników produktu, rezultatu, [...] oddziaływania i **wskaźników kontekstowych**, w zakresie **ściśle ograniczonym do rozwiązywania problemów technicznych zgłoszonych przez państwa członkowskie w odniesieniu do** [...] stosowania [...] tych wskaźników.

TYTUŁ III

WSPÓLNE WYMOGI I RODZAJE INTERWENCJI

ROZDZIAŁ I

WSPÓLNE WYMOGI

SEKCJA 1

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 8

[...] Podejście strategiczne

Państwa członkowskie realizują cele określone w tytule II przez określenie interwencji na podstawie rodzajów interwencji określonych w rozdziałach II, III i IV niniejszego tytułu zgodnie z ocenami własnych potrzeb oraz ze wspólnymi wymogami określonymi w niniejszym rozdziale.

Artykuł 9

Zasady ogólne

Państwa członkowskie projektują interwencje wynikające z planów strategicznych WPR i norm GAEC określonych w art. 12 zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i ogólnymi zasadami prawa Unii.

Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje i normy GAEC określone w art. 12 były kształtowane na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, były zgodne z rynkiem wewnętrznym i nie powodowały zakłóceń konkurencji.

Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznawanie unijnego wsparcia beneficjentom [...] **zgodnie z** planem strategicznym WPR oraz [...] zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie horyzontalne].

Artykuł 10

Wsparcie krajowe w ramach WTO

1. Państwa członkowskie [...] projektują interwencje na podstawie rodzajów interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, w tym definicje i warunki [...] określone w art. 4, tak, by spełniały one kryteria [...] załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

[...] W **szczególności**, podstawowe wsparcie dochodu do celów zrównoważoności, uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności, uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników oraz systemy na rzecz klimatu i środowiska **spełniają kryteria określone w ustępach załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa wskazanych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do wspomnianych interwencji. W odniesieniu do innych interwencji konkretne ustępy załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa wskazane w załączniku II do niniejszego rozporządzenia mają charakter orientacyjny i interwencje te** mogą zamiast tego być zgodne z postanowieniami innego ustępu załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, jeżeli jest to uzasadnione w planie strategicznym WPR.

2. [...] *

* Dodać na końcu motywu (20): „**W szczególności płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny w niniejszym rozporządzeniu powinna być zaprojektowana tak, by pozostawać w zgodności z przepisami dotyczącymi płatności objętych tzw. kategorią niebieską.**”

SEKCJA 2

WARUNKOWOŚĆ

Artykuł 11

Zasada i zakres zastosowania

1. Państwa członkowskie uwzględniają w swoich planach strategicznych WPR system warunkowości, zgodnie z którym nakłada się kary administracyjne na **rolników i innych** beneficjentów, którzy otrzymują płatności bezpośrednie na podstawie rozdziału II niniejszego tytułu lub roczne premie na podstawie art. 65, 66 i 67 i nie spełniają wymogów podstawowych w zakresie zarządzania określonych w prawie Unii ani norm **GAEC** [...] określonych w planie strategicznym WPR zgodnie z załącznikiem III, w odniesieniu do następujących konkretnych obszarów:
 - a) klimat i środowisko;
 - b) zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowie roślin;
 - c) dobrostan zwierząt.
2. [...]
3. Akty prawne, o których mowa w załączniku III, dotyczące wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, mają zastosowanie w wersji mającej zastosowanie oraz – w przypadku dyrektyw – w wersji wdrożonej przez państwa członkowskie.
4. Do celów niniejszej sekcji „wymóg podstawowy w zakresie zarządzania” oznacza każdy wymóg podstawowy w zakresie zarządzania przewidziany w prawie Unii, o którym mowa w załączniku III, w ramach danego aktu prawnego, różny co do istoty od wszelkich innych wymogów zawartych w tym samym akcie.

Artykuł 12

Obowiązki państw członkowskich w odniesieniu do zasad dobrej kultury rolnej gruntów zgodnej z ochroną środowiska

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie użytki rolne, łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, [...] **były** utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Państwa członkowskie [...] **ustalają** na szczeblu krajowym i regionalnym minimalne normy dla **rolników i innych** beneficjentów w odniesieniu do **każdej normy GAEC** [...], o **której mowa w załączniku III**, zgodnie z głównym celem normy, o którym mowa w **tym** załączniku [...]. **Ustalając swoje normy, państwa członkowskie** uwzględniają, w **stosownych przypadkach, wielkość jednostek produkcyjnych, ich strukturę**, cechy szczególne danych obszarów, włączając w to warunki glebowe i klimatyczne, istniejące systemy rolnicze, użytkowanie gruntów [...], **takie jak udział obszarów zalesionych**, praktyki rolnicze [...] **oraz specyfikę regionów najbardziej oddalonych**.
2. W odniesieniu do głównych celów określonych w załączniku III państwa członkowskie mogą ustalić normy dodatkowe w stosunku do tych określonych w wymienionym załączniku dla tych głównych celów. Państwa członkowskie nie określają jednak minimalnych norm dla głównych celów innych niż główne cele określone w załączniku III^{*}.
3. [...]

[...]

* Dodatkowa specyfikacja w motywie 22: **„Normy krajowe mogą mieć różną strukturę regionalną lub być skierowane do niektórych obszarów lub gospodarstw, gdy takie dostosowania są uzasadnione ze względu na zmienność cech danego obszaru lub gospodarstw.”**

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy [...] **mające zapewnić równe warunki działania w związku z [...] metodą obliczeniową, umożliwiając jednocześnie dostosowanie współczynnika dotyczącego normy** GAEC 1 [...], o której mowa w załączniku III [...].

SEKCJA 3

USŁUGI DORADCZE DLA ROLNIKÓW

Artykuł 13

Usługi doradcze dla rolników

1. Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system świadczenia **publicznych lub prywatnych** usług doradczych dla rolników i innych beneficjentów wsparcia w ramach WPR w zakresie gospodarowania gruntami oraz prowadzenia gospodarstwa rolnego („usługi doradcze dla rolników”). **Państwa członkowskie mogą wykorzystywać istniejące systemy.**
2. Usługi doradcze dla rolników obejmują wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczają aktualnych informacji technologicznych i naukowych opracowanych w drodze badań naukowych i innowacji. Są one zintegrowane w ramach [...] AKIS [...].
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby udzielane rolnikom doradztwo było bezstronne oraz aby podmioty udzielające tego doradztwa nie znajdowały się w sytuacji konfliktu interesów.

4. Usługi doradcze dla rolników obejmują co najmniej:

- a) wszystkie wymogi, warunki i zobowiązania w dziedzinie zarządzania mające zastosowanie do rolników i innych beneficjentów i ustanowione w planie strategicznym WPR, w tym wymogi i normy związane z warunkowością i warunki [...] **interwencji**, jak również informacje na temat instrumentów finansowych i biznesplanów określonych w ramach planu strategicznego WPR;
- b) wymogi **ustanowione** przez państwa członkowskie do celów wdrożenia dyrektywy 2000/60/WE, dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE, dyrektywy 2008/50/WE, dyrektywy (UE) 2016/2284, rozporządzenia (UE) 2016/2031, rozporządzenia (UE) 2016/429, art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁸ i dyrektywy 2009/128/WE;
- c) praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie „Europejski plan działania «Jedno zdrowie» na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”⁹;
- d) zarządzanie ryzykiem [...];
- e) wsparcie innowacji, w szczególności w zakresie przygotowania i realizacji projektów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o którym mowa w art. 114;
- f) [...] technologie cyfrowe w rolnictwie i na obszarach wiejskich, o których to technologiach mowa w art. 102 lit. b);

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁹ Europejski plan działania „Jedno zdrowie” na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (COM(2017) 339 final).

fa) najpóźniej od {2023} – stosowanie narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami pokarmowymi w gospodarstwie rolnym, które to narzędzie ma zostać opracowane przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi. Narzędzie to będzie aplikacją cyfrową, która będzie podawała bilans składników pokarmowych na podstawie odpowiednich informacji na temat gospodarstwa, wymogów prawnych dotyczących składników odżywczych oraz dostępnych informacji pochodzących z analizy gleby. Państwa członkowskie mogą korzystać z innego narzędzia cyfrowego, które będzie służyło do tego samego celu. Komisja może wspierać państwa członkowskie w zakresie wymogów dotyczących usług przechowywania i przetwarzania danych .

ROZDZIAŁ II

RODZAJE INTERWENCJI W FORMIE PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH

SEKCJA 1

RODZAJE INTERWENCJI, [...] ZMNIEJSZANIE PŁATNOŚCI I WYMOGI MINIMALNE

Artykuł 14

Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich

- [...] **1.** Rodzaje interwencji, o których mowa w niniejszym rozdziale, mogą mieć formę płatności bezpośrednich niezwiązanych i związanych z produkcją.
- [...] **2.** Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją:
- a) podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności;
 - b) uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności;
 - c) uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników;
 - d) programy na rzecz klimatu i środowiska.
- [...] **3.** Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie związane z produkcją:
- a) wsparcie dochodów związane z produkcją;
 - b) płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny.

Artykuł 15
Zmniejszanie płatności

1. [Państwa członkowskie zmniejszają kwotę płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi na podstawie niniejszego rozdziału za dany rok kalendarzowy i która przekracza [60 000 EUR], w następujący sposób:
 - a) o co najmniej [25] % w odniesieniu do transzy między [60 000 EUR a 75 000 EUR];
 - b) o co najmniej [50] % w odniesieniu do transzy między [75 000 EUR a 90 000 EUR];
 - c) o co najmniej [75] % w odniesieniu do transzy między [90 000 EUR a 100 000 EUR];
 - d) o [100] % w przypadku kwoty przekraczającej [100 000 EUR].]
2. Przed zastosowaniem ust. 1 państwa członkowskie [...] **moga** odjąć od kwoty płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi w danym roku kalendarzowym na podstawie niniejszego rozdziału:
 - a) wynagrodzenia związane z działalnością rolniczą zadeklarowane przez rolnika, w tym podatki i składki na ubezpieczenie społeczne związane z zatrudnieniem; [...]
 - b) równoważny koszt stałej pracy nieodpłatnej związanej z działalnością rolniczą i wykonywanej przez osoby pracujące w danym gospodarstwie, które nie otrzymują wynagrodzenia lub otrzymują za wykonane usługi niższe wynagrodzenie niż kwota płacona normalnie za takie usługi, lecz odnoszą korzyści w związku z wynikiem gospodarczym danego gospodarstwa rolnego.

W celu obliczenia kwot, o których mowa w lit. a) i b), państwa członkowskie stosują **metode doprecyzowaną w ich planie strategicznym WPR** [...].

3. Szacunkowa kwota wynikająca ze zmniejszenia płatności jest wykorzystywana przede wszystkim jako wkład w finansowanie uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności, **o ile dane państwo członkowskie je stosuje**, a w dalszej kolejności w finansowanie innych interwencji należących do płatności bezpośrednich niezwiązanych z produkcją.

Państwa członkowskie mogą również wykorzystać całą tę kwotę lub jej część do finansowania rodzajów interwencji w ramach EFRROW, określonych w rozdziale IV, w drodze przesunięcia. Takie przesunięcie do EFRROW jest częścią zestawień finansowych planu strategicznego WPR i może zostać poddane przeglądowi w 2023 r. zgodnie z art. 90. Maksymalne limity przesunięć środków z EFRG do EFRROW ustanowione na podstawie art. 90 nie mają zastosowania do tego przesunięcia.

4. Komisja [...] **może przyjmować akty wykonawcze określające jednolite warunki** obliczania zmniejszenia płatności określonego w ust. 1, aby ustalić **szczegółowe zasady** rozdziału środków finansowych wśród uprawnionych [...] **rolników**.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 15a

Wymogi minimalne

- 1. Państwa członkowskie ustalają obszar minimalny i nie przyznają płatności bezpośrednich rolnikom, których kwalifikujący się obszar gospodarstwa rolnego, w odniesieniu do którego wystapiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest mniejszy, niż ten obszar minimalny.**

Alternatywnie państwa członkowskie mogą ustalić kwotę minimalną płatności bezpośrednich, która może zostać wypłacona rolnikowi.

W przypadku gdy państwo członkowskie zdecydowało się na ustalenie obszaru minimalnego, o którym mowa w akapicie pierwszym, dodatkowo ustala ono także kwotę minimalną, o której mowa w akapicie drugim, dla tych rolników, którzy otrzymują wsparcie związane z produkcją zwierzęcą i posiadają mniej hektarów niż obszar minimalny.

Ustalając obszar minimalny lub kwotę minimalną, państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby płatności bezpośrednie były przyznawane rolnikom tylko wtedy, gdy:

- a) zarządzanie odnośnymi płatnościami nie pociąga za sobą nadmiernego obciążenia administracyjnego, oraz
- b) odnośne kwoty skutecznie przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w art. 6, realizacji których służą płatności bezpośrednie.

- 2. Zainteresowane państwo członkowskie może zdecydować o niestosowaniu niniejszego artykułu do mniejszych wysp Morza Egejskiego.

SEKCJA 2

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE NIEZWIĄZANE Z PRODUKCJĄ

PODSEKCJA 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 16

*[...] **Ogólne** wymogi, jakie należy spełnić, aby otrzymać płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją*

- 1. Państwa członkowskie przyznają płatności bezpośrednie niezwiązane z produkcją na warunkach określonych w niniejszej sekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

PODSEKCJA 2

PODSTAWOWE WSPARCIE DOCHODU DO CELÓW STABILNOŚCI

Artykuł 17

Zasady ogólne

1. Państwa członkowskie udzielają podstawowego wsparcia dochodu do celów stabilności („podstawowe wsparcie dochodu”) na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie udzielają podstawowego wsparcia dochodu w formie rocznej niezwiązanej z produkcją płatności na kwalifikujący się hektar.
3. Bez uszczerbku dla art. 19–24 podstawowe wsparcie dochodu jest przyznawane do każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez [...] rolnika.

Artykuł 18
Kwota wsparcia na hektar

1. O ile państwa członkowskie nie podejmą decyzji o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, o których mowa w art. 19, wsparcie wypłaca się jako jednolitą kwotę na hektar.
2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o zróżnicowaniu kwoty podstawowego wsparcia dochodu na hektar dla różnych grup terytoriów cechujących się podobnymi warunkami społeczno-ekonomicznymi lub agronomicznymi, w **tym tradycyjnymi formami rolnictwa, takimi jak ekstensywny wypas.**

Artykuł 19
Uprawnienia do płatności

1. Państwa członkowskie, które zastosowały system płatności podstawowej ustanowiony w tytule III rozdział I sekcja 1 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, mogą zdecydować o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności zgodnie z art. 20–24 niniejszego rozporządzenia.
2. W przypadku gdy państwa członkowskie, które zastosowały system płatności podstawowej ustanowiony w tytule III rozdział I sekcja 1 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, zdecydowały o [...] zaprzestaniu przyznawania podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, uprawnienia do płatności przyznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 wygasają z dniem 31 grudnia roku poprzedzającego rok stosowania tej decyzji.

Artykuł 20

Wartość uprawnień do płatności oraz ujednolicanie*

1. Państwa członkowskie określają wartość jednostkową uprawnień do płatności przed ujednoliceniem zgodnie z niniejszym artykułem przez skorygowanie wartości uprawnień do płatności proporcjonalnie do ich wartości ustalonej zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku składania wniosków 2020 oraz skorygowanie powiązanych płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska przewidzianych w tytule III rozdział III tego rozporządzenia – w odniesieniu do roku składania wniosków 2020.
2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o zróżnicowaniu wartości uprawnień do płatności zgodnie z art. 18 ust. 2.
3. Najpóźniej do roku składania wniosków 2026 **każde państwo** [...] członkowskie wyznacza[...] maksymalny poziom wartości **poszczególnych** uprawnień do płatności w odniesieniu do całego państwa członkowskiego lub każdej grupy terytoriów [...], **o których mowa w** art. 18 ust. 2.
4. W przypadku gdy wartość uprawnień do płatności określona zgodnie z ust. 1 nie jest jednolita w obrębie państwa członkowskiego lub grupy terytoriów [...], **o których mowa** w art. 18 ust. 2, **dane państwo** członkowskie zapewnia[...] ujednolicenie wartości uprawnień do płatności do jednakowej wartości jednostkowej najpóźniej do roku składania wniosków 2026.
5. Do celów ust. 4 **każde państwo** [...] członkowskie zapewnia[...], aby najpóźniej w roku składania wniosków 2026 wszystkie uprawnienia do płatności miały wartość odpowiadającą co najmniej 75 % średniej planowanej kwoty jednostkowej podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, określonej w **jego** planie strategicznym WPR [...] **zatwierdzonym** zgodnie z art. 106 [...] w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów, **o których mowa w** [...] art. 18 ust. 2.

* Należy zauważyć, że „klauzula amnestii” (obejmująca zgodność z prawem i prawidłowość uprawnień do płatności przyznanych rolnikom na podstawie bieżących przepisów) zawarta jest w art. 5 proponowanego „rozporządzenia przejściowego”.

6. Państwa członkowskie finansują zwiększenie wartości uprawnień do płatności wymagane w celu spełnienia przepisów ust. 4 i 5, wykorzystując wszelkie ewentualne kwoty, **które stają się dostępne dzięki zastosowaniu** [...] ust. 3 oraz w razie potrzeby, zmniejszając różnicę między wartością jednostkową uprawnień do płatności określoną zgodnie z ust. 1 a średnią planowaną kwotą jednostkową podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, określoną w planie strategicznym WPR [...] **zatwierdzonym** zgodnie z art. 106 [...] w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów, [...] **o których mowa** w art. 18 ust. 2.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zastosowaniu takiego zmniejszenia do całości lub części uprawnień do płatności, o wartości określonej zgodnie z ust. 1 i przekraczającej średnią planowaną kwotą jednostkową podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, określoną w planie strategicznym WPR [...] **zatwierdzonym** zgodnie z art. 106 [...] w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów, [...] **o których mowa** w art. 18 ust. 2.

7. Zmniejszenia, o których mowa w ust. 6, muszą być oparte na obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach. Bez uszczerbku dla wartości minimalnej ustanowionej zgodnie z ust. 5 kryteria te mogą obejmować ustalenie maksymalnego obniżenia, które nie może być niższe 30 %.

Artykuł 21

Aktywacja uprawnień do płatności

1. Państwa członkowskie, **które zadecydowały o przyznaniu wsparcia na podstawie uprawnień do płatności**, przyznają **podstawowe wsparcie dochodu** [...] rolnikom posiadającym uprawnienia do płatności, na własność lub w formie dzierżawy, [...] po aktywacji tych uprawnień do płatności. Państwa członkowskie zapewniają, aby do celów aktywacji uprawnień do płatności [...] rolnik deklarował kwalifikujące się hektary powiązane z każdym uprawnieniem do płatności.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby uprawnienia do płatności, w tym w przypadku faktycznego lub przewidywanego dziedziczenia, były aktywowane jedynie w państwie członkowskim lub w grupie terytoriów, **o których mowa w [...]** art. 18 ust. 2, gdzie zostały przyznane.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby aktywowane uprawnienia do płatności dawały prawo do płatności na podstawie kwoty w nich określonej.

Artykuł 22

Rezerwy na uprawnienia do płatności

1. Każde państwo członkowskie, które podejmuje decyzję o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, prowadzi rezerwę krajową.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, w przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się zróżnicować podstawowe wsparcie dochodu zgodnie z art. 18 ust. 2, mogą podjąć decyzję o ustanowieniu rezerwy dla każdej grupy terytoriów, o **których mowa** w [...] tym artykule [...].
3. **W przypadku gdy** państwa członkowskie **podejmują decyzję o zastosowaniu definicji „rolnika rzeczywiście prowadzącego działalność rolniczą” i stosownych warunków, o których mowa w art. 4 ust. 1a,** zapewniają, aby uprawnienia do płatności z rezerwy były przyznawane **tylko takim** rolnikom [...].
4. Państwa członkowskie wykorzystują swoje rezerwy w pierwszej kolejności do przyznawania uprawnień do płatności następującym rolnikom:
 - a) młodym rolnikom, którzy ostatnio założyli gospodarstwo rolne po raz pierwszy;
 - b) rolnikom, którzy ostatnio założyli gospodarstwo rolne po raz pierwszy jako kierujący gospodarstwem i odbyli stosowne szkolenia lub nabyli umiejętności [...] **określone** przez państwa członkowskie jako niezbędne dla młodych rolników.

5. Państwa członkowskie przyznają uprawnienia do płatności lub zwiększają wartość istniejących uprawnień do płatności [...] **rolników** uprawnionych na mocy prawomocnego orzeczenia sądu lub ostatecznego aktu administracyjnego wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego. Państwa członkowskie zapewniają, aby [...] **rolnicy ci otrzymywali** uprawnienia do płatności w liczbie i o wartości określonych we wspomnianym orzeczeniu lub akcie w terminie ustalonym przez państwo członkowskie.
6. W przypadku gdy rezerwa nie wystarczy na pokrycie uprawnień do płatności przyznanych zgodnie z ust. 4 i 5, państwa członkowskie zapewniają, aby była ona uzupełniana przez liniowe zmniejszenie wartości wszystkich uprawnień do płatności.
7. Państwa członkowskie mogą ustalić dodatkowe przepisy dotyczące wykorzystywania rezerwy i określić przypadki, które mogłyby spowodować jej uzupełnienie. [...] **Gdy rezerwa zostaje uzupełniona** przez liniowe zmniejszenie wartości [...] uprawnień do płatności, **takie liniowe zmniejszenie ma zastosowanie do wszystkich uprawnień do płatności na poziomie krajowym lub, jeżeli państwa członkowskie stosują odstępstwo przewidziane w ust. 2, na poziomie stosownej grupy terytoriów, o których mowa w art. 18 ust. 2.**
8. Państwa członkowskie ustalają wartość nowych uprawnień do płatności przyznanych z rezerwy na poziomie krajowej średniej wartości uprawnień do płatności w roku przydziału lub średniej wartości uprawnień do płatności dla każdej grupy terytoriów, **o których mowa w** [...] art. 18 ust. 2 w roku przydziału.
9. Państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o zwiększeniu wartości istniejących uprawnień do płatności do poziomu średniej wartości krajowej w roku przydziału lub średniej wartości dla każdej grupy terytoriów, **o których mowa w** [...] art. 18 ust. 2.

Artykuł 23

[...] Uprawnienia wykonawcze

Komisja [...] **może** przyjmować akty [...] **wykonawcze określające jednolite warunki** dotyczące:

a) ustanowienia rezerwy;

[...]

c) treści deklaracji i wymogów dotyczących aktywacji uprawnień do płatności.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 24

Przekazywanie uprawnień do płatności

1. Z wyjątkiem przypadku przekazania w drodze faktycznego lub przewidywanego dziedziczenia, uprawnienia do płatności są przekazywane wyłącznie [...] **rolnikowi prowadzącemu działalność w tym samym państwie członkowskim**.
2. W przypadku gdy państwa członkowskie zadecydują o zróżnicowaniu podstawowego wsparcia dochodu zgodnie z art. 18 ust. 2, uprawnienia do płatności zostają przeniesione wyłącznie w obrębie grupy terytoriów, dla których zostały przyznane.

Artykuł 25

Płatność [...] dla małych gospodarstw rolnych

Państwa członkowskie mogą przyznawać małym gospodarstwom rolnym określonym przez państwa członkowskie płatności **ryczałtowe lub kwoty na hektar – do limitu hektarów, który ustalają państwa członkowskie** – zastępujące płatności bezpośrednie na podstawie niniejszej sekcji i sekcji 3 niniejszego rozdziału. Państwa członkowskie zaprojektują odpowiednie interwencje w planie strategicznym WPR jako opcjonalne dla tych rolników.

Państwa członkowskie mogą ustalić inne płatności ryczałtowe lub kwoty na hektar powiązane z różnymi programami obszarowymi.

PODSEKCJA 3

UZUPEŁNIAJĄCE WSPARCIE DOCHODU

Artykuł 26

Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności

1. Państwa członkowskie [...] **moga przewidzieć** uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności („redystrybucyjne wsparcie dochodu”) na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie **stosujące redystrybucyjne wsparcie dochodu** zapewniają redystrybucję [...] **płatności bezpośrednich** od **wiekszych** do mniejszych lub średnich **gospodarstw** rolnych przez udzielenie redystrybucyjnego wsparcia dochodu w formie rocznej niezwiązanej z produkcją płatności na kwalifikujący się hektar dla rolników uprawnionych do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodu, o którym mowa w art. 17.

3. Państwa członkowskie stosujące redystrybucyjne wsparcie dochodu ustalają, na szczeblu krajowym lub regionalnym, który mogą stanowić grupy terytoriów zdefiniowane w art. 18 ust. 2, kwotę na hektar lub różne kwoty dla różnych przedziałów hektarowych, jak również maksymalną liczbę hektarów na rolnika, z tytułu których jest wypłacane redystrybucyjne wsparcie dochodu.
4. Zaplanowana na dany rok składania wniosków kwota przypadająca na hektar nie przekracza średniej krajowej kwoty płatności bezpośrednich na hektar dla tego roku składania wniosków.
5. Krajową średnią kwotę płatności bezpośrednich na hektar definiuje się jako stosunek pułapu krajowego dla płatności bezpośrednich na dany rok składania wniosków, ustanowionego w załączniku IV, do całkowitych planowanych produktów w odniesieniu do podstawowego wsparcia dochodu w tym roku składania wniosków, wyrażonych w liczbie hektarów.

Artykuł 27

Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników

1. Państwa członkowskie mogą udzielać uzupełniającego wsparcia dochodu dla młodych rolników na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. W ramach swoich zobowiązań polegających na przyczynianiu się do realizacji celu szczegółowego [...] określonego w art. 6 [...] lit. g) oraz na przeznaczeniu na ten cel zgodnie z art. 86 ust. 4 kwoty minimalnej, o której mowa w załączniku X, [...] państwa członkowskie mogą udzielać uzupełniającego wsparcia dochodu dla młodych rolników, którzy ostatnio po raz pierwszy podjęli działalność i którzy są uprawnieni do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodu, o którym mowa w art. 17.

Państwa członkowskie mogą zdecydować o przyznaniu wsparcia na podstawie niniejszego artykułu rolnikom, którzy otrzymali wsparcie na podstawie art. 50 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, na pozostałą część okresu, o którym mowa w ust. 5 tego artykułu.

3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników ma formę rocznej oddzielonej od produkcji płatności na kwalifikujący się hektar lub płatności ryczałtowej. Państwa członkowskie mogą zdecydować o przyznaniu wsparcia na podstawie niniejszego artykułu do określonej maksymalnej liczby hektarów na młodego rolnika.

PODSEKCJA 4

SYSTEMY NA RZECZ KLIMATU I ŚRODOWISKA

Artykuł 28

Programy na rzecz klimatu i środowiska

1. Państwa członkowskie łudzielają wsparcia dla dobrowolnych programów na rzecz klimatu i środowiska („ekoprogramy”) na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie łudzielają wsparcia [...] **na mocy** niniejszego [...] **artykułu rolnikom lub grupom rolników, którzy** zobowiązują się prowadzić na kwalifikujących się hektarach praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska. **Jeśli państwa członkowskie zdecydują się na stosowanie ust. 6 lit. b) niniejszego artykułu, zobowiązania mogą dotyczyć albo kwalifikujących się hektarów albo dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza.**
3. Państwa członkowskie ustanawiają wykaz praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. **Praktyki te są zaprojektowane tak, by spełniały jeden lub większą liczbę celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu, ustanowionych w art. 6 lit. d), e), f), mogą również przyczyniać się do realizacji celów określonych w lit. h) i i) tego samego artykułu.**

4. [...]
5. Na mocy niniejszego [...] **artykułu** państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań, które:
- a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i norm **GAEC** [...] ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2 niniejszego tytułu;
 - b) wykraczają poza **odpowiednie** minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne **odpowiednie** obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;
 - c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a);
 - d) różnią się od zobowiązań, z tytułu których przyznaje się płatności na podstawie art. 65.
6. Wsparcie dla **konkretnego** ekoprogramu ma formę płatności rocznej [...] **za wszystkie** kwalifikujące się hektary **lub za kwalifikujące się hektary objęte ekoprogramami**. [...] **Płatności** przydzielane są jako albo:
- a) płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu określonego w podsekcji 2 niniejszej sekcji^{*}; albo

^{*} Do rozważenia w jednym z motywów: „w charakterze zachęty do dostarczania usług ekosystemowych i wynagrodzenia za dostarczanie usług ekosystemowych poprzez stosowanie praktyk rolniczych korzystnych dla środowiska i klimatu”.

- b) płatności stanowiące rekompensatę dla [...] **rolników lub grup rolników** za całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku **podjętych** zobowiązań, [...] **obliczane zgodnie z art. [...] 76.**

Płatności przyznane zgodnie z lit. b) niniejszego ustępu mogą również mieć formę płatności rocznej na duże jednostki przeliczeniowe inwentarza objęte ekoprogramami i mogą pokrywać koszty transakcyjne.

[...]

[...]

SEKCJA 3

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z PRODUKCJĄ

PODSEKCJA 1

WSPARCIE DOCHODÓW ZWIĄZANE Z PRODUKCJĄ

Artykuł 29

Zasady ogólne

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie dochodów związane z produkcją [...] **rolnikom** na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Interwencje państw członkowskich stanowią pomoc dla wspieranych sektorów i rodzajów produkcji lub konkretnych typów rolniczych wymienionych w art. 30, mającą na celu pokonanie trudności, jakie w nich występują, poprzez zwiększenie ich konkurencyjności, ich zrównoważonego charakteru lub poprawie ich jakości.

3. To wsparcie dochodów związane z produkcją ma formę płatności rocznej na hektar lub za zwierzę.

Artykuł 30

Zakres stosowania

Wsparcie dochodów związane z produkcją można przyznawać jedynie następującym sektorom i rodzajom produkcji lub konkretnym typom rolniczym w ich ramach, jeśli są one istotne ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych: zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, rośliny strączkowe, **uprawy mieszane roślin strączkowych i traw**, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniak skrobiowy, mleko i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i mięso kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina i cykoria, owoce i warzywa, zagajniki o krótkiej rotacji oraz inne uprawy niespożywcze, z wyłączeniem drzew, stosowane do wytwarzania produktów, które mogą zastępować materiały kopalne.

Artykuł 31

Kwalifikowalność

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie dochodów związane z produkcją w formie płatności na hektar wyłącznie w odniesieniu do obszarów, które określiły jako kwalifikujące się hektary.

2. W przypadku gdy wsparcie dochodów związane z produkcją dotyczy bydła lub owiec i kóz, jako warunki kwalifikujące do otrzymania wsparcia państwa członkowskie [...] **ustanawiają** wymogi w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgodnie z, odpowiednio, rozporządzeniem (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁰ lub rozporządzeniem Rady (WE) nr 21/2004¹¹. Jednakże, bez uszczerbku dla innych mających zastosowanie warunków kwalifikowalności, bydło lub owce i kozy są uznawane za kwalifikujące się do wsparcia, po warunkiem że wymogi dotyczące identyfikacji i rejestracji są spełnione w terminie określonym przez państwa członkowskie przypadającym w danym roku składania wniosków.

Artykuł 32

*[...] **Przekazanie uprawnień***

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w zakresie środków chroniących beneficjentów wsparcia dochodów związanego z produkcją przed skutkami strukturalnych zakłóceń równowagi na rynku w danym sektorze. Te akty delegowane mogą zezwalać państwom członkowskim na decydowanie, aby wsparcie dochodów związane z produkcją mogło być wypłacane do 2027 r. na podstawie jednostek produkcyjnych, w odniesieniu do których wsparcie przyznano we wcześniejszym okresie referencyjnym.

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. L 204 z 11.8.2000, s. 1).

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestrowania owiec i kóz oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 i dyrektywy 92/102/EWG i 64/432/EWG (Dz.U. L 5 z 9.1.2004, s. 8).

Artykuł 33

Wdrożenie protokołu ustaleń [...] w sprawie nasion oleistych

1. W przypadku gdy interwencja w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją dotyczy niektórych lub wszystkich nasion oleistych, o których mowa w załączniku do protokołu ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych¹², całkowity obszar objęty wsparciem na podstawie planowanych produktów włączony do planów strategicznych WPR odpowiednich państw członkowskich nie może przekraczać maksymalnego obszaru objętego wsparciem dla całej Unii do celów zapewnienia zgodności z jej zobowiązaniami międzynarodowymi.

Najpóźniej w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustalające dla każdego państwa członkowskiego orientacyjny obszar odniesienia objęty wsparciem, obliczony na podstawie udziału każdego z państw członkowskich w średniej powierzchni upraw w Unii w okresie pięciu lat poprzedzających rok wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

2. Każde państwo członkowskie, które zamierza przyznać wsparcie dochodów związane z produkcją nasion oleistych objętych protokołem ustaleń, o którym mowa w ust. 1, określa w projekcie swojego planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 106 ust. 1, odnośne planowane produkty wyrażone w hektarach.

¹² Protokół ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych w ramach GATT (Dz.U. L 147 z 18.6.1993).

Jeżeli w powiadomieniach od państw członkowskich o wszystkich planowanych produktach wielkość maksymalnego obszaru objętego wsparciem dla całej Unii zostanie przekroczona, Komisja oblicza dla każdego państwa członkowskiego, które zgłosiło nadwyżkę w stosunku do swojego obszaru odniesienia, współczynnik zmniejszenia, proporcjonalny do nadwyżki w stosunku do planowanych produktów. Działanie to służy dostosowaniu się do maksymalnego obszaru objętego wsparciem w całej Unii, o którym mowa w ust. 1. Każde zainteresowane państwo członkowskie jest informowane o tym współczynniku zmniejszenia w uwagach Komisji do planu strategicznego WPR zgodnie z art. 106 ust. 3. Współczynnik zmniejszenia dla każdego państwa członkowskiego ustala się w akcie wykonawczym, którym Komisja zatwierdza plan strategiczny WPR tego państwa członkowskiego, o czym mowa w art. 106 ust. 6.

Po upływie terminu, o którym mowa w art. 106 ust. 1, państwa członkowskie nie zmieniają z własnej inicjatywy swojego obszaru objętego wsparciem.

3. Jeżeli państwa członkowskie zamierzają zwiększyć swoje planowane produkty, o których mowa w ust. 1, zatwierdzone przez Komisję w planach strategicznych WPR, powiadamiają Komisję o skorygowanych planowanych produktach w drodze wniosku o zmianę planów strategicznych WPR zgodnie z art. 107 przed dniem 1 stycznia roku poprzedzającego dany rok składania wniosków.

W stosownych przypadkach, w celu uniknięcia przekroczenia wielkości maksymalnego obszaru objętego wsparciem w całej Unii, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, Komisja dokonuje korekty współczynników zmniejszenia, o których mowa w tym ustępie, w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich, które przekroczyły wielkość swojego obszaru odniesienia w planach strategicznych WPR.

Komisja informuje zainteresowane państwa członkowskie o korekcie współczynnika zmniejszenia najpóźniej przed dniem 1 lutego roku poprzedzającego dany rok składania wniosków.

Każde zainteresowane państwo członkowskie przedstawia odpowiedni wniosek o zmianę swojego planu strategicznego WPR wraz ze skorygowanym współczynnikiem zmniejszenia, o którym mowa w akapicie drugim, przed dniem 1 kwietnia roku poprzedzającego dany rok składania wniosków. Skorygowany współczynnik zmniejszenia ustalany jest w akcie wykonawczym zatwierdzającym zmianę planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 107 ust. 8.

4. W odniesieniu do nasion oleistych objętych protokołem ustaleń, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, państwa członkowskie informują Komisję w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów, o których mowa w art. 121, o łącznej liczbie hektarów, za które rzeczywiście wypłacono wsparcie.

ROZDZIAŁ 2

PŁATNOŚĆ SPECYFICZNA W ODNIESIENIU DO BAWELNY

Artykuł 34

Zakres stosowania

Państwa członkowskie przyznają płatność specyficzną w odniesieniu do bawełny [...] **rolnikom** produkującym bawełnę objętą kodem CN 5201 00 na warunkach określonych w niniejszej podsekcji.

Artykuł 35

Zasady ogólne

1. Płatność specyficzną w odniesieniu do bawełny jest przyznawana na hektar kwalifikowalnego obszaru uprawy bawełny. Obszar jest kwalifikowalny, jeśli znajduje się na gruntach rolnych zatwierdzonych przez państwo członkowskie do produkcji bawełny, jest obsiany odmianami zatwierdzonymi przez państwo członkowskie i rzeczywiście zbierane są z niego plony w normalnych warunkach wzrostu.
2. Płatność specyficzną w odniesieniu do bawełny jest wypłacana w odniesieniu do bawełny o dobrej, należytej i przyjętej w handlu jakości.

3. Państwa członkowskie zatwierdzają grunty i odmiany, o których mowa w ust. 1, zgodnie ze **wszelkimi** przepisami i warunkami przyjętymi na mocy ust. 4.
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy i warunki dotyczące zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny.
5. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące procedury zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz powiadamiania producentów w związku z tym zatwierdzaniem. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 36

Obszary bazowe, stałe wielkości plonów i kwoty referencyjne

1. Ustanawia się następujące krajowe obszary bazowe:
 - Bułgaria: 3 342 ha
 - Grecja: 250 000 ha
 - Hiszpania: 48 000 ha
 - Portugalia: 360 ha

2. Ustanawia się następujące stałe wielkości plonów w okresie referencyjnym:
 - Bułgaria: 1,2 t/ha
 - Grecja: 3,2 t/ha
 - Hiszpania: 3,5 t/ha
 - Portugalia: 2,2 t/ha
3. Kwotę płatności specyficznej na hektar obszaru kwalifikowalnego oblicza się przez pomnożenie wielkości plonów ustanowionej w ust. 2 przez następujące kwoty referencyjne:
 - Bułgaria: [624,11] EUR;
 - Grecja: [225,04] EUR;
 - Hiszpania: [348,03] EUR;
 - Portugalia: [219,09] EUR;
4. Jeżeli w danym roku powierzchnia obszaru kwalifikowalnego uprawy bawełny w danym państwie członkowskim przekracza powierzchnię obszaru bazowego ustanowioną w ust. 1, kwotę, o której mowa w ust. 3, dla tego państwa członkowskiego zmniejsza się proporcjonalnie do powierzchni, o jaką przekroczono obszar bazowy.
5. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące warunków przyznawania płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny, wymogów kwalifikowalności i praktyk agronomicznych.

6. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące obliczania zmniejszenia przewidzianego w ust. 4. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 37

Zatwierdzone organizacje międzybranżowe

1. Do celów niniejszej podsekcji „zatwierdzona organizacja międzybranżowa” oznacza podmiot prawny, który zrzesza rolników produkujących bawełnę i co najmniej jeden podmiot zajmujący się odziarnianiem bawełny, oraz prowadzi taką działalność, jak:
 - a) pomoc, w szczególności poprzez badania naukowe i badania rynku, w lepszej koordynacji wprowadzania bawełny do obrotu;
 - b) sporządzanie znormalizowanych formularzy umów zgodnych z przepisami unijnymi;
 - c) ukierunkowywanie produkcji na produkty lepiej dostosowane do potrzeb rynkowych i popytu konsumentów, szczególnie pod względem jakości i ochrony konsumentów;
 - d) aktualizacja metod i środków mających na celu poprawę jakości produktów;
 - e) opracowywanie strategii marketingowych w zakresie promowania bawełny za pośrednictwem systemów certyfikacji jakości.
2. Państwo członkowskie, na którego terytorium mają siedzibę podmioty zajmujące się odziarnianiem bawełny, zatwierdza organizacje międzybranżowe spełniające **wszelkie** kryteria ustanowione [...] zgodnie z ust. 3.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 138 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące:
- a) kryteriów zatwierdzania organizacji międzybranżowych;
 - b) obowiązków producentów;
 - c) sytuacji, w których zatwierdzona organizacja międzybranżowa nie spełnia kryteriów, o których mowa w lit. a).

Artykuł 38

Przyznawanie płatności

- 1. Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny przyznawana jest rolnikom na hektar [...] zgodnie z art. 36.
- 2. W przypadku rolników, którzy są członkami zatwierdzonej organizacji międzybranżowej, płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny na hektar [...] w ramach obszaru bazowego określonego w art. 36 ust. 1 zostaje zwiększona o [2] EUR.

ROZDZIAŁ III

[...] RODZAJE INTERWENCJI W NIEKTÓRYCH SEKTORACH

SEKCJA 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 39

Zakres stosowania

W niniejszym rozdziale ustanawia się przepisy dotyczące rodzajów interwencji [...]:

- a) w sektorze owoców i warzyw, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. i) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) w sektorze produktów pszczelich, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. v) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- c) w sektorze wina, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. l) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- d) w sektorze chmielu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- e) w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;

- f) w innych sektorach [...] określonych w art. 1 ust. 2 lit. a)–h), k), m), o)–t) i w) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 oraz w sektorach obejmujących produkty wymienione w załączniku [X] do niniejszego rozporządzenia.*

Artykuł 40

Obowiązkowe i nieobowiązkowe [...] rodzaje interwencji

1. Rodzaje interwencji [...] w sektorze owoców i warzyw, o których mowa w art. 39 lit. a), są obowiązkowe dla państw członkowskich posiadających w tym sektorze organizacje producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013. [...]

1a. Rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim, o których mowa w art. 39 lit. b), są obowiązkowe dla wszystkich państw członkowskich.

2. [...] Rodzaje interwencji w sektorze wina, o których mowa w art. 39 lit. c), są obowiązkowe dla państw członkowskich wymienionych w załączniku V.
3. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoim planie strategicznym WPR o realizacji [...] rodzajów interwencji, o których mowa w art. 39 lit. d), e) i f).
4. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, może wdrożyć rodzaje interwencji, o których mowa w art. 39 lit. f), w sektorze chmielu, tylko jeśli zdecyduje w swoim planie strategicznym WPR, że nie będzie wdrażać [...] rodzajów interwencji, o których mowa w art. 39 lit. d).

* Być może zostanie dodany motyw wyjaśniający, jak identyfikuje się produkty wymienione w załączniku [X] (w związku z rozporządzeniem 1308/2013).

5. Państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, mogą wdrożyć [...] rodzaje interwencji, o których mowa w art. 39 lit. f), w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych, tylko jeśli zdecydują w swoich planach strategicznych WPR, że nie będą wdrażać [...] rodzajów interwencji, o których mowa w art. 39 lit. e).

Artykuł 41

Przekazane uprawnienia dotyczące dodatkowych wymogów odnoszących się do [...] rodzajów interwencji

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do wymogów określonych w niniejszym rozdziale [...] w odniesieniu do:

- a) zapewnienia, **by rodzaje interwencji określone w niniejszym rozdziale, służące realizacji celów określonych w art. 41a lit. a), b), c) i g)–j) w odniesieniu do sektora owoców i warzyw, sektora oliwy z oliwek i oliwek stołowych oraz innych sektorów, jak również w art. 51 lit. a) i b)– i) w odniesieniu do sektora wina, nie zakłócały konkurencji w obrębie Unii** [...];
- b) podstawy obliczania unijnej pomocy finansowej, o której mowa w niniejszym rozdziale, w tym okresów odniesienia i sposobu obliczania wartości produkcji sprzedanej;
- c) maksymalnego poziomu unijnej pomocy finansowej na operacje wycofania z rynku, o których mowa w art. 46 ust. 4 lit. a), oraz na rodzaje interwencji, o których mowa w art. 52 ust. 3;
- d) przepisów określających pułap wydatków na ponowne sadzenie winnic, o którym mowa w art. 52 ust. 1 lit. a);

- e) przepisów, na mocy których producenci mają wycofywać produkty uboczne produkcji wina, i wyjątków od tego obowiązku mających na celu uniknięcie dodatkowego obciążenia administracyjnego oraz przepisów dotyczących dobrowolnej certyfikacji destylarni.

Artykuł 41a*

Cele w odniesieniu do sektora owoców i warzyw, sektora chmielu, sektora oliwy z oliwek i oliwek stołowych oraz pozostałych sektorów, o których mowa w art. 39 lit. f)

W odniesieniu do sektorów, o których mowa w art. 39 lit. a), d), e) i f), należy realizować następujące cele:

- a) planowanie i organizacja produkcji, dostosowanie produkcji do popytu, zwłaszcza pod względem jakości i ilości, optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji oraz stabilizowanie cen producenta; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. a), b), c) oraz i);**
- b) koncentracja podaży i wprowadzania do obrotu danych produktów, w tym za pomocą marketingu bezpośredniego; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. a) i c);**
- c) poprawa średnio- i długoterminowej konkurencyjności, zwłaszcza w drodze modernizacji; cel ten odnosi się do celu szczegółowego określonego w art. 6 lit. c);**
- d) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, innowacyjnych praktyk i technik produkcji zwiększających konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. a), c) oraz i);**

* Artykuł w znacznej części oparty na art. 42 i 59 wniosku Komisji.

e) promocja, rozwój i wdrażanie:

(i) metod i technik produkcji przyjaznych dla środowiska naturalnego;

(ii) odpornych na agrofagi i racjonalnych ekologicznie praktyk uprawy;

(iii) norm w zakresie zdrowia i dobrostanu zwierząt wykraczających poza minimalne wymagania ustanowione na mocy prawa Unii i prawa krajowego;

(iv) racjonalnego ekologicznie wykorzystania produktów ubocznych i odpadów i gospodarowania nimi, w tym ich ponownego wykorzystania i waloryzacji;

(v) zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności ochrony wody, gleby i innych zasobów naturalnych, oraz działań na rzecz różnorodności biologicznej;

cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. e), f) oraz i);

f) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, jak określono w art. 6 lit. d);

g) podwyższanie wartości handlowej i jakości produktów, w tym poprawa jakości produktów i tworzenie produktów mających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub objętych krajowymi systemami jakości; cele te odnoszą się do celu szczegółowego określonego w art. 6 lit. b);

h) promocja i marketing produktów; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. b) i c);

- i) zwiększenie konsumpcji produktów sektora owoców i warzyw, świeżych lub przetworzonych; cel ten odnosi się do celu szczegółowego określonego w art. 6 lit. i);
- j) zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem w celu unikania kryzysów i radzenia sobie z kryzysami na rynkach danego sektora; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 lit. a), b) i c).

Artykuł 41b*

Rodzaje interwencji w sektorze owoców i warzyw, sektorze chmielu, sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych oraz w pozostałych sektorach, o których mowa w art. 39 lit. f)

1. W odniesieniu do celów, o których mowa w art. 41a lit. a)–i), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR jeden lub większą liczbę spośród następujących rodzajów interwencji w sektorach, o których mowa w art. 39 lit. a), d), e) i f):

- a) inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, prace badawcze i produkcje eksperymentalną, jak również inne działania, w tym działania na rzecz:
 - (i) ochrony gleby, w tym zwiększania zasobów węgla w glebie;
 - (ii) poprawy wykorzystania zasobów wodnych i udoskonalenia gospodarki wodnej, w tym oszczędności wody, jej ochrony i poprawy odwadniania;
 - (iii) zapobiegania szkodom powodowanym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi oraz promowania uzyskiwania i wykorzystywania odmian i ras dostosowanych do zmieniających się warunków klimatycznych oraz opracowywania i korzystania z takich praktyk zarządzania;
 - (iv) zwiększania oszczędności energii, efektywności energetycznej oraz wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych;
 - (v) opakowań ekologicznych wyłącznie w dziedzinie badań i produkcji eksperymentalnej;

* Artykuł w znacznej części oparty na art. 43 i 60 wniosku Komisji.

- (vi) bioasekuracji, zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- (vii) zmniejszania emisji i ilości odpadów oraz lepszego wykorzystania produktów ubocznych i odpadów i gospodarowania nimi, w tym ich ponownego wykorzystania i waloryzacji;
- (viii) zwiększenia odporności na agrofagi;
- (ix) ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów i skutków stosowania pestycydów lub ograniczenia stosowania leków weterynaryjnych, w tym antybiotyków;
- (x) tworzenia i utrzymywania siedlisk sprzyjających różnorodności biologicznej;
- b) usługi doradcze i pomoc techniczna, w szczególności w zakresie zrównoważonych technik zwalczania agrofagów i chorób, zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i środków ochrony zdrowia zwierząt oraz przystosowywania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia;
- c) szkolenia, w tym coaching i wymiana najlepszych praktyk;
- d) produkcja ekologiczna lub integrowana;
- e) działania służące zwiększeniu zrównoważonego charakteru i efektywności transportu oraz przechowywania produktów;
- f) promowanie, informowanie i marketing, w tym działania i działalność ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o unijnych systemach jakości i znaczeniu zdrowego odżywiania się, a także na dywersyfikację rynków;
- g) wdrażanie unijnych i krajowych systemów jakości;

- h) wdrażanie systemów identyfikowalności i certyfikacji, w szczególności monitorowania jakości produktów sprzedawanych konsumentom końcowym;
- i) działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

2. W odniesieniu do celu, o którym mowa w art. 41a lit. j), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR jeden lub większą liczbę spośród następujących rodzajów interwencji w sektorach, o których mowa w art. 39 lit. a), d), e) i f):

- a) zakładanie lub uzupełnianie funduszy ubezpieczeń wzajemnych przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, umożliwiające wydajniejsze zarządzanie wielkością produkcji wprowadzaną do obrotu;
- c) zbiorowe składowanie produktów wytworzonych przez organizację producentów lub przez członków organizacji producentów, w tym w razie potrzeby zbiorowe przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich składowania;
- d) ponowne nasadzanie sadów i gajów oliwnych tam, gdzie jest to konieczne po obowiązkowym ich karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych na polecenie właściwego organu państwa członkowskiego lub w celu przystosowania się do zmiany klimatu;
- e) wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub zmiany przeznaczenia, w tym w razie potrzeby przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich wycofania z obrotu;
- f) zielone zbiory polegające na całkowitym zebraniu na danym obszarze niedojrzałych, nienadających się do sprzedaży produktów, które przed rozpoczęciem zielonych zbiorów nie zostały uszkodzone ze względów klimatycznych, z powodu chorób lub z innych powodów;

- g) niezbieranie plonów polegające na zakończeniu bieżącego cyklu produkcyjnego na danym obszarze, gdy produkt jest dobrze rozwinięty oraz ma dobrą, należytą i przyjetą w handlu jakość, z wyłączeniem zniszczenia produktów w wyniku zjawisk klimatycznych lub chorób;
- h) ubezpieczenie zbiorów i produkcji przyczyniające się do zabezpieczenia dochodów producentów w przypadku strat w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób lub inwazji agrofagów, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby beneficjenci podejmowali niezbędne działania zapobiegające ryzyku;
- i) coaching innych organizacji producentów i zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 lub producentów indywidualnych;
- j) wdrożenie wymogów sanitarnych i fitosanitarnych państw trzecich na terytorium Unii i zarządzanie tymi wymogami w celu ułatwienia dostępu do rynków państw trzecich;
- k) usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia i wymiana najlepszych praktyk – w szczególności w zakresie zrównoważonych technik zwalczania agrofagów, zrównoważonego stosowania pestycydów lub leków weterynaryjnych oraz korzystania ze zorganizowanych platform obrotu oraz giełd towarowych na rynku gotówkowym i terminowym.

SEKCJA 2

SEKTOR OWOCÓW I WARZYW

Artykuł 42

Cele w sektorze owoców i warzyw

W sektorze owoców i warzyw, o którym mowa w art. 39 lit. a), państwa członkowskie realizują [...] cele, o których mowa w art. 41a lit. a)–j). Cele określone w art. 41a lit. g), h) i i) obejmują produkty w postaci świeżej lub przetworzonej, natomiast cele określone w innych punktach tego artykułu obejmują tylko produkty w postaci świeżej.

Państwa członkowskie zapewniają, by interwencje odpowiadały rodzajom interwencji wybranym zgodnie z art. 41b.

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

Artykuł 43

[...]

[...]

[...]

[...]

2. [...]

[...]

[...]

3. [...]

Artykuł 44

Programy operacyjne

1. Cele, o których mowa w art. [...] **41a**, oraz interwencje w sektorze owoców i warzyw określone przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR realizowane są za pomocą zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, na warunkach ustanowionych w niniejszym artykule.

2. Programy operacyjne trwają minimalnie trzy lata, a maksymalnie siedem lat. [...]

2a. Programy operacyjne mają realizować co najmniej cele, o których mowa w art. 41a lit. b), e) i f).

3. Dla każdego z wybranych celów opisuje się w programach operacyjnych interwencje wybrane spośród interwencji określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR.

4. [...] **O**rganizacje producentów [...] lub zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, **przedkładają** państwom członkowskim do zatwierdzenia **programy operacyjne, a jeśli zostaną one zatwierdzone, realizują te programy.**

5. [...]
6. Programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów nie obejmują tych samych interwencji co programy operacyjne ich organizacji członkowskich. Państwa członkowskie rozpatrują programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów wraz z programami operacyjnymi ich organizacji członkowskich.

W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) interwencje w ramach programów operacyjnych zrzeszenia organizacji producentów były w całości finansowane ze składek organizacji członkowskich tego zrzeszenia, a te środki finansowe pochodziły z funduszy operacyjnych organizacji członkowskich;
- b) interwencje i przeznaczone na nie środki finansowe były określone w programach operacyjnych poszczególnych organizacji członkowskich;

c) nie dochodziło do podwójnego finansowania.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) co najmniej [...] **{15}** % wydatków w ramach programów operacyjnych przeznaczone było na interwencje związane z celami, o których mowa w art. [...] **41a lit. [...] e) i f)**;

{aa) w przypadku gdy co najmniej 80 % członków danej organizacji producentów podlega jednemu lub większej liczbie zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych lub w zakresie rolnictwa ekologicznego przewidzianych w tytule III rozdział IV niniejszego rozporządzenia, zobowiązania te liczy się jako interwencje, o których mowa w lit. a);}

- b) [...]

- c) interwencje w ramach rodzajów interwencji, o których mowa w art. [...] **41b ust. 2** lit. [...] e), [...] f) i **g**), nie przekraczały jednej trzeciej łącznych wydatków w ramach programów operacyjnych.

Artykuł 45

Fundusze operacyjne

1. Organizacje producentów działające w sektorze owoców i warzyw [...] lub ich zrzeszenia mogą tworzyć fundusze operacyjne. Fundusz operacyjny jest finansowany:
 - a) ze składek pochodzących od:
 - (i) członków organizacji producentów [...] lub samej organizacji producentów; lub
 - (ii) zrzeszeń organizacji producentów, za pośrednictwem ich członków;
 - b) z unijnej pomocy finansowej, która może zostać przyznana organizacjom producentów lub ich zrzeszeniom, jeśli przedstawia one program operacyjny.
2. Fundusze operacyjne wykorzystywane są wyłącznie do finansowania programów operacyjnych zatwierdzonych przez państwa członkowskie.

Artykuł 46

Unijna pomoc finansowa dla sektora owoców i warzyw

1. Unijna pomoc finansowa jest równa kwocie rzeczywiście wpłaconych składek, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. a), i jest ograniczona do 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków.
2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do:
 - a) 4,1 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów;

- b) 4,5 % wartości produkcji sprzedanej przez każde zrzeszenie organizacji producentów;
- c) 5 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą międzynarodową organizację producentów lub przez każde międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów;

[...]

[...]

[...]

[...]

Te limity mogą zostać podwyższone o 0,5 punktu procentowego, o ile kwota przekraczająca odpowiedni odsetek określony w akapicie pierwszym jest wykorzystywana wyłącznie na jedną interwencję lub kilka interwencji związanych z realizacją celów, o których mowa w art. 41a lit. d), e), f), h), i) i j). W przypadku zrzeszeń organizacji producentów, w tym zrzeszeń międzynarodowych, interwencje te mogą być realizowane przez zrzeszenie w imieniu jego członków.

3. Na wniosek organizacji producentów limit 50 %, przewidziany w ust. 1, podwyższa się do 60 % w odniesieniu do programu operacyjnego lub jego części, **jeśli ma zastosowanie** [...] co najmniej jeden z następujących warunków:
- a) organizacje producentów działające w różnych państwach członkowskich [...] realizują na szczeblu międzynarodowym interwencje związane z celami, o których mowa w art. [...] **41a** lit. b), [...] e) **i f)**;
 - b) co najmniej jedna organizacja producentów jest zaangażowana w interwencje realizowane międzybranżowo;
 - c) program operacyjny obejmuje wyłącznie wsparcie specjalne produkcji produktów ekologicznych objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007¹³;
 - d) zrzeszenie organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po raz pierwszy realizuje program operacyjny;
 - e) organizacje producentów wytwarzają mniej niż 20 % owoców i warzyw produkowanych w danym państwie członkowskim;

¹³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

- f) organizacje producentów działają w jednym z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
- g) program operacyjny obejmuje interwencje związane z celami, o których mowa w art. [...] 41a lit. [...] d), [...] e), [...] f), [...] i) oraz j);

h) organizacja producentów, która powstała w wyniku połączenia co najmniej dwu uznanych organizacji producentów, po raz pierwszy realizuje program operacyjny.

3a. Limit 50% przewidziany w ust. 1 zwiększa się do 80% dla wydatków powiązanych z celem, o którym mowa w art. 41a lit. d), jeśli dane wydatki obejmują przynajmniej 5% wydatków w ramach danego programu operacyjnego.

3b. Limit 50% przewidziany w ust. 1 zwiększa się do 80% dla wydatków powiązanych z celem, o którym mowa w art. 41a lit. e) i f), jeśli te wydatki pokrywają przynajmniej {20}*% wydatków w ramach danego programu operacyjnego.

4. Limit 50 %, przewidziany w ust. 1, podwyższa się do 100 % w następujących przypadkach:

- a) wycofania z obrotu owoców i warzyw, których ilość nie przekracza 5 % wielkości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów oraz których zbywanie odbywa się w drodze:
 - (i) bezpłatnej dystrybucji wśród organizacji i fundacji charytatywnych, zatwierdzonych w tym zakresie przez państwa członkowskie, do wykorzystania w ich działalności na rzecz pomocy osobom, których prawo do otrzymywania pomocy społecznej jest uznane w prawie krajowym, w szczególności w związku z tym, że osoby te nie posiadają niezbędnych środków utrzymania;

* Należy rozważyć wraz z art. 44 ust. 7 lit. a) i aa).

- (ii) bezpłatnej dystrybucji w zakładach karnych, szkołach i instytucjach szkolnictwa publicznego, placówkach, o których mowa w art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, na obozach wypoczynkowych dla dzieci oraz w szpitalach i domach spokojnej starości wyznaczonych przez państwa członkowskie, które podejmują wszelkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, aby dystrybuowane w ten sposób ilości produktów stanowiły uzupełnienie ilości zwykle kupowanych przez placówki tego rodzaju;
- b) działań związanych z coachingiem innych organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, pod warunkiem że organizacje te są z regionów państw członkowskich, o których mowa w art. 47 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, lub z coachingiem producentów indywidualnych.

Artykuł 47

Krajowa pomoc finansowa

1. W regionach państw członkowskich, w których stopień zorganizowania producentów w sektorze owoców i warzyw jest znacząco niższy od średniej unijnej, państwa członkowskie mogą przyznawać organizacjom producentów uznanym na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 krajową pomoc finansową wynoszącą maksymalnie 80 % składek, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. a), oraz do 10 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą taką organizację producentów. Krajowa pomoc finansowa stanowi uzupełnienie funduszu operacyjnego.
2. Stopień zorganizowania producentów w regionie państwa członkowskiego uznaje się za znacząco niższy od średniej unijnej w przypadku, gdy średni stopień zorganizowania jest mniejszy niż 20 % przez trzy kolejne lata poprzedzające wdrożenie programu operacyjnego. Stopień zorganizowania oblicza się jako wartość produkcji owoców i warzyw uzyskanej w danym regionie i sprzedanej przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, podzieloną przez całkowitą wartość produkcji owoców i warzyw uzyskanej w tym regionie.

Państwa członkowskie, które przyznają krajową pomoc finansową zgodnie z ust. 1, informują Komisję o regionach spełniających kryteria, o których mowa w ust. 2, oraz o krajowej pomocy finansowej przyznanej organizacjom producentów w tych regionach.

SEKCJA 3

SEKTOR PSZCZELARSKI

Artykuł 48

Cele w sektorze pszczelarskim

[...] Państwa członkowskie realizują co najmniej jeden z celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 [...], w sektorze pszczelarskim.

Artykuł 49

Rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim oraz unijna pomoc finansowa

1. W planach strategicznych WPR państwa członkowskie w odniesieniu do każdego **wybranego** celu szczegółowego określonego w art. 6 [...] wybierają jeden lub większą liczbę spośród następujących rodzajów interwencji w sektorze pszczelarskim:
 - a) **usługi doradcze**, pomoc techniczna, **szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk skierowane** do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy, **w tym dotyczące inwazji pasożytów pasiek i chorób pszczół, w szczególności warrozy;**
 - b) [...] **inwestycje w zasoby materialne i niematerialne, jak również inne działania, w tym na rzecz:**
 - (i) **zwalczania** inwazji pasożytów pasiek i chorób pszczół, w szczególności warrozy;
 - (ii) **zapobiegania szkodom powodowanym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi oraz promowania opracowywania i korzystania z praktyk zarządzania dostosowanych do zmieniających się warunków klimatycznych;**

(iii) odnowy pasiek w Unii, w tym hodowli pszczół;

(iv) racjonalizacji sezonowego przenoszenia uli;

(v) poprawa konkurencyjności i innowacyjności w sektorze pszczelarskim;

c) [...]

d) działania wspierające laboratoria w zakresie przeprowadzania analizy produktów pszczelich;

e) [...]

f) współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich;

g) **promowanie, informowanie i marketing, w tym działania i działalność w zakresie monitorowania rynku ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o jakości produktów pszczelarskich i znaczeniu zdrowego odżywiania się;**

h) działania służące poprawie jakości produktów.

2. Państwa członkowskie uzasadniają w planach strategicznych WPR swój wybór celów szczegółowych i rodzajów interwencji. Państwa członkowskie określają interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.

3. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR środki finansowe przeznaczone przez nie na rodzaje interwencji wybrane w planach strategicznych WPR.

4. [...] Państwa członkowskie **zapewniają kwoty co najmniej równe kwotom, o których mowa w art. 82 ust. 2, oraz mogą zapewniać dodatkową pomoc finansową w wysokości do 100 % wydatków.**

5. Przy opracowywaniu planów strategicznych WPR państwa członkowskie [...] **współpracują z przedstawicielami** organizacji pszczelarskich.
6. Państwa członkowskie co roku powiadamiają Komisję o liczbie uli znajdujących się na ich terytorium.

Artykuł 50

Uprawnienia delegowane

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do określonych w niniejszej sekcji, w odniesieniu do:

- a) określonego w art. 49 ust. 6 obowiązku corocznego powiadamiania Komisji przez państwa członkowskie o liczbie uli na ich terytorium;
- b) definicji ula i metod obliczania liczby uli;
- c) minimalnego wkładu Unii w wydatki związane z realizacją rodzajów interwencji oraz konkretnych interwencji, o których mowa w art. 49.

SEKCJA 4

SEKTOR WINA

Artykuł 51

Cele w sektorze wina

W sektorze wina państwa członkowskie realizują jeden lub większą liczbę następujących celów:

- a) poprawa konkurencyjności unijnych producentów wina [...]; [...] cel **ten** odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. b), **c)** [...] i h);
- aa) zwiększenie zrównoważonego charakteru systemów produkcji i zmniejszenie wpływu unijnego sektora wina na środowisko; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. d)–f) i h);**
- b) poprawa wyników unijnych przedsiębiorstw winiarskich oraz ich lepsze dostosowanie do popytu na rynku, a także zwiększenie ich konkurencyjności w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu produktów sektora wina, w tym oszczędności energii, ogólnej efektywności energetycznej oraz zrównoważonych procesów; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. [...] lit. a)–e), g) i h);
- c) przyczynianie się do przywrócenia równowagi między podażą a popytem na unijnym rynku wina w celu zapobieżenia kryzysom rynkowym; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...];

- d) przyczynianie się do ochrony dochodów unijnych producentów wina, w przypadku gdy ponoszą straty w następstwie klęsk żywiołowych i niekorzystnych zjawisk klimatycznych oraz straty spowodowane przez zwierzęta, choroby lub inwazje agrofagów; cel ten odnosi się do celu określonego w art. 6 [...];
- e) zwiększanie zbywalności i konkurencyjności unijnych produktów sektora wina, w szczególności przez rozwój innowacyjnych produktów, procesów i technologii oraz przez podnoszenie wartości na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to element transferu wiedzy; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. a), b), c), e) oraz i);
- f) **podtrzymanie** wykorzystywania produktów ubocznych produkcji wina do celów przemysłowych, **agronomicznych** i energetycznych, przy zapewnieniu dobrej jakości wina z Unii, a jednocześnie ochrony środowiska naturalnego; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. d) i e);
- g) przyczynianie się do zwiększenia wiedzy konsumentów o odpowiedzialnej konsumpcji wina oraz o unijnych systemach jakości w odniesieniu do wina; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. b) oraz i);
- h) **poprawa** konkurencyjności unijnych produktów sektora wina w krajach trzecich; cel ten odnosi się do celów określonych w art. 6 [...] lit. b) i h);
- i) przyczynianie się do zwiększenia odporności producentów na wahania rynkowe; cel ten odnosi się do celów określonych w art. 6 [...] lit. a).

Artykuł 52

Rodzaje interwencji w sektorze wina

1. W odniesieniu do każdego celu spośród celów określonych w art. 51 państwa członkowskie wybierają w swoich planach strategicznych WPR jeden lub większą liczbę spośród następujących rodzajów interwencji:

a) restrukturyzacja i przekształcanie winnic [...] **obejmujące co najmniej jedno z następujących działań:**

– **konwersję odmian, w tym konwersję przez przeszczepiania;**

– **przeniesienie winnic;**

– ponowne sadzenie winnic w przypadku gdy jest to konieczne po obowiązkowym ich karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych na polecenie właściwego organu państwa członkowskiego;

– **poprawę technik zarządzania winnicą, w szczególności wprowadzenie zaawansowanych systemów zrównoważonej produkcji,**

jednak z wykluczeniem zwykłej odnowy winnic polegającej na ponownym sadzeniu tej samej odmiany winorośli na tej samej działce rolnej i zgodnie z tą samą metodą uprawy winorośli po zakończeniu jej naturalnego cyklu eksploatacji;

b) **inwestycje w zasoby** [...] materialne i niematerialne w **systemach uprawy winorośli, z wyjątkiem operacji mających zastosowanie do rodzaju interwencji przewidzianego w lit. a),** w obiekty przetwórcze i infrastrukturę do produkcji wina, jak również w struktury i narzędzia sprzedaży;

- c) zielone zbiory oznaczające całkowite zniszczenie lub usunięcie jeszcze niedojrzałych kiści winogron i zredukowanie w ten sposób do zera plonów z danego obszaru, z wyłączeniem niezbiwania plonów polegającego na pozostawieniu winogron o jakości handlowej na krzewach pod koniec normalnego cyklu produkcyjnego;
- d) ubezpieczenie zbiorów od utraty dochodów w następstwie: niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych do klęski żywiołowej, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, strat związanych ze zwierzętami, chorobami roślin lub inwazjami agrofagów;
- e) inwestycje materialne i niematerialne w innowacje polegające na opracowywaniu innowacyjnych produktów [...] – **w tym produktów pochodzących** od produktów ubocznych produkcji wina – procesów i technologii, inne inwestycje podnoszące wartość na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to wymianę wiedzy;
- f) destylacja produktów ubocznych produkcji wina przeprowadzana zgodnie z ograniczeniami określonymi w załączniku VIII część II sekcja D do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- g) działania informacyjne dotyczące win unijnych prowadzone w państwach członkowskich w celu zachęcania do odpowiedzialnej konsumpcji wina lub promowania unijnych systemów jakości obejmujących nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne;
- h) promocja w państwach trzecich obejmująca co najmniej jeden z następujących elementów:
 - (i) działania PR, promocyjne lub reklamowe, w szczególności podkreślające wysoki standard produktów unijnych, zwłaszcza pod względem jakości, bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska;
 - (ii) uczestnictwo w imprezach, targach lub wystawach o randze międzynarodowej;
 - (iii) kampanie informacyjne, w szczególności dotyczące unijnych systemów jakości obejmujących nazwy pochodzenia, oznaczenia geograficzne i produkcję ekologiczną;

- (iv) badania nowych rynków, koniecznych do rozszerzenia rynków zbytu;
 - (v) badania w celu ewaluacji wyników działań informacyjnych i promocyjnych;
 - (vi) przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym badań laboratoryjnych i ocen, dotyczącej praktyk enologicznych oraz przepisów fitosanitarnych i dotyczących higieny, jak również innych wymogów obowiązujących w państwach trzecich w odniesieniu do przywozu produktów sektora wina, w celu ułatwienia dostępu do rynków państw trzecich;
- i) tymczasowa i degresywna pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów administracyjnych zakładania funduszy ubezpieczeń wzajemnych.
2. [...] Państwa członkowskie w planach strategicznych WPR uzasadniają swój wybór celów i rodzajów interwencji w sektorze wina. Państwa członkowskie [...] **wyszczególniają** interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.
3. Oprócz wymogów określonych w tytule V państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR harmonogram realizacji wybranych rodzajów interwencji, poszczególne interwencje i ogólne zestawienie finansowe przedstawiające zasoby, które należy uruchomić, oraz przewidywany przydział zasobów na wybrane rodzaje interwencji oraz na poszczególne interwencje, zgodnie z przyznanymi środkami finansowymi określonymi w załączniku V.

Artykuł 53

Unijna pomoc finansowa dla sektora wina

1. Unijna pomoc finansowa na restrukturyzację i przekształcenie winnic, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. a), nie przekracza [50 %] rzeczywistych kosztów restrukturyzacji i przekształcania winnic lub [75 %] rzeczywistych kosztów restrukturyzacji i przekształcania winnic w regionach słabiej rozwiniętych.

Pomoc może być udzielana wyłącznie w formie rekompensaty dla producentów za uszczuplenie dochodów spowodowane realizacją interwencji, a także wkładu w koszty restrukturyzacji i przekształcenia. Rekompensata dla producentów za uszczuplenie dochodów spowodowane realizacją interwencji może obejmować do [100 %] uszczuplenia **i przyjąć jedną z następujących form:**

(i) zgoda na współlistnienie starych i nowych winorośli przez okres nie dłuższy niż trzy lata;

(ii) rekompensata finansowa.

2. Unijna pomoc finansowa na inwestycje, o których mowa w art. 52 ust. 1 lit. b), nie przekracza następujących limitów:

- a) [50 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych;
- b) [40 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach innych niż regiony słabiej rozwinięte;
- c) [75 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
- d) [65 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Maksymalna stawka unijnej pomocy finansowej, o której mowa w akapicie pierwszym, jest przyznawana tylko mikroprzedsiębiorstwom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361/WE¹⁴. Można ją jednak przyznawać wszystkim przedsiębiorstwom z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, i mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

¹⁴ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

W przypadku przedsiębiorstw, które nie są objęte tytułem I art. 2 pkt 1 załącznika do zalecenia 2003/361/WE, zatrudniają mniej niż 750 pracowników lub których **roczny** obrót nie przekracza 200 mln EUR, maksymalne limity, o których mowa w akapicie pierwszym, są zmniejszane o połowę.

Unijnej pomocy finansowej nie przyznaje się przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji¹⁵.

3. Unijna pomoc finansowa na zielone zbiory, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. c), nie może przekroczyć **[50 %]** kwoty bezpośrednich kosztów zniszczenia lub usunięcia kiści winogron i związanego z tym zniszczeniem lub usunięciem uszczuplenia dochodów.
4. Unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. d), nie przekracza:
 - a) **[80 %]** kosztów składek ubezpieczeniowych opłaconych przez producentów tytułem ubezpieczenia od strat powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych do klęski żywiołowej;
 - b) **[50 %]** kosztów składek ubezpieczeniowych opłaconych przez producentów tytułem ubezpieczenia:
 - (i) od strat, o których mowa w lit. a), oraz strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi;
 - (ii) od strat spowodowanych przez zwierzęta, choroby roślin lub inwazje agrofagów.

¹⁵ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji, 31.7. 2014 (2014/C 249/01).

Unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów może być przyznana w sytuacji, gdy odnośne wypłaty z ubezpieczenia nie kompensują więcej niż 100 % utraconych przez producentów dochodów, przy uwzględnieniu wszelkich ewentualnych rekompensat, jakie producenci mogli byliby uzyskać w ramach innych programów wsparcia związanych z ubezpieczonym ryzykiem. Umowy ubezpieczenia muszą wymagać od beneficjentów przyjęcia niezbędnych środków zapobiegania ryzyku.

5. Unijna pomoc finansowa na innowacje, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. e), nie przekracza:

- a) [50 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych;
- b) [40 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach innych niż regiony słabiej rozwinięte;
- c) [75 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
- d) [65 %] kwalifikowalnych kosztów inwestycji na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Maksymalna stawka unijnej pomocy finansowej, o której mowa w akapicie pierwszym, ma zastosowanie tylko do mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw w rozumieniu zalecenia 2003/361/WE; można ją jednak stosować w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, i mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

W przypadku przedsiębiorstw, które nie są objęte tytułem I art. 2 pkt 1 załącznika do zalecenia 2003/361/WE, zatrudniając mniej niż 750 pracowników, lub których roczny obrót nie przekracza 200 mln EUR, maksymalny limit pomocy, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest zmniejszany o połowę.

6. Unijna pomoc finansowa na działania informacyjne i promocję, o których mowa w art. 52 ust. 1 lit. g) i h), nie przekracza [50 %] wydatków kwalifikowalnych. **Ponadto państwa członkowskie mogą przyznać krajowe płatności w wysokości do 30% wydatków kwalifikowalnych, ale unijna pomoc finansowa i płatności państw członkowskich nie mogą łącznie przekraczać 80% wydatków kwalifikowalnych.**
7. Unijna pomoc finansowa na destylację produktów ubocznych produkcji wina, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. f), jest ustalana przez Komisję zgodnie z przepisami szczegółowymi określonymi w art. 54 ust. 3 w drodze aktów wykonawczych przyjętych w procedurze sprawdzającej zgodnie z art. 139 ust. 2.

Artykuł 54

Przepisy szczegółowe dotyczące unijnej pomocy finansowej dla sektora wina

1. Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów nie zakłócała konkurencji na rynku ubezpieczeń.
2. Zainteresowane państwa członkowskie ustanawiają oparty na obiektywnych kryteriach system wykluczający możliwość wypłaty indywidualnym producentom wina rekompensaty za zielone zbiory przekraczającej limit określony w art. 53 ust. 3.
3. Kwotę unijnej pomocy na destylację produktów ubocznych produkcji wina ustala się w odniesieniu do procentowej zawartości i liczby hektolitrów wyprodukowanego alkoholu. Nie wypłaca się żadnej unijnej pomocy finansowej w odniesieniu do zawartości alkoholu w produktach ubocznych przeznaczonych do destylacji, która przekracza 10 % zawartości alkoholu w wyprodukowanym winie.

Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby unijna pomoc finansowa na destylację produktów ubocznych produkcji wina była wypłacana destylarniom przetwarzającym produkty uboczne wyrobu wina dostarczone w celu destylacji z przeznaczeniem na produkcję surowego spirytusu o minimalnej zawartości alkoholu wynoszącej 92 %.

Unijna pomoc finansowa obejmuje płatność ryczałtową przeznaczoną na zrekompensowanie kosztów zbiórki produktów ubocznych produkcji wina. Kwota ta jest przekazywana przez destylarnię producentowi, jeśli to on ponosi te koszty.

Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby alkohol będący wynikiem destylacji produktów ubocznych produkcji wina, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. f) i na którą przyznano unijną pomoc finansową, był stosowany wyłącznie do celów przemysłowych lub energetycznych, które nie zakłócają konkurencji.

4. Zainteresowane państwa członkowskie ustanawiają w swoich planach strategicznych WPR minimalny odsetek wydatków na działania mające na celu ochronę środowiska, przystosowywanie się do zmiany klimatu, poprawę zrównoważoności systemów i procesów produkcji, zmniejszenie wpływu unijnego sektora wina na środowisko, oszczędność energii i poprawę ogólnej efektywności energetycznej w sektorze wina.

SEKCJA 5

SEKTOR CHMIELU

Artykuł 55

Cele i rodzaje interwencji w sektorze chmielu

1. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, realizuje jeden lub większą liczbę [...] celów [...] **określonych w art. 41a lit. a)–h) oraz i) [...] w sektorze chmielu.**

[...]

[...]

2. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, w swoim planie strategicznym WPR [...] **wybiera** jeden lub większą liczbę rodzajów interwencji, o których mowa w art. [...] **41b**, aby realizować wybrane cele określone w ust. 1. Państwa członkowskie [...] **wyszczególniają** interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, w planie strategicznym WPR uzasadnia wybór celów, rodzajów interwencji oraz interwencji służących realizacji tych celów.

3. Interwencje określone przez państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, są przeprowadzane przez organizacje producentów uznane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013.

SEKCJA 6

SEKTOR OLIWY Z OLIWEK I OLIWEK STOŁOWYCH

Artykuł 56

Cele w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych

W sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 4, realizuje jeden lub większą liczbę [...] celów **określonych w art. 41a lit. a), c), d), e), f), g) i i) [...].**

[...]

[...]

Artykuł 57

Rodzaje interwencji [...] w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych

1. Aby osiągnąć cele, o których mowa w art. 56, państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, [...] w swoich planach strategicznych WPR:
 - a) w przypadku gdy decydują się na realizację interwencji [...]
2. [...] za pośrednictwem za pomocą zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 wybierają co najmniej jeden rodzaj interwencji, o których mowa w art. 41b, lub
 - b) w innych przypadkach wybierają co najmniej jeden rodzaj interwencji określonych w ust. 2 niniejszego artykułu.

Państwa członkowskie określają interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.

Do celu lit. a) stosuje się art. [...] 44 ust. 2 i 3–6 oraz [...] art. 45 niniejszego rozporządzenia.

2. Wyróżnia się następujące rodzaje interwencji, o których mowa w ust. 1 lit. b):

- a) sadzenie, restrukturyzację i przekształcanie sadów oliwnych, w tym ponowne nasadzanie drzew oliwnych, jeśli jest to konieczne po obowiązkowym ich karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych na polecenie właściwego organu państwa członkowskiego;**
- b) inwestycje materialne i niematerialne w obiekty przetwórcze i infrastrukturę olejarni, jak również w maszyny, struktury i narzędzia sprzedaży;**
- c) inwestycje materialne i niematerialne w innowacje polegające na opracowywaniu innowacyjnych produktów i produktów ubocznych sektora oliwy z oliwek, procesów i technologii, inne inwestycje podnoszące wartość na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to wymianę wiedzy;**
- d) zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, a także środki dotyczące promowania lub utrzymania tradycyjnych systemów zdefiniowanych przez państwa członkowskie, w zakresie gęstości nasadzeń, upraw wielogatunkowych, tarasowania, obniżenia zewnętrznych nakładów energii i wysokiej wartości krajobrazowej.**

Artykuł 58

Unijna pomoc finansowa

- 1. Unijna pomoc finansowa na pokrycie kosztów kwalifikowalnych nie może przekroczyć:
 - a) **[75 %]** rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do interwencji związanych z celami, o których mowa w art. [...] **41a** lit. a), [...] **c)**, [...] **d), e) i [...] f)**;
 - b) **[75 %]** rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do inwestycji w aktywa trwałe oraz **[50 %]** w odniesieniu do innych interwencji związanych z celem, o którym mowa w art. [...] **41a** lit. [...] **g)**;

- c) [50 %] rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do interwencji związanych z celem, o którym mowa w art. [...] **41a** lit. [...] **j**);
- d) [75 %] rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w art. [...] **41b ust. 1** lit. f) i h), jeżeli program operacyjny jest realizowany w co najmniej trzech państwach trzecich lub państwach członkowskich niebędących producentami przez organizacje producentów **lub zrzeszenia organizacji producentów** z co najmniej dwóch państw członkowskich będących producentami; [50 %] rzeczywiście poniesionych wydatków, jeśli w przypadku tego rodzaju interwencji ten warunek nie jest spełniony.
2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do 5% wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów.
3. Państwa członkowskie zapewniają finansowanie uzupełniające do wysokości [50 %] kosztów niepokrytych z unijnej pomocy finansowej.

SEKCJA 7

INNE SEKTORY

Artykuł 59

Cele w innych sektorach

[...] Państwa członkowskie [...] **moga [...] [...] [...] wybrać w planach strategicznych WPR te spośród sektorów, o których mowa w art. 39 lit. f), w których będą realizowały rodzaje interwencji ustanowione w art. 41b. Dla każdego sektora wybranego przez państwo członkowskie realizują one co najmniej jeden z celów określonych w art. 41a lit. a)–h) i j).** **Państwa członkowskie uzasadniają swój wybór sektorów i celów.**

[...]

[...]

Artykuł 60

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

Artykuł 60a

Rodzaje interwencji w innych sektorach

1. W każdym sektorze wybranym spośród innych sektorów, o których mowa w art. 39 lit. f), państwa członkowskie wybierają jedną z poniższych możliwości:

- a) w przypadku gdy decydują się na realizację interwencji poprzez formy współpracy między producentami, o których to formach mowa w ust. 2 niniejszego artykułu – co najmniej jeden rodzaj interwencji, o których mowa w art. 41b, albo
- b) w przypadku innych form współpracy między producentami – co najmniej jeden rodzaj interwencji, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

Państwa członkowskie uzasadniają swój wybór rodzajów interwencji.

Rodzaje interwencji, o których mowa w art. 41b ust. 2 lit. c), e), f), g) i h), nie mają zastosowania do bawełny, nasion rzepaku i rzepiku, nasion słonecznika i nasion soi uwzględnionych w załączniku [X].

2. Do celów ust. 1 lit. a) w planach strategicznych WPR państwa członkowskie określają formy współpracy, jakie należy stosować:

- a) Państwa członkowskie mogą zdecydować, że rodzaje interwencji w jednym sektorze lub większej liczbie sektorów są realizowane za pośrednictwem zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 lub – w przypadku bawełny – za pośrednictwem podmiotów ustanowionych w ust. 4. W tym celu stosuje się art. 44 ust. 2 oraz ust. 3–6 niniejszego rozporządzenia;**
- b) Wsparcie z tytułu interwencji dotyczących celów wyznaczonych w art. 41a lit. a), b) i j) przyznaje się wyłącznie organizacjom producentów lub zrzeszeniom organizacji producentów uznanym na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;**
- c) Wsparcie z tytułu interwencji, o których mowa w art. 41b ust. 1 lit. b), c), f) i h) można także przyznać organizacjom międzybranżowym uznanym na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;**
- d) Wsparcie z tytułu interwencji realizowanych przez zrzeszenia grup producentów lub zrzeszenia organizacji producentów nie obejmuje tych samych interwencji, które realizują ich organizacje członkowskie. Państwa członkowskie rozpatrują interwencje podejmowane przez zrzeszenia grup producentów lub zrzeszenia organizacji producentów wraz z interwencjami organizacji członkowskich.**

W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:

- (i) interwencje zrzeszenia grup producentów lub zrzeszenia organizacji producentów były w całości finansowane ze składek organizacji członkowskich tego zrzeszenia;**

(ii) nie dochodziło do podwójnego finansowania.

e) Państwa członkowskie zapewniają, by wsparcie z tytułu interwencji, o których mowa w art. 41b ust. 2 lit. e), f) i g) nie przekraczało jednej trzeciej całkowitych wydatków wybranego sektora lub wybranych sektorów określonych w planach strategicznych WPR.

3. Wyróżnia się następujące rodzaje interwencji, o których mowa w ust. 1 lit. b):

a) inwestycje materialne i niematerialne w obiekty przetwórcze i infrastrukturę sektorową, jak również w maszyny, struktury i narzędzia sprzedaży;

b) inwestycje materialne i niematerialne w innowacje, polegające na opracowywaniu innowacyjnych produktów i produktów ubocznych sektora, procesów i technologii, inne inwestycje podnoszące wartość na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to wymianę wiedzy;

c) promocja w państwach trzecich obejmująca co najmniej jeden z następujących elementów:

(i) działania PR, promocyjne lub reklamowe, w szczególności podkreślające wysoki standard produktów unijnych, zwłaszcza pod względem jakości, bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska;

(ii) uczestnictwo w imprezach, targach lub wystawach o randze międzynarodowej;

(iii) kampanie informacyjne, w szczególności dotyczące unijnych systemów jakości obejmujących nazwy pochodzenia, oznaczenia geograficzne i produkcję ekologiczną;

(iv) badania nowych rynków, koniecznych do rozszerzenia rynków zbytu;

(v) badania w celu ewaluacji wyników działań informacyjnych i promocyjnych;

(vi) przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym badań laboratoryjnych i ocen oraz przepisów fitosanitarnych i dotyczących higieny, jak również innych wymogów obowiązujących w państwach trzecich w odniesieniu do przywozu produktów sektora, w celu ułatwienia dostępu do rynków państw trzecich.

4. Państwa członkowskie, które zdecydują się na wdrożenie sektorowych rodzajów interwencji w sektorze bawełny poprzez zatwierdzone programy operacyjne organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów, uznają organizacje producentów w sektorze bawełny i zrzeszenia takich organizacji producentów na podstawie wymogów i przy wykorzystaniu procedur ustanowionych w art. 152 ust. 1 i art. 153–156 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.¹⁶ Grupy producentów bawełny i federacje takich grup producentów uznane przez państwa członkowskie na podstawie protokołu nr 4 do Aktu przystąpienia Republiki Greckiej z 1979 r. przed rozpoczęciem stosowania niniejszego rozporządzenia uznaje się do celów niniejszej sekcji odpowiednio za organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów.

5. Państwa członkowskie, które zdecydują się na wdrożenie sektorowych rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion rzepaku i rzepiku, nasion słonecznika lub nasion soi uwzględnionych w załączniku [x], zapewniają, by wszelkie płatności obszarowe przewidziane w odniesieniu do tych upraw na podstawie niniejszej sekcji zostały uwzględnione w maksymalnym obszarze objętym wsparciem, o którym mowa w art. 33.}*^{*}

¹⁶ ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych i uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

* Treść tego artykułu powinna zostać dalej omówiona na podstawie wyników posiedzenia Specjalnego Komitetu ds. Rolnictwa w dniu 25 listopada 2019 r., gdzie przedstawiono alternatywne podejście do art. 60a, które zyskało poparcie większości delegacji.

Artykuł 61

[...]

[...]

[...]

Artykuł 62

[...]

Artykuł 63
Unijna pomoc finansowa

1. Unijna pomoc finansowa jest [...] ograniczona do 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków na rodzaje interwencji, o których mowa w art. 60a. Pozostałą część wydatków ponoszą beneficjenci.

Państwa członkowskie mogą zdecydować, że unijna pomoc finansowa jest wypłacana funduszom operacyjnym utworzonym przez organizacje producentów lub ich zrzeszenia. W tym celu stosuje się art. 45 i art. 46 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

- 1a. Pulap wynoszący 50 % przewidziany w ust. 1 zwiększa się do 60 % dla organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia 1308/2013 – przez pierwszych 5 lat od roku, w którym zostały one uznane.

2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do 5 % wartości produkcji sprzedanej przez:
- _____ każdą organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów lub
 - producentów zorganizowanych w jednej z form współpracy, o których mowa w art. 60a ust. 1–3.

ROZDZIAŁ IV

RODZAJE INTERWENCJI ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM OBSZARÓW WIEJSKICH

SEKCJA 1

RODZAJE INTERWENCJI

Artykuł 64

Rodzaje interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich

Rodzaje interwencji realizowane na podstawie niniejszego rozdziału [...] **polegają na płatnościach lub wsparciu ze względu na:**

- a) zobowiązania środowiskowe, klimatyczne i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania;
- b) ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia szczególne dla danego obszaru;
- c) [...] szczególne dla danego obszaru niedogodności wynikające z określonych obowiązkowych wymogów;
- d) inwestycje;
- e) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, [...] zakładanie przedsiębiorstw wiejskich **oraz rozwój małych gospodarstw;**
- f) narzędzia zarządzania ryzykiem;
- g) współpracę;
- h) wymianę wiedzy i informowanie.

Artykuł 65

Zobowiązania środowiskowe, klimatyczne i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania

1. Państwa członkowskie [...] **uwzględniają wśród interwencji przewidzianych w swoich planach strategicznych WPR zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne i mogą w nich uwzględnić inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania. Płatności na te zobowiązania przyznawane są** na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w [...] planach strategicznych WPR.
2. [...]
3. [...]
4. Państwa członkowskie przyznają płatności wyłącznie rolnikom [...] **lub** innym beneficjentom, którzy dobrowolnie podejmują zobowiązania w dziedzinie zarządzania, uznawane za korzystne dla osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych określonych w art. 6 [...].
5. Na mocy niniejszego [...] **artykułu** państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności dotyczące zobowiązań, które:
 - a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy **GAEC** [...] ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2 niniejszego tytułu;
 - b) wykraczają poza **odnośne** minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne **odnośne** obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;

- c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a);
- d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 28.

6. Państwa członkowskie [...] **ustalają płatności, które mają być dokonane, [...] na podstawie poniesionych dodatkowych** kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań, z **uwzględnieniem wyznaczonych wartości docelowych**. **Płatności te przyznawane są corocznie i** [...] mogą również pokrywać koszty transakcyjne. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie płatności zryczałtowanej lub płatności jednorazowej na jednostkę. [...]
7. Państwa członkowskie mogą promować i wspierać systemy zbiorowe i systemy płatności oparte na rezultatach w celu zachęcania rolników **lub innych beneficjentów** do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę [...] **lub** w wymierny sposób.
8. Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne do osiągnięcia lub utrzymania pożądaných korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą określić w swoich planach strategicznych WPR dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu okresu początkowego.

[...] W **odniesieniu do zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt, zobowiązań dotyczących zachowania oraz zrównoważonego wykorzystania i rozwoju zasobów genetycznych, konwersji na rolnictwo ekologiczne,** [...] nowych zobowiązań podejmowanych bezpośrednio po wypełnieniu zobowiązania w okresie początkowym [...] **lub w innych należycie uzasadnionych przypadkach** państwa członkowskie mogą w swoich planach strategicznych WPR określić krótszy okres, **wynoszący co najmniej jeden rok**.

8a. Państwa członkowskie zapewniają, by w odniesieniu do operacji podjętych w ramach rodzaju interwencji, o którym mowa w niniejszym artykule, przewidziano klauzulę przegladową, aby zapewnić ich dostosowanie w przypadku zmian odpowiednich obowiązkowych norm, wymogów lub obowiązków, o których mowa w ust. 5, poza zakres których muszą wykroczyć te zobowiązania, lub w celu zapewnienia zgodności z lit. d) w tym samym ustępie. Jeżeli beneficjent nie zaakceptuje takiego dostosowania, zobowiązanie traci ważność, a w odniesieniu do okresu, w którym zobowiązanie było ważne, nie wymaga się zwrotu. Państwa członkowskie zapewniają również, by w odniesieniu do operacji podjętych w ramach tego rodzaju interwencji określonych w niniejszym artykule, które wykraczają poza okres {2021}–2027, przewidziano klauzulę przegladową w celu umożliwienia ich dostosowania do ram prawnych kolejnego okresu.

9. W przypadku gdy wsparcie na mocy niniejszego [...] **artykułu** jest przyznawane na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, zobowiązania do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 834/2007 oraz na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne, państwa członkowskie ustanawiają płatność na hektar. W **należycie uzasadnionych przypadkach lub w odniesieniu do innych zobowiązań państwa członkowskie mogą stosować inne jednostki niż hektary.**

10. [...]

11. [...]

Artykuł 66

Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia szczególne dla danego obszaru

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń szczególnych dla danego obszaru na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 [...].
2. [...] **Wszelkie tego typu** płatności są przyznawane [...] rolnikom w odniesieniu do obszarów wyznaczonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego, w należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą ponownie przeprowadzić wyznaczenie obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013*.

3. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności na mocy niniejszego [...] **artykułu** wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru.
4. Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w ust. 3, oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń szczególnych dla obszaru przez porównanie z obszarami, na których nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia szczególne dla danego obszaru.
5. Płatności przyznaje się corocznie na hektar użytków **rolnych**.

* Należy odpowiednio dostosować motyw 40.

Artykuł 67

Niedogodności szczególne dla danego obszaru wynikające z określonych obowiązkowych wymogów

1. Aby przyczynić się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 [...], państwa członkowskie mogą przyznawać na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR płatności z tytułu niedogodności szczególnych dla danego obszaru powstałych z uwagi na wymogi wynikające z wdrożenia dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE lub [...] 2000/60/WE.
2. [...] **Wszelkie tego typu** płatności [...] **są** przyznawane rolnikom [...] **lub innym beneficjentom [...]** w odniesieniu do obszarów, na których występują niedogodności, o których mowa w ust. 1. W **sektorze leśnictwa płatności są przyznawane wyłącznie właścicielom lasów, zarządcom lasów i ich stowarzyszeniom.**
3. Przy [...] **określanu** obszarów, na których występują niedogodności państwa członkowskie mogą uwzględnić **jeden** z następujących obszarów **lub większą ich liczbę**:
 - a) obszary rolne i leśne sieci Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;
 - b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których mają zastosowanie środowiskowe ograniczenia działalności rolnej lub leśnej, przyczyniające się do wdrażania art. 10 dyrektywy 92/43/EWG, pod warunkiem że obszary te nie przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych terytorialnym zakresem stosowania każdego planu strategicznego WPR;
 - c) użytki rolne włączone do planów gospodarowania wodami w dorzeczu na podstawie dyrektywy 2000/600/WE.

4. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności na mocy niniejszego [...] artykułu wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z niedogodnościami szczególnymi dla danego obszaru, **łącznie z wszelkimi kosztami transakcyjnymi.**
5. Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w ust. 4, oblicza się w następujący sposób:
- a) w odniesieniu do ograniczeń wynikających z dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE – w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza odpowiednie normy **GAEC** [...] ustanowione zgodnie z niniejszym tytułem rozdział 1 sekcja 2 niniejszego rozporządzenia, jak również wykraczających poza warunki ustanowione w zakresie utrzymania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia;
 - b) w odniesieniu do ograniczeń wynikających z dyrektywy 2000/60/WE – w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza odpowiednie wymogi podstawowe w zakresie zarządzania, z wyjątkiem wymogu podstawowego w zakresie zarządzania SMR [...] **1**, o którym mowa w załączniku III, i normy **GAEC** [...] ustanowione na podstawie rozdziału I sekcja 2 niniejszego tytułu, jak również wykraczających poza warunki ustanowione w zakresie utrzymania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia.
6. Płatności przyznaje się corocznie na hektar powierzchni.

Artykuł 68

Inwestycje

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na inwestycje na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.

2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na mocy niniejszego [...] **artykułu** wyłącznie na **te inwestycje w zasoby** materialne i niematerialne, [...] **które** przyczyniają się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych określonych w art. 6. [...]

W przypadku gospodarstw rolnych przekraczających pewną określoną wielkość, ustalaną przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR, wsparcie dla sektora leśnictwa uzależnione jest od przedstawienia stosownych informacji z planu urządzenia lasu lub równoważnego instrumentu zgodnego ze zrównoważoną gospodarką leśną w rozumieniu konferencji ministerialnej w sprawie ochrony lasów w Europie z 1993 r.

3. Państwa członkowskie ustanawiają wykaz niekwalifikowalnych inwestycji i kategorii wydatków obejmujący co najmniej następujące elementy:
- a) [...]
 - b) zakup uprawnień do płatności;
 - c) zakup gruntów **za kwotę przekraczającą 10 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych dla danej operacji**, [...] **które w przypadku** instrumentów finansowych **mają zastosowanie do wkładu w ramach planu strategicznego WPR wypłacanego ostatecznemu odbiorcy lub – w przypadku gwarancji – do kwoty pożyczki bazowej**;
 - d) zakup [...] **inwentarza żywego**, z **wyjątkiem ras zagrożonych zgodnie z definicją w art. 2 ust. 24 rozporządzenia (UE) nr 2016/1012**, roślin jednorocznych i sadzenie tych roślin w celach innych niż przywrócenie potencjału rolnego lub leśnego w następstwie klęsk żywiołowych i katastrof;

- e) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem dotacji udzielonych w formie dotacji na spłatę odsetek lub dotacji na opłaty gwarancyjne;
- f) inwestycje w nawadnianie, niezgodne z dążeniem do osiągnięcia i **utrzymania** dobrego stanu jednolitych części wód, jak określono w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60/WE, w tym rozwój nawadniania mający wpływ na jednolite części wód, których status w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu określono jako gorszy niż dobry z **uwagi na kwestie dotyczące ilości**;
- g) inwestycje w wielko**skalowe** projekty infrastrukturalne [...], **zgodnie z warunkami określonymi przez państwa członkowskie**, niebędące częścią strategii rozwoju lokalnego **kierowanego przez społeczność**, **określonych w art. 26 rozporządzenia [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów], z wyjątkiem sieci szerokopasmowych, energii ze źródeł odnawialnych oraz ochrony przeciwpowodziowej i ochrony terenów przybrzeżnych**;
- h) inwestycje w zalesianie, które nie są spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania.

Akapit pierwszy lit. [...], b), d) i g) nie ma zastosowania, jeżeli wsparcie udzielane jest w postaci instrumentów finansowych.

W drodze odstępstwa od lit. c) zakup gruntów na rzecz ochrony środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel, a także zakup gruntów przez młodych rolników z wykorzystaniem instrumentów finansowych mogą kwalifikować się do stawki wyższej niż 10%. W przypadku instrumentów finansowych, każdą zdefiniowaną wartość procentową stosuje się do wkładu w ramach planu strategicznego WPR wypłacanego ostatecznemu odbiorcy lub – w przypadku gwarancji – do kwoty pożyczki bazowej.

{Na zasadzie odstępstwa od lit. f) inwestycje w nawadnianie można uznać za kwalifikowalne, jeśli przeprowadzona *ex ante* analiza oddziaływania na środowisko wykaże brak istotnego negatywnego wpływu takiej inwestycji na środowisko. Taka analiza oddziaływania na środowisko jest przeprowadzana przez właściwy organ lub też przez niego zatwierdzana.}

4. Państwa członkowskie ograniczają dofinansowanie do [...] **jednego lub większej liczby poziomów** [...] **nieprzekraczających** 75 % kosztów kwalifikowalnych.

Poziom dofinansowania można zwiększyć **do maksymalnego poziomu wynoszącego 100 %** w odniesieniu do następujących inwestycji:

- a) zalesianie i inwestycje nieprodukcyjne związane z **co najmniej jednym** celem szczegółowym dotyczącym środowiska i klimatu określonym w art. 6 [...] lit. d), e) i f) [...], z **uwzględnieniem inwestycji nieprodukcyjnych mających na celu ochronę inwentarza żywego przed drapieżnikami;**
- b) inwestycje w podstawowe usługi na obszarach wiejskich, **zgodnie z warunkami określonymi przez państwa członkowskie;**
- c) inwestycje w przywrócenie potencjału rolnego lub leśnego w następstwie klęsk żywiołowych lub katastrof oraz inwestycje w odpowiednie działania zapobiegawcze w lasach i w środowisku wiejskim;
- d) **inwestycje nieprodukcyjne wspierane w ramach lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, określonych w art. 26 [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów], oraz projektów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o którym mowa w art. 71 lit. a);**

e) inwestycje nieprodukcyjne w infrastrukturę leśną, scalanie gruntów i melioracje gruntów.

5. W przypadku gdy z prawa Unii wynika konieczność nałożenia na rolników nowych wymogów, wsparcie na inwestycje mające na celu spełnienie tych wymogów może być udzielane przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące, licząc od dnia, w którym stają się one obowiązkowe dla danego gospodarstwa rolnego.

Artykuł 69

*Rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, [...] zakładanie przedsiębiorstw wiejskich **oraz rozwój małych gospodarstw***

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, [...] na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich **i rozwój małych gospodarstw** na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych określonych w art. 6.
2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego **artykułu** wyłącznie w celu udzielania pomocy na:
 - a) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, którzy spełniają warunki **przewidziane przez państwo członkowskie w jego planie strategicznym WPR zgodnie z** art. 4 ust. 1 lit. e);
 - aa) rozwój małych gospodarstw, zgodnie z warunkami określonymi przez państwa członkowskie;**
 - b) zakładanie przedsiębiorstw wiejskich związanych z rolnictwem i leśnictwem lub dywersyfikację dochodów gospodarstw domowych rolników, **poprzez rozwijanie działalności pozarolniczej;**
 - c) zakładanie przedsiębiorstw prowadzących działalność pozarolniczą na obszarach wiejskich, **zgodnie z warunkami określonymi przez państwa członkowskie** [...].

3. Państwa członkowskie określają warunki dotyczące składania i treści biznesplanu [...], **które należy stosować, by beneficjenci otrzymywali wsparcie na podstawie niniejszego artykułu.**
4. Państwa członkowskie przyznają wsparcie w formie płatności ryczałtowych **lub instrumentów finansowych lub połączenia obu tych środków.** Wsparcie ogranicza się do maksymalnej kwoty **pomocy** w wysokości 100 000 EUR i można je [...] **zróżnicować zgodnie z obiektywnymi kryteriami.**

Art. 70

Narzędzia zarządzania ryzykiem

1. Państwa członkowskie [...] **moga** przyznać wsparcie na narzędzia zarządzania ryzykiem na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, **na podstawie swojej oceny potrzeb po przeprowadzeniu analizy SWOT.**
2. [...] Wsparcie **przyznane** na podstawie niniejszego [...] **artykułu** sprzyja narzędziom zarządzania ryzykiem, które pomagają rolnikom [...] w zarządzaniu znajdującym się poza ich kontrolą ryzykiem związanym z produkcją i ryzykiem utraty dochodów w związku z ich działalnością rolniczą. [...] Przyczynia się **ono** do realizacji **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych określonych w art. 6.
3. Państwa członkowskie mogą udzielać **wsparcia różnym rodzajom narzędzi zarządzania ryzykiem zgodnie ze swoją oceną potrzeb,** w szczególności z **przeznaczeniem** [...] **na:**
 - a) wkłady finansowe na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń;
 - b) wkłady finansowe na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych, w tym na koszty administracyjne utworzenia.

4. **Zapewniając wsparcie na podstawie ust. 3**, państwa członkowskie ustanawiają następujące warunki kwalifikowalności:
- a) rodzaje i zakres kwalifikowalnych [...] **narzędzi zarządzania ryzykiem**;
 - b) metodę obliczania strat i czynniki uruchamiające rekompensatę;
 - c) przepisy dotyczące tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych **oraz, w stosownych przypadkach, innych kwalifikowalnych narzędzi zarządzania ryzykiem** i zarządzania nimi.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane wyłącznie na pokrycie strat, **których wartość przekracza próg** co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.
6. Państwa członkowskie ograniczają dofinansowanie do [...] **jednego lub większej liczby poziomów nieprzekraczających** [...] 70 % kosztów kwalifikowalnych.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby nie wystąpiła nadwyżka rekompensaty w wyniku połączenia interwencji na podstawie niniejszego artykułu z innymi publicznymi lub prywatnymi systemami zarządzania ryzykiem.

Artykuł 71

Współpraca

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na cele współpracy na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR w celu:
 - a) przygotowania i [...] wdrożenia **operacji** grup operacyjnych [...] europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o którym mowa w art. 114; [...]
 - b) **przygotowania i wdrożenia** inicjatywy LEADER, zwanej w art. 25 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność* [...];
 - c) [...] promowania i **wspierania** systemów jakości i **ich stosowania przez rolników** [...];
 - d) **wspierania** organizacji producentów lub grup producentów;
 - e) **wspierania** innych formy współpracy.
2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego [...] **artykułu** wyłącznie w celu promowania form współpracy, w którą zaangażowanych jest co najmniej dwoje [...] **uczestników** i która przyczynia się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych określonych w art. 6.
3. Państwa członkowskie mogą pokrywać na podstawie niniejszego [...] **artykułu** koszty związane ze wszystkimi aspektami współpracy.

* Prezydencja proponuje również wprowadzenie zmiany do motywu 45, tak by miał on następujące brzmienie: „[...] rolnictwo wspierane przez społeczność lokalną; **wszystkie** działania wchodzące w zakres inicjatywy LEADER; oraz ustanawianie grup producentów i organizacji producentów [...]”.

4. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w postaci ogólnej kwoty pokrywającej koszty współpracy i koszty zrealizowanych [...] operacji, w tym koszty inwestycji, lub mogą pokryć jedynie koszty współpracy i wykorzystać do realizacji projektów zasoby finansowe z innych rodzajów interwencji, krajowych lub unijnych instrumentów wsparcia.

W przypadku gdy wsparcie jest wypłacane w postaci kwoty ogólnej, państwa członkowskie zapewniają, aby przestrzegano odpowiednich przepisów i wymogów dotyczących podobnych operacji wspieranych w ramach innych rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, określonych w art. 65, 66, 67, 68, 69, 70 i 72 niniejszego rozporządzenia.

W przypadku inicjatywy LEADER, zwanej w art. 25 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność – w drodze odstępstwa od akapitu pierwszego:

- a) wsparcie na wszystkie koszty kwalifikujące się do wsparcia przygotowawczego na podstawie art. 28 ust. 1 lit. a) [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów] oraz na realizację wybranych strategii na podstawie art. 28 ust. 1 lit. b) i c) [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów] przyznaje się wyłącznie w postaci ogólnej kwoty, o której mowa w niniejszym artykule; oraz
- b) państwa członkowskie zapewniają, aby przestrzegano odpowiednich przepisów i wymogów dotyczących podobnych operacji wspieranych w ramach rodzaju interwencji [...] dotyczącego inwestycji, określonego w art. 68 niniejszego rozporządzenia.

5. [...]

6. W ramach przedmiotowego rodzaju interwencji państwa członkowskie nie udzielają wsparcia na współpracę, w którą zaangażowane są wyłącznie jednostki badawcze.

7. W przypadku współpracy w kontekście ciągłości funkcjonowania gospodarstw rolnych państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie wyłącznie rolnikom, którzy osiągnęli wiek emerytalny, **lub rolnikom, którzy osiągną ten wiek przed końcem operacji, [...] zgodnie z warunkami określonymi przez dane państwo członkowskie zgodnie z jego** prawem krajowym.
8. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie do maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem – w odpowiednio uzasadnionych przypadkach – **inicjatywy LEADER i** zbiorowych działań w dziedzinie środowiska i klimatu zmierzających do osiągnięcia celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu określonych w art. 6 lit. d), e) i f) [...].

Art. 72

Wymiana wiedzy i informowanie

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na wymianę wiedzy i informowanie w **dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, przedsiębiorstw i społeczności wiejskich, a także na ochronę przyrody, środowiska i klimatu, w tym edukację środowiskową i działania uświadamiające**, na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. **Wsparcie**[...] na podstawie niniejszego [...] **artykułu** może pokryć koszty wszelkich stosownych działań zmierzających do wspierania innowacji, [...] szkoleń i doradztwa, **sporządzania i uaktualniania planów i analiz, a także** [...] wymiany i rozpowszechniania wiedzy i informacji, przyczyniających się do osiągnięcia **jednego lub większej liczby** celów szczegółowych, o których mowa w art. 6.

Wsparcia na usługi doradcze udziela się jedynie w odniesieniu do usług doradczych zgodnych z wymogami art. 13 akapit trzeci.

3. [...] *

[...] W przypadku ustanawiania usług doradczych [...] państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie ustalonej kwoty w maksymalnej wysokości 200 000 EUR.

Zapewniają one, aby wsparcie było ograniczone w czasie.

[...]

[...]

[...]

* Nie przewiduje się już żadnego ograniczenia intensywności pomocy.

SEKCJA 2

Elementy mające zastosowanie do różnych rodzajów interwencji

Artykuł 73

Wybór operacji

1. Po konsultacji z komitetem monitorującym, o którym mowa w art. 111, instytucja zarządzająca planem strategicznym WPR, **organy na szczeblu regionalnym** lub [...] wyznaczone podmioty pośredniczące określają kryteria wyboru interwencji w odniesieniu do następujących rodzajów interwencji: inwestycje, rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, [...] zakładanie przedsiębiorstw wiejskich i **rozwój małych gospodarstw**, współpraca, wymiana wiedzy i informowanie. Celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.

Państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu kryteriów wyboru w odniesieniu do interwencji inwestycyjnych wyraźnie ukierunkowanych na cele środowiskowe lub realizowanych w związku z odbudową ekosystemów.

Na zasadzie odstępstwa od przepisów akapitu pierwszego, w należycie uzasadnionych przypadkach można ustanowić inną metodę wyboru po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 111.

2. Odpowiedzialność instytucji zarządzającej, **organów na szczeblu regionalnym lub wyznaczonych podmiotów pośredniczących** określona w ust. 1, nie narusza zadań lokalnych grup działania określonych w art. 27 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów].
3. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli wsparcie udzielane jest w postaci instrumentów finansowych.

4. **Państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu** [...] kryteriów wyboru[...] w odniesieniu do operacji, które otrzymały certyfikat „pieczęci doskonałości” w ramach programu „Horyzont 2020+” lub „Horyzont Europa”, lub zostały wybrane w ramach [...] **LIFE**, pod warunkiem że takie operacje są zgodne z planem strategicznym WPR.
5. Operacje nie mogą zostać wybrane do wsparcia, jeśli zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed skierowaniem [...] wniosku o dofinansowanie w ramach planu strategicznego WPR, niezależnie od tego, czy dokonano wszystkich powiązanych płatności.
Państwa członkowskie ustalają początkową datę kwalifikowalności kosztów.
6. **Całość lub część operacji może być realizowana poza terytorium zainteresowanego państwa członkowskiego, w tym poza terytorium Unii, pod warunkiem że operacja przyczynia się do realizacji celów planu strategicznego WPR.**

{Artykuł 74

*Przepisy [...] **szczegółowe** dotyczące instrumentów finansowych*

1. **Wsparcia w postaci instrumentów finansowych ustanowionych w art. 52 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] można udzielić w ramach rodzajów interwencji, o których mowa w art. 68, 69, 70, 71 i 72 niniejszego rozporządzenia.**

- [...] 2. W przypadku gdy wsparcie przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, [...] zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, [...] „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” ustanowione w art. 2 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja 2 tego rozporządzenia.

Ponadto stosuje się przepisy określone w ust. [...] **3**–5.

2. [...]
3. Zgodnie z art. 52 ust. 2 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] [...] kapitał obrotowy może stanowić wydatek kwalifikowalny w **ramach rodzajów interwencji, o których mowa w art. 68, 70, 71 i 72 niniejszego rozporządzenia.**

W odniesieniu do działań wchodzących w zakres art. 42 TFUE kapitał obrotowy może stanowić wydatek kwalifikowalny o ekwiwalencie dotacji brutto w wysokości do 200 000 EUR w dowolnym okresie trzech lat obrotowych, [...] **na poziomie ostatecznego odbiorcy.**

4. W przypadku gdy operacja otrzymuje połączone wsparcie w formie instrumentów finansowych i dotacji, [...] mający zastosowanie poziom wsparcia **określony w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 68, 69, 70, 71 i 72 niniejszego rozporządzenia** ma zastosowanie do połączonego wsparcia udzielanego danej operacji.
5. Wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentu finansowego stanowi łączna kwota wkładów w ramach planu strategicznego WPR lub, w przypadku gwarancji – łączna kwota odpisana [...] **na** umowy gwarancyjne, z tego instrumentu finansowego w okresie kwalifikowalności, jeżeli kwota ta odpowiada:
- a) płatnościom dla [...] ostatecznych odbiorców, w przypadku pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych;

- b) zasobom odpisanym [...] **na** umowy gwarancyjne, zarówno obowiązujące, jak i te, których termin zapadalności już upłynął, w celu zapewnienia ewentualnych uruchomień gwarancji na pokrycie strat, obliczonym na podstawie **ostrożnej oceny ryzyka w trybie ex ante i zgodnie ze** współczynnikiem mnożnikowym [...] **ustanowionym w odniesieniu do odpowiednich** nowych wypłaconych pożyczek bazowych lub inwestycji kapitałowych na rzecz odbiorców końcowych;
- c) płatnościom dla lub na rzecz ostatecznych odbiorców, w przypadku gdy instrumenty finansowe łączone są z [...] innymi wkładami Unii w operacji w ramach jednego instrumentu finansowego zgodnie z art. 52 ust. 5 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów];
- d) płatnościom z tytułu opłat za zarządzanie i zwrotom kosztów zarządzania poniesionych przez podmioty wdrażające instrument finansowy.

W przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany w następujących po sobie okresach programowania, odbiorcom końcowym lub na ich rzecz można udzielić wsparcia obejmującego m.in. koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, w oparciu o zobowiązania prawne podjęte w ramach poprzedniego okresu programowania, pod warunkiem że takie wsparcie jest zgodne z zasadami kwalifikowalności w kolejnym okresie programowania. W takich przypadkach kwalifikowalność wydatków przedstawionych we wnioskach o płatność jest określana zgodnie z zasadami odnośnego okresu programowania.

Do celów lit. b) niniejszego ustępu [...] **kwalifikowalne wydatki zmniejsza się proporcjonalnie, jeśli podmiot korzystający z gwarancji nie wypłacił planowanych kwot nowych pożyczek, inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych docelowym odbiorcom zgodnie ze współczynnikiem mnożnikowym.** Współczynnik mnożnikowy można zmienić, [...] w **przypadku gdy** jest to uzasadnione późniejszymi zmianami warunków rynkowych. Taka zmiana nie ma mocy wstecznej w **odniesieniu do wydatków kwalifikowalnych odpowiadających kwocie wypłaconego wsparcia, które zostało zwrócone.**

Do celów lit. d) niniejszego ustępu, [...] w przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz zarządzający [...] lub fundusze szczegółowe [...] **sa wylaniane w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia [...] zgodnie z art. 53 ust. [...] 2a rozporządzenia (UE)** [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów], [...] kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie jest [...] **stawką zryczałtowaną** wynoszącą do [...] **10%** [...] całkowitej kwoty [...] **ujętej w każdym wniosku o płatność zgodnie z art. 30 ust. 4 lit. a) i b).** **Stawka zryczałtowana wynosi do 20 % całkowitej kwoty odnoszącej się do inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych ujętej w każdym wniosku o płatność na podstawie art. 30 ust. 4 lit. b).**

[...] W **odniesieniu do lit. d) niniejszego ustępu** w przypadku gdy podmioty wdrażające [...] **fundusz zarządzający lub fundusze szczegółowe sa wylaniane** w drodze przetargu konkurencyjnego zgodnie z mającym zastosowanie prawem, [...] **kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie jest ustalana w umowie o finansowaniu z odzwierciedleniem wyników** przetargu konkurencyjnego [...]. **Takie koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie składają się zarówno z podstawy, jak i z wynagrodzenia uzależnionego od wyników.**

Jeżeli od ostatecznych odbiorców pobierane są opłaty manipulacyjne, w całości lub w dowolnej części, nie można deklarować ich jako wydatków kwalifikowalnych.

Artykuł 75

Realizacja EFRROW za pośrednictwem [...] InvestEU

1. [...] Państwa członkowskie mogą przydzielić w **projekcie** planu strategicznego WPR, o **którym mowa w art. 106, lub we wniosku o zmianę planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 107,** [...] kwotę, która **ma zostać wniesiona do gwarancji budżetowej InvestEU oraz Centrum Doradztwa InvestEU oraz dostarczona za ich pośrednictwem.** Kwota, która ma zostać [...] **wniesiona do** InvestEU, nie może przekraczać [5 %] całkowitego przydziału z EFRROW [...] **na dany plan strategiczny WPR i ma zostać zrealizowana zgodnie z przepisami dotyczącymi InvestEU ustanowionymi w rozporządzeniu InvestEU.** Plan strategiczny WPR zawiera [...] uzasadnienie wykorzystania [...] InvestEU [...] i **jego wkładu w osiągnięcie co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 i wybranych w ramach tego planu strategicznego WPR.**

[...]

2. W odniesieniu do wniosków o zmianę planu strategicznego WPR [...] można wskazywać wyłącznie zasoby przyszłych lat kalendarzowych.

[...]

3. Kwota, o której mowa w ust. 1 [...], jest wykorzystywana w celu tworzenia rezerw na tę część gwarancji UE, która przypada na pulę państwa członkowskiego **i na Centrum Doradztwa InvestEU, [po zawarciu umowy o przyznanie wkładu, o której mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia ... [rozporządzenia InvestEU]].**
4. W przypadku gdy w **ciągu czterech miesięcy od decyzji Komisji zatwierdzającej dany plan strategiczny WPR** umowa o przyznanie wkładu określona w art. [9] [rozporządzenia InvestEU] [...] na kwotę, o której mowa w ust. 1, **przydzieloną w planie strategicznym WPR, o którym mowa w art. 106, nie została zawarta, odpowiadająca jej kwota zostaje wykorzystana w planie strategicznym WPR po złożeniu przez** państwo członkowskie wniosku o zmianę [...] zgodnie z art. 107 [...].
- 4a.** Umowa o przyznanie wkładu na kwotę, o której mowa w ust. 1, przydzieloną we wniosku o zmianę planu strategicznego WPR, zostaje zawarta jednocześnie z przyjęciem decyzji **zatwierdzającej** zmianę planu **strategicznego** WPR.
5. W przypadku braku zawarcia umowy w sprawie gwarancji, określonej w art. [9] [rozporządzenia InvestEU], w terminie [...] **dziiesięciu** miesięcy od daty zatwierdzenia umowy o przyznanie wkładu **umowa o przyznanie wkładu jest rozwiązywana lub też przedłużana za porozumieniem stron.**
- W przypadku zakończenia udziału danego państwa członkowskiego w InvestEU** odnośne kwoty wpłacone do wspólnego funduszu rezerw jako rezerwa zostają [...] **odzyskane jako wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 lit. b) rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046**, a państwo członkowskie składa [...] wniosek o zmianę planu strategicznego WPR, **by wykorzystać kwoty odzyskane i kwoty przyznane na przyszłe lata kalendarzowe, zgodnie z ust. 2.**

Zakończenie lub zmiana umowy o przyznanie wkładu następuje jednocześnie z przyjęciem decyzji zatwierdzającej zmianę planu strategicznego WPR, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2026 r.

6. W przypadku braku [...] **należytego** wykonania umowy w sprawie gwarancji, określonej w art. [9] [rozporządzenia w sprawie InvestEU], w terminie [...] czterech lat [...] od daty jej podpisania, państwo członkowskie może wnioskować o to, by kwoty zaangażowane w umowie w sprawie gwarancji, lecz nieobejmujące pożyczek bazowych, **inwestycji kapitałowych** ani innych instrumentów obarczonych ryzykiem, [...] **były** traktowane zgodnie z ust. 5.
7. Środki wypracowane przez fundusz InvestEU lub przypisane kwotom wniesionym do tego funduszu [...] udostępnia się państwu członkowskiemu i wykorzystuje w **postaci instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych na wsparcie tego samego celu lub celów, o których mowa w ust. 1** [...] ;
8. **Termin automatycznego umorzenia przewidziany w art. 32 [rozporządzenia horyzontalnego] w odniesieniu do kwot, które mają być ponownie wykorzystane w planie strategicznym WPR zgodnie z ust. 4, 5 i 6, rozpoczyna się w roku, w którym dokonywane są odnośne zobowiązania budżetowe.}***

* Należy rozważyć, czy konieczne jest zapewnienie dostosowania do odpowiednich przepisów rozporządzenia o wspólnych przepisach, po tym, jak tekst tego rozporządzenia będzie wystarczająco ustalony, by uniknąć powielania prac.

Artykuł 76

Adekwatność i dokładność obliczeń płatności

Jeśli wsparcie przyznaje się na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów zgodnie z art. 65, 66 i 67, państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiednie obliczenia były adekwatne i dokładne oraz dokonane z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody. W tym celu podmioty funkcjonalnie niezależne od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadające odpowiednią wiedzę fachową przeprowadzają obliczenia lub potwierdzają adekwatność i dokładność obliczeń.

Artykuł 77

*[...] **Formy dotacji***

1. Bez uszczerbku dla art. 65, 66, 67, 69, **74 i 75**, wsparcie przyznane na podstawie niniejszego rozdziału może przyjmować następujące formy:
 - a) zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta;
 - b) koszty jednostkowe;
 - c) płatności ryczałtowe;
 - d) finansowanie według stawek zryczałtowanych.
2. Kwoty dotyczące form dotacji, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d), ustala się w jeden z następujących sposobów:
 - a) za pomocą rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń w oparciu o:
 - (i) dane statystyczne, inne obiektywne informacje lub ocenę ekspercką; lub

- (ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów; lub
 - (iii) zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;
- b) za pomocą projektów budżetu **sporządzanych oddzielnie dla każdego przypadku i uzgadnianych ex ante przez jednostkę dokonującą wyboru danej operacji**;
 - c) zgodnie z przepisami dotyczącymi stosowania odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych mającymi zastosowanie w ramach polityki Unii w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji;
 - d) zgodnie z przepisami dotyczącymi stosowania odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji.

Artykuł 78

Przekazane uprawnienia dotyczące dodatkowych wymogów odnoszących się do rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do określonych w niniejszym rozdziale, dotyczące warunków przyznawania wsparcia z tytułu [...]:

[...] zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65, **w zakresie zasobów genetycznych i dobrostanu zwierząt** [...]

[...]

[...]

TYTUŁ IV

PRZEPISY FINANSOWE

Artykuł 79

Wydatki w ramach EFRG i EFRROW

1. Z EFRG finansowane są rodzaje interwencji związane z:
 - a) płatnościami bezpośrednimi określonymi w art. 14;
 - b) interwencjami sektorowymi określonymi w tytule III rozdział III.
2. Z EFRROW finansuje się rodzaje interwencji, o których mowa w tytule III rozdział IV.

Artykuł 80

*Kwalifikowalność wydatków**

1. Wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRG [...] od dnia 1 stycznia roku następującego po roku zatwierdzenia planu strategicznego WPR przez Komisję. **Wydatki w ramach EFRROW kwalifikują się od daty przedłożenia planu strategicznego WPR, lecz nie wcześniej niż 1 stycznia {2021 r.}.**
2. Wydatki, które stają się kwalifikowalne w wyniku zmiany planu strategicznego WPR, kwalifikują się do wkładu z EFRROW od daty przedłożenia Komisji wniosku o zmianę, **lub od daty zgłoszenia modyfikacji, o której mowa w art. 107 ust. 7 akapit drugi.**

* Do dalszej dyskusji w świetle przepisów przejściowych.

Na zasadzie odstępstwa od **akapitu pierwszego oraz** art. 73 ust. 5 [...], w przypadku środków nadzwyczajnych związanych z klęskami żywiołowymi, katastrofami lub niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi lub ze znaczną i nagłą zmianą warunków społeczno-ekonomicznych danego państwa członkowskiego lub regionu, w planie strategicznym WPR można przewidzieć uznawanie wydatków finansowanych z EFRROW i wynikających ze zmian tego planu za kwalifikowalne od daty wystąpienia zdarzenia.

3. Wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRROW, jeżeli zostały poniesione przez beneficjenta i uregulowane do dnia 31 grudnia [2029] r. Ponadto wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRROW tylko wtedy, gdy odnośna pomoc została rzeczywiście wypłacona przez agencję płatniczą do dnia 31 grudnia [2029] r.

Artykuł 81

Alokacje finansowe na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich

1. Nie naruszając przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], łączna kwota na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, którą można przyznać w danym państwie członkowskim na podstawie tytułu III rozdział II niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, nie może przekraczać alokacji finansowej tego państwa członkowskiego określonej w [załączniku IV].

Nie naruszając przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], maksymalna kwota, którą można przyznać w danym państwie członkowskim w jednym roku kalendarzowym na podstawie tytułu III rozdział II sekcja [...] **3** podsekcja 2 niniejszego rozporządzenia i przed zastosowaniem art. 15 niniejszego rozporządzenia, nie może przekraczać alokacji finansowej tego państwa członkowskiego określonej w [załączniku VI].

Do celów art. 86 ust. 5 w [załączniku VII] określono alokację finansową państwa członkowskiego, o której mowa w akapicie pierwszym, po odliczeniu kwot określonych w [załączniku VI] i przed wszelkimi przesunięciami zgodnie z art. 15.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających alokacje państw członkowskich określone w [załącznikach IV i VII] w celu uwzględnienia zmian całkowitych maksymalnych kwot płatności bezpośrednich, które mogą zostać przyznane, w tym przesunąć, o których mowa w art. 15 i 90, przesunąć alokacji finansowych, o których mowa w art. 82 ust. 5, i wszelkich odliczeń, potrzebnych do sfinansowania rodzajów interwencji w pozostałych sektorach, o których mowa w art. 82 ust. 6.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego przy dostosowaniu [załącznika VII] nie bierze się pod uwagę przesunąć zgodnie z art. 15.

3. Kwota orientacyjnych alokacji finansowych, o których mowa w art. 88, przypadająca na interwencję w przypadku rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich określonych w art. 14, która mają zostać przyznana w państwie członkowskim w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, może przekroczyć alokację tego państwa członkowskiego określoną w [załączniku IV] o szacunkową kwotę zmniejszenia płatności uwzględnioną w planie strategicznym WPR, o której mowa w art. 100 ust. 2 lit. d) akapit drugi.

Artykuł 82

Alokacje finansowe na określone interwencje sektorowe

1. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze wina jest przydzielana państwom członkowskim zgodnie z [załącznikiem VI].
2. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim jest przydzielana państwom członkowskim zgodnie z [załącznikiem VIII].
3. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze chmielu przydzielona Niemcom wynosi [2 188 000 EUR] rocznie.

4. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych jest przydzielana w następujący sposób:
- a) [10 666 000 EUR] rocznie dla Grecji;
 - b) [554 000 EUR] rocznie dla Francji; oraz
 - c) [34 590 000 EUR] rocznie dla Włoch.
5. Odnosne państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o przesunięciu łącznych alokacji finansowych, o których mowa w ust. 3 i 4, do swoich alokacji na płatności bezpośrednie. Decyzja ta nie podlega zmianie.
- Alokacje finansowe państw członkowskich przesunięte do alokacji na płatności bezpośrednie stają się niedostępne do wykorzystania na rodzaje interwencji, o których mowa w ust. 3 i 4.
6. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o wykorzystaniu do 3 % alokacji danego państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w załączniku IV, po odliczeniu kwot dostępnych w odniesieniu do bawełny, o których mowa w załączniku VI, na rodzaje interwencji w pozostałych sektorach, o których mowa w tytule III rozdział III sekcja 7.

Państwa członkowskie mogą postanowić o zwiększeniu do maksymalnie 5 % wartości procentowej, o której mowa w akapicie pierwszym. W takim przypadku kwotę odpowiadającą temu zwiększeniu odlicza się od maksymalnej kwoty określonej w art. 86 ust. 5 akapit pierwszy i nie jest już ona dostępna dla alokacji na określone tam rodzaje interwencji na rzecz wsparcia dochodów związanego z produkcją.

7. Państwa członkowskie mogą w 2023 r. zmienić swoje decyzje, o których mowa w ust. 6, w ramach wniosków o zmianę swoich planów strategicznych WPR, o których mowa w art. 107.
8. Kwoty określone w zatwierdzonym planie strategicznym WPR, wynikające z zastosowania ust. 6 i 7, są wiążące dla odnośnych państw członkowskich.

Artykuł 83

Alokacje finansowe na rodzaje interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich

1. Całkowita kwota unijnego wsparcia na rodzaje interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi [78 811] mln EUR w cenach [bieżących] zgodnie z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2021–2027¹⁷.
2. 0,25 % zasobów, o których mowa w ust. 1, przeznacza się na finansowanie realizowanej z inicjatywy Komisji działalności w zakresie pomocy technicznej, o której mowa w art. 7 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], w tym europejskiej sieci ds. wspólnej polityki rolnej, o której mowa w art. 113 ust. 2 niniejszego rozporządzenia [...]. Działalność ta może dotyczyć poprzednich **okresów programowania** i kolejnych okresów obowiązywania planów strategicznych WPR.
3. Podział kwot, o których mowa w ust. 1, na poszczególne lata według państw członkowskich, po odliczeniu kwoty, o której mowa w ust. 2, przedstawiony jest w [załączniku IX].
4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających [załącznik IX] w celu zmiany podziału na poszczególne lata według państw członkowskich, w celu: uwzględnienia istotnych zmian, w tym przesunięć, o których mowa w art. 15 i 90, dokonania dostosowań technicznych bez zmiany ogólnych alokacji lub uwzględnienia wszelkich innych zmian przewidzianych w aktach ustawodawczych po przyjęciu niniejszego rozporządzenia.

¹⁷ Wniosek w sprawie rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, COM(2018)322 final.

Artykuł 84
Wkład EFRROW

W **decyzji** wykonawczej Komisji zatwierdzającej plan strategiczny WPR zgodnie z art. 106 ust. 6 ustala się maksymalny wkład z EFRROW w ten plan. Wkład EFRROW oblicza się na podstawie kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych.

{Artykuł 85

Stawki wkładu EFRROW

1. W planach strategicznych WPR ustala się jednolitą stawkę wkładu EFRROW mającą zastosowanie do wszystkich interwencji.
2. Maksymalna stawka wkładu EFRROW wynosi:
 - a) **[70 %]** kwalifikowalnych wydatków publicznych w regionach najbardziej oddalonych oraz na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 229/2013;
 - b) **[70 %]** kwalifikowalnych wydatków publicznych w regionach słabiej rozwiniętych;
 - c) **[65 %]** wydatków kwalifikowalnych na płatności na podstawie art. 66;
 - d) **[43 %]** kwalifikowalnych wydatków publicznych w pozostałych regionach.

Minimalna stawka wkładu EFRROW wynosi **[20 %]**.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 maksymalna stawka wkładu EFRROW wynosi:
- a) [80 %] w przypadku zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65 niniejszego rozporządzenia, płatności na podstawie art. 67 niniejszego rozporządzenia, inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 68 niniejszego rozporządzenia, wsparcia na rzecz europejskiego partnerstwa innowacyjnego na podstawie art. 71 oraz inicjatywy LEADER, zwanej w art. 25 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność;
 - b) [100 %] w przypadku operacji dofinansowywanych ze środków przeniesionych do EFRROW zgodnie z art. 15 i 90 niniejszego rozporządzenia.}

Artykuł 86

Minimalne i maksymalne alokacje finansowe

- 1. Co najmniej 5 % określonego w [załączniku IX] całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR rezerwuje się na inicjatywę LEADER, zwaną w art. 25 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.
- 2. Co najmniej 30 % określonego w [załączniku IX] całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR rezerwuje się na interwencje służące osiągnięciu celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu określonych w art. 6 [...] lit. d), e) i f) niniejszego rozporządzenia [...].

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do regionów najbardziej oddalonych.

- 3. Maksymalnie 4 % określonego w [załączniku IX] całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR może być wykorzystane do finansowania działań z zakresu pomocy technicznej podejmowanych z inicjatywy państw członkowskich, o których to działaniach mowa w art. 112.

Wkład EFRROW może zostać zwiększony do 6 % w odniesieniu do planów strategicznych WPR, gdy całkowita kwota unijnego wsparcia na rozwój obszarów wiejskich wynosi do [...] **1,5** mld EUR.

Pomoc techniczna jest zwracana jako finansowanie według stawek zryczałtowanych zgodnie z art. 125 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE [...], Euratom) **2018/1046** [...] w ramach płatności okresowych na podstawie art. 30 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne]. Stawka zryczałtowana odpowiada określonej w planie strategicznym WPR wartości procentowej pomocy technicznej w stosunku do całkowitej kwoty zadeklarowanych wydatków.

4. W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego kwotę minimalną określoną w [załączniku X] rezerwuje się na wkład w osiągnięcie celu szczegółowego [...] określonego w art. 6 [...] lit. g). Na podstawie analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń („analizy SWOT”) oraz określenia potrzeb, które należy zaspokoić, kwota ta jest wykorzystywana na **jeden lub oba** następujące rodzaje interwencji:
 - a) [...] uzupełniające wsparcie [...] dochodu dla [...] młodych rolników [...] określone w art. 27;
 - b) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, o którym mowa w art. 69 **ust. 2 lit. a)**.
5. Orientacyjne alokacje finansowe na interwencje wsparcia dochodów związanego z produkcją, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja **3** podsekcja 1, ograniczone są maksymalnie do 1[...] **3** % kwot określonych w [załączniku VII].

Na zasadzie odstępstwa od przepisów akapitu pierwszego państwa członkowskie, które zgodnie z art. 53 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 wykorzystają na dobrowolne wsparcie związane z produkcją ponad 13 % swojego rocznego pułapu krajowego określonego w załączniku II do tego rozporządzenia, mogą podjąć decyzję o przeznaczeniu na wsparcie dochodów związane z produkcją ponad 1[...]3 % kwoty określonej w [załączniku VII]. Wynikający z tego odsetek nie przekracza wartości procentowej zatwierdzonej przez Komisję do celów dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją na rok składania wniosków 2018.

Wartość procentową, o której mowa w akapicie pierwszym, można zwiększyć maksymalnie o 2 [...] **punkty procentowe**, pod warunkiem że kwota odpowiadająca odsetkowi przekraczającemu poziom 1[...]3 %, jest przydzielona na wsparcie z tytułu upraw roślin wysokobiałkowych na podstawie tytułu III rozdział II sekcja [...]3 podsekcja 1.

Nie można przekraczać kwoty ujętej w zatwierdzonym planie strategicznym WPR, wynikającej z zastosowania akapitów pierwszego, drugiego **i trzeciego**.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego i drugiego państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wykorzystaniu do 3 mln EUR rocznie na finansowanie wsparcia dochodów związanego z produkcją.

6. Bez uszczerbku dla przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne] maksymalna kwota, którą można przyznać w danym państwie członkowskim przed zastosowaniem art. 15 niniejszego rozporządzenia na podstawie tytułu III rozdział II sekcja [...] 3 podsekcja 1 niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, nie może przekraczać kwot ustalonych w planie strategicznym WPR zgodnie z ust. [...] **5 niniejszego artykułu**.

7. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o wykorzystaniu określonej części alokacji z EFRROW na pozyskanie wsparcia i zwiększeniu skali zintegrowanych strategicznych projektów ochrony przyrody [...] **przewidzianych** w [rozporządzeniu LIFE] oraz o finansowaniu działań dotyczących transnarodowej mobilności edukacyjnej osób w dziedzinie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, ukierunkowanych na młodych rolników, zgodnie z [rozporządzeniem w sprawie programu Erasmus].

Artykuł 87

Śledzenie wydatków w dziedzinie klimatu

1. Na podstawie informacji dostarczonych przez państwa członkowskie Komisja dokonuje ewaluacji, za pomocą prostej i wspólnej metody, wkładu polityki w realizację celów dotyczących zmiany klimatu.
2. Wkład w realizację celu dotyczącego wydatków jest szacowany przy zastosowaniu szczegółowych wskaźników korygujących, zróżnicowanych w zależności od tego, czy wsparcie przyczynia się w znacznym, czy w umiarkowanym stopniu do osiągnięcia celów związanych ze zmianą klimatu. Wskaźniki korygujące są następujące:
 - a) 40 % w przypadku wydatków w ramach podstawowego wsparcia dochodu do celów stabilności i uzupełniającego wsparcia dochodu, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja II podsekcje 2 i 3;
 - b) 100 % w przypadku wydatków w ramach programów na rzecz klimatu i środowiska, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja II podsekcja 4;
 - c) 100 % w przypadku wydatków na interwencje, o których mowa w art. 86 ust. 2 akapit pierwszy, **z wyjątkiem tych, o których mowa w lit. d)**;
 - d) 40 % w przypadku wydatków z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń szczególnych dla danego obszaru, o których mowa w art. 66.

Artykuł 88

Orientacyjna alokacja finansowa

1. Państwa członkowskie określają w planie strategicznym WPR orientacyjną alokację finansową na każdą interwencję. W odniesieniu do każdej interwencji **taka orientacyjna alokacja finansowa jest równa** iloczynowi planowanej kwoty jednostkowej, bez stosowania [...] odchylenia, o którym mowa w art. 89, i planowanych produktów [...].
2. W przypadku gdy w ramach interwencji planowane są różne kwoty jednostkowe **orientacyjna alokacja finansowa, o której mowa w ust. 1, jest równa** sumie iloczynów planowanych kwot jednostkowych, bez stosowania [...] odchylenia, o którym mowa w art. 89, i odpowiadających im planowanych produktów [...].
3. **Orientacyjne alokacje finansowe określone przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 nie uniemożliwiają państwom członkowskim wykorzystania środków finansowych z tych orientacyjnych alokacji finansowych jako środków finansowych na inne interwencje bez zmiany planu strategicznego WPR, o której mowa w art. 107, z zastrzeżeniem zgodności z przepisami niniejszego rozporządzenia, a w szczególności z art. 81, 82, 83, 84, 86 i 89,] oraz z przepisami rozporządzenia (UE) nr .../... [rozporządzenie horyzontalne], a w szczególności z art. 30 ust. 6 lit. b)] i z zastrzeżeniem następujących warunków:**
 - **alokacje finansowe na interwencje w formie płatności bezpośrednich są wykorzystywane na inne interwencje w formie płatności bezpośrednich,**
 - **alokacje finansowe na interwencje związane z rozwojem obszarów wiejskich są wykorzystywane na inne interwencje związane z rozwojem obszarów wiejskich,**

- alokacje finansowe na interwencje w sektorze owoców i warzyw, w sektorze pszczelarskim, w sektorze wina, w sektorze chmielu, w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych są wykorzystywane na inne interwencje w tym samym sektorze, i takie wykorzystanie nie wpływa na zatwierdzone programy operacyjne; oraz
- alokacje finansowe na interwencje w innych sektorach, o których mowa w art. 39 ust. f), są wykorzystywane na interwencje w innych sektorach, o których mowa w art. 39 ust. f), ustanowione w planie strategicznym WPR i takie wykorzystanie nie wpływa na zatwierdzone programy operacyjne.

Artykuł 89

Odchylenie od kwoty jednostkowej

1. [...] Państwa członkowskie [...] **moga** [...] ustalić maksymalne **lub minimalne** kwoty **jednostkowe** [...] – **lub oba ich rodzaje** – lub [...] wartość procentową **dolnego lub górnego** odchylenia – **lub obie te wartości** – dla każdej interwencji spośród następujących rodzajów interwencji:
 - a) płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji oraz wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji – o których mowa w tytule III rozdział II;
 - b) płatności z tytułu zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65;
 - c) płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych niedogodności szczególnych dla danego obszaru, o których mowa w art. 66 i 67.

Wartość procentowa **dolnego lub górnego** odchylenia [...] **to** wartość procentowa, o którą zrealizowana średnia lub jednolita kwota jednostkowa może **być niższa** **od** planowanej średniej lub jednolitej kwoty jednostkowej, o której mowa w planie strategicznym WPR, **lub** o którą może ją przekroczyć.

W przypadku każdej interwencji w formie płatności bezpośrednich zrealizowana średnia lub jednolita kwota jednostkowa **po zastosowaniu niższej wartości procentowej odchylenia** nigdy nie może być niższa niż **minimalna kwota jednostkowa lub** planowana kwota jednostkowa, chyba że zrealizowane produkty przekraczają planowane produkty ustalone w planie strategicznym WPR. W **przypadku gdy zrealizowane produkty przekraczają planowane produkty, zrealizowana średnia lub jednolita kwota jednostkowa może po zastosowaniu niższej wartości procentowej odchylenia spaść poniżej minimalnej kwoty jednostkowej lub planowanej kwoty jednostkowej, pod warunkiem że spadek ten będzie proporcjonalny do dodatkowego zrealizowanego produktu.**

W przypadku gdy w ramach interwencji [...] **ustanowiono** różne kwoty jednostkowe, niniejszy [...] ustęp stosuje się do każdej jednolitej lub średniej kwoty jednostkowej w ramach takiej interwencji.

2. Do celów niniejszego artykułu zrealizowaną średnią lub jednolitą kwotę jednostkową oblicza się przez podzielenie kwoty rocznych [...] wydatków przez odpowiadające im zrealizowane produkty dla każdej interwencji.

Artykuł 90

Elastyczność między alokacjami na płatności bezpośrednie a alokacjami na EFRROW

1. W projekcie swojego planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 106 ust. 1, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o przesunięciu:
 - a) do [15 %] alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w [załączniku IV], po odliczeniu alokacji w odniesieniu do bawelny określonych w [załączniku VI] na lata kalendarzowe 2021–2026, do alokacji państwa członkowskiego na EFRROW w latach budżetowych 2022–2027; albo
 - b) maksymalnie [15 %] alokacji państwa członkowskiego na EFRROW w latach budżetowych 2022–2027 do alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w [załączniku IV] na lata kalendarzowe 2021–2026.

Wartość procentowa przesunięcia z alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie do alokacji państwa członkowskiego na EFRROW, o której to wartości mowa w akapicie pierwszym, może zostać zwiększona o:

- a) maksymalnie [15 punktów procentowych], pod warunkiem że odnośne państwa członkowskie wykorzystają to zwiększenie na interwencje finansowane z EFRROW, aby osiągnąć cele szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu, o których mowa w art. 6 [...] lit. d), e) i f);
 - b) maksymalnie [2 punkty procentowe], pod warunkiem że odnośne państwa członkowskie wykorzystają to zwiększenie zgodnie z art. 86 ust. 4 lit. b).
2. Decyzje, o których mowa w ust. 1, określają wartość procentową, o której mowa w ust. 1 i która może różnić się w zależności od roku kalendarzowego.
 3. Państwa członkowskie mogą [...] raz w roku od 2023 r. zmienić swoje decyzje, o których mowa w ust. 1, w ramach wniosku o zmianę swoich planów strategicznych WPR, o których mowa w art. 107.

TYTUŁ V

PLAN STRATEGICZNY WPR

ROZDZIAŁ I

WYMOGI OGÓLNE

Artykuł 91

Plany strategiczne WPR

Państwa członkowskie ustanawiają plany strategiczne WPR zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w celu wdrożenia unijnego wsparcia finansowanego z EFRG lub EFRROW, aby osiągnąć cele szczegółowe, określone w art. 6.

Każde państwo członkowskie opracowuje jeden plan strategiczny WPR w odniesieniu do całego swojego terytorium.

W przypadku gdy elementy planu strategicznego WPR są ustanawiane na poziomie regionalnym, państwo członkowskie zapewnia spójność i zgodność z elementami planu strategicznego WPR ustanowionego na poziomie krajowym.*

W oparciu o analizę SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2, i ocenę potrzeb, o której mowa w art. 96, w planach strategicznych WPR państwa członkowskie określają strategię interwencji, o której mowa w art. 97, wyznaczając w niej ilościowe wartości docelowe i cele pośrednie prowadzące do realizacji **odpowiednich** celów szczegółowych, określonych w art. 6. Wartości docelowe **wyznacza** się za pomocą wspólnego zestawu wskaźników rezultatu, określonych w załączniku I.

Aby osiągnąć te wartości docelowe państwa członkowskie dobierają interwencje, w oparciu o rodzaje interwencji określone w tytule III.

Każdy plan strategiczny WPR obejmuje okres [...] {2021}-[...] 2027.

* Akapit drugi i trzeci przeniesiono z art. 93 bez dalszych zmian.

Artykuł 92

Wyższy poziom ambicji w odniesieniu do celów związanych ze środowiskiem i klimatem

1. Za pośrednictwem planów strategicznych WPR, a w szczególności za pośrednictwem elementów strategii interwencji, o której mowa w art. 97 ust. 2 lit. a), państwa członkowskie dążą do wniesienia – poprzez wsparcie w ramach EFRG i EFRROW w okresie 2014–2020 – większego ogólnego wkładu w osiągnięcie określonych w art. 6 [...] lit. d), e) i f) celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu, w porównaniu z ogólnym wkładem w realizację celu określonego w art. 110 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.
2. Państwa członkowskie wyjaśniają w swych planach strategicznych WPR, na podstawie dostępnych informacji, w jaki sposób zamierzają osiągnąć cel wniesienia większego wkładu określony w ust. 1. Podstawą tego wyjaśnienia muszą być istotne informacje, takie jak elementy, o których mowa w art. 95 ust. 1 lit. a)–f) oraz w art. 95 ust. 2 lit. b).

Artykuł 93

[...]

[...]

Artykuł 94
Wymogi proceduralne

1. Państwa członkowskie sporządzają plany strategiczne WPR w oparciu o przejrzyste procedury, zgodnie ze swymi ramami instytucjonalnymi i prawnymi.
2. [...]
3. Każde państwo członkowskie* organizuje partnerstwo [...] obejmujące co najmniej następujących partnerów:
 - a) odpowiednie organy publiczne, w **tym organy na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także właściwe organy ds. zagadnień środowiskowych i klimatycznych;**
 - b) partnerów gospodarczych i społecznych;
 - c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz, w stosownych przypadkach, podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości płci i niedyskryminacji.

Państwa członkowskie włączają tych partnerów w przygotowanie planów strategicznych WPR.

4. Państwa członkowskie i Komisja współpracują w celu zapewnienia skutecznej koordynacji we wdrażaniu planów strategicznych WPR, z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i zarządzania dzielonego.

* Wstawić motyw wyjaśniający, że partnerstwo może zostać zorganizowane w sposób dowolnie wybrany przez państwa członkowskie.

ROZDZIAŁ II

TREŚĆ PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 95

*Treść planów strategicznych WPR**

1. Każdy plan strategiczny WPR zawiera **sekcje dotyczące** następujących [...] zagadnień:
 - a) [...] oceny potrzeb;
 - b) [...] strategii interwencji;
 - c) [...] elementów wspólnych dla różnych interwencji;
 - d) [...] określonych w strategii interwencji w formie płatności bezpośrednich, interwencji sektorowych i interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich;
 - e) planu dotyczącego celów końcowych i planu finansowego;
 - f) [...] systemu zarządzania i koordynacji;
 - g) [...] elementów zapewniających modernizację WPR [...].
 - h) [...]
2. Każdy plan strategiczny WPR zawiera następujące załączniki:
 - a) załącznik I w sprawie ewaluacji *ex ante* i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA);

* Należy dodatkowo rozważyć możliwość jasnego określenia ograniczenia treści planów strategicznych WPR w przepisach niniejszego rozporządzenia., a także zależności między planami strategicznymi WPR a ramami prawnymi, o których mowa w art. 9, mając na uwadze również odniesienia w całym tekście (np. w art. 26, 28 i 29) do przepisów zawartych w planach strategicznych WPR.

- b) załącznik II w sprawie analizy SWOT;
 - c) załącznik III w sprawie konsultacji z partnerami;
 - d) **w stosownych przypadkach** załącznik IV w sprawie płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny;
 - e) załącznik V w sprawie dodatkowego finansowania krajowego w zakresie objętym planem strategicznym WPR.
3. Szczegółowe przepisy dotyczące treści poszczególnych sekcji i załączników do planów strategicznych WPR, o których to sekcjach i załącznikach mowa w ust. 1 i 2, określono w art. 96–103.

Artykuł 96
Ocena potrzeb

Ocena potrzeb, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. a), obejmuje następujące elementy:

- a) streszczenie analizy SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2;
- b) w odniesieniu do każdego celu szczegółowego określonego w art. 6, identyfikację potrzeb opartą o dane uzyskane z analizy SWOT **oraz opis potrzeb**, które zostaną uwzględnione w ramach planu strategicznego WPR [...];
- c) w odniesieniu do celu szczegółowego polegającego na wsparciu godziwych dochodów gospodarstw rolnych oraz na wsparciu ich odporności, określonego w art. 6 [...] lit. a), ocenę potrzeb w zakresie zarządzania ryzykiem;
- d) w stosownych przypadkach, analizę [...] potrzeb **określonych** [...] **regionów** geograficznych [...], takich jak regiony najbardziej oddalone;
- e) hierarchię [...] potrzeb, w tym należyte uzasadnienie dokonanych wyborów [...] **obejmujące**, w odpowiednich przypadkach, **przyczyny**, dla których w planie strategicznym WPR niektórych zidentyfikowanych potrzeb nie uwzględniono lub uwzględniono je tylko częściowo.

W odniesieniu do celów szczegółowych w zakresie klimatu i środowiska, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. d), e) oraz f), w ocenie uwzględnia się krajowe plany w zakresie środowiska i klimatu opracowane na podstawie instrumentów prawnych, o których mowa w załączniku XI.

Państwa członkowskie wykorzystują do tej oceny [...] aktualne i [...] wiarygodne dane.

Artykuł 97

Strategia interwencji

1. W strategii interwencji, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. B), dla każdego celu szczegółowego określonego w art. 6 [...] i uwzględnionego w planie strategicznym WPR: określa się:
 - a) cel [...] końcowy i związane z nim cele pośrednie dla każdego z odnośnych wspólnych i, w stosownych przypadkach, ustalonych dla konkretnego planu strategicznego WPR wskaźników rezultatu [...]. Poziom tych wartości docelowych należy uzasadnić w świetle oceny potrzeb, o której mowa w art. 96. W odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. d), e) oraz f) wartości docelowe należy zdefiniować w oparciu o wyjaśnienie, o którym mowa w ust. 2 lit. a) i b) niniejszego artykułu;
 - b) interwencje, w oparciu o rodzaje interwencji określone w tytule III, z wyjątkiem płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny, określonej w tym tytule rozdział II sekcja 3 podsekcja 2, należy projektować w taki sposób, aby odpowiadały konkretnej sytuacji na danym obszarze, kierując się racjonalną logiką interwencji, popartą ewaluacją *ex ante*, o której mowa w art. 125, analizą SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2, i oceną potrzeb, o której mowa w art. 96;

c) elementy obrazujące, w jaki sposób interwencje, o **których mowa w lit. b)**, umożliwią osiągnięcie wartości docelowych i pokazujące, **że przydział środków finansowych na interwencje jest odpowiedni do osiągnięcia wyznaczonych wartości docelowych.**

d) [...]

2. W strategii interwencji należy [...] **wykazać** spójność strategii i komplementarność interwencji w ramach poszczególnych celów szczegółowych określonych w art. 6 [...], **przedstawiając:**

a) przegląd elementów środowiskowych i klimatycznych planu strategicznego WPR, zawierający opis tego, w **jaki sposób** [...] warunkowość i **odpowiednie** interwencje służą realizacji celów szczegółowych w zakresie klimatu i ochrony środowiska, określonych w art. 6 [...] lit. d), e) i f), jak również tego, w jaki sposób ma zostać osiągnięty cel wniesienia większego ogólnego wkładu określony w art. 92 **i wyjaśnienie tego, w jaki sposób elementy te mają przyczyniać się do już ustalonych długoterminowych celów krajowych określonych w instrumentach prawnych, o których mowa w załączniku XI lub wywodzących się z tych instrumentów;**

b) [...]

- c) w odniesieniu do celu szczegółowego [...] określonego w art. 6 [...] lit. g), należy przedstawić przegląd odpowiednich interwencji i szczególnych warunków **dla młodych rolników określonych w planie strategicznym WPR**, takich jak te wyszczególnione w art. 22 ust. 4, art. 27, art. 69 i art. 71 ust. 7. Przedstawiając plan finansowy w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w art. 27 i 69, państwa członkowskie powinny odnieść się w szczególności do art. 86 ust. 4. Przegląd powinien też zawierać **ogólne** wyjaśnienie powiązań z instrumentami krajowymi z myślą o poprawieniu spójności działań unijnych i krajowych w tej dziedzinie;
- d) przegląd interwencji związanych z sektorami, w tym wsparcia dochodów związanego z produkcją, o którym to wsparciu mowa w tytule III rozdział II sekcja 3 podsekcja 1, i interwencji sektorowych, o których mowa w tytule III rozdział III, z uzasadnieniem wyboru odnośnych sektorów, wykazem interwencji w poszczególnych sektorach, opisem ich komplementarności oraz ewentualnymi dodatkowymi celami szczegółowymi w związku z interwencjami na podstawie interwencji sektorowych, o których mowa w tytule III rozdział III;
- e) **w stosownych przypadkach** wyjaśnienie, które interwencje [...] **mają** przyczynić się do zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem;
- f) **w stosownych przypadkach** opis powiązań między interwencjami krajowymi i regionalnymi, w tym podział alokacji finansowych na poszczególne interwencje i fundusze.

Artykuł 98

Elementy wspólne dla różnych interwencji

[...] **Sekcja dotycząca** elementów wspólnych dla różnych interwencji, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. c), obejmuje:

- a) definicje i **warunki** określone przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 1, oraz minimalne wymogi dotyczące interwencji w formie płatności bezpośrednich niezwiązanych z produkcją zgodnie z art. 16;

[...]

[...] **aa)** w odniesieniu do każdej normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o której mowa w załączniku III – opis sposobu, w jaki wdrażana jest unijna norma, w tym następujące elementy: krótki opis praktyk gospodarstw rolnych, ich zakresu terytorialnego, rodzaju rolników [...] **podlegających normie**, i w **razie potrzeby opis sposobu, w jaki dana praktyka przyczynia się do osiągnięcia głównego celu normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska** [...];

[...]

- c) opis wykorzystywania „pomocy technicznej”, o której mowa w art. [...] 86 ust. 3 i art. 112, oraz **opis** sieci WPR, o których mowa w art. 113;
- d) inne informacje dotyczące wdrażania; w szczególności:
- (i) w stosownych przypadkach krótki opis ustalania wartości uprawnień do płatności i funkcjonowania rezerwy;
 - (ii) **w stosownych przypadkach** wykorzystanie szacowanej kwoty pochodzącej ze zmniejszenia płatności bezpośrednich, o którym mowa w art. 15;
 - (iii) przegląd koordynacji, rozgraniczenia i komplementarności między EFRROW i innymi funduszami unijnymi wykorzystywanymi na obszarach wiejskich.

Artykuł 99

Interwencje

[...] **Sekcja dotycząca** każdej wymienionej w strategii interwencji, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. d), obejmuje:

- a) rodzaj interwencji, do którego jest zaliczana;
- b) zakres terytorialny;
- c) [...] koncepcję [...] danej interwencji; [...] w przypadku interwencji środowiskowych i klimatycznych, związek z wymogami w zakresie warunkowości, w którego kontekście należy wykazać, że praktyki **mają charakter uzupełniający i** nie pokrywają się;
- d) warunki kwalifikowalności;

da) wskaźnik(-i) rezultatu, do których poprawy przyczynia się dana interwencja;

- e) w odniesieniu do każdej interwencji, która należy do jednego z rodzajów interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniona została zgodność z odpowiednimi postanowieniami załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 i w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, oraz w odniesieniu do każdej interwencji, która nie należy do jednego z rodzajów interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, wskazanie, czy – a jeśli tak, to w jaki sposób – zapewniona została zgodność z odpowiednimi postanowieniami art. 6.5 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa lub załącznika 2 do tego porozumienia;
- f) roczne planowane produkty interwencji oraz, w stosownych przypadkach, podział na jednolite lub średnie kwoty jednostkowe wsparcia;

- g) planowaną roczną **jednolitą** jednostkową kwotę wsparcia lub, w **przypadku gdy określenie jednolitej jednostkowej kwoty wsparcia nie jest możliwe, planowaną średnią jednostkową kwotę wsparcia**. [...] **Należy podać** uzasadnienie **jednostkowej kwoty** wsparcia i, w **stosownych przypadkach**, uzasadnione maksymalne górne i **dolne** odchylenie od tej kwoty jednostkowej, o którym mowa w art. 89. W stosownych przypadkach należy też podać następujące informacje:
- (i) formę wsparcia i poziom dofinansowania;
 - (ii) **metode** obliczania [...] jednostkowych kwot wsparcia i [...] jej certyfikację, [...] **zgodnie z** art. 76;
 - (iii) poszczególne jednolite **lub średnie** jednostkowe kwoty wsparcia w ramach tej interwencji, w szczególności dla grup terytoriów określonych w art. 18 ust. 2;
 - (iv) [...]
- h) wynikające z powyższego roczne alokacje finansowe na tę interwencję, o których mowa w art. 88. W stosownych przypadkach należy przedstawić podział na kwoty przewidziane na dotacje i kwoty przewidziane na instrumenty finansowe;
- i) wskazanie, czy interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i czy podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa.

Artykuł 100

*Plan dotyczący celów końcowych i plan finansowy**

1. Plan dotyczący wartości docelowych, o którym mowa w art. 95 ust. 1 lit. e), składa się z tabeli podsumowującej wartości docelowe i **cele pośrednie**, o których mowa w art. 97 ust. 1 lit. a) [...].

* Potrzebne są dalsze rozmowy w odniesieniu do planów strategicznych WPR z elementami regionalnymi zgodnie z art. 91.

2. Plan finansowy, o którym mowa w art. 95 ust. 1 lit. e), obejmuje tabele zgodne z art. 99 lit. f) i h), w tym:
- a) alokacje państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 81 ust. 1, na interwencje sektorowe w odniesieniu do wina, o których mowa w art. 82 ust. 1, interwencje sektorowe w odniesieniu do pszczelarstwa, o których mowa w art. 82 ust. 2, oraz na rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich, o których mowa w art. 83 ust. 3;
 - b) przesunięcia kwot między rodzajami interwencji w formie płatności bezpośrednich i rodzajami interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z art. 90 oraz wszelkie potrącenia z alokacji państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich w celu udostępnienia kwot na rodzaje interwencji w innych sektorach, o których mowa w tytule III rozdział III sekcja VII, zgodnie z art. 82 ust. 6;
 - c) alokacje państw członkowskich na interwencje sektorowe w odniesieniu do oliwy z oliwek, o których mowa w art. 82 ust. 4, i chmielu, o których mowa w art. 82 ust. 3, a jeżeli te rodzaje interwencji nie są realizowane, decyzję o włączeniu odpowiednich alokacji do alokacji danego państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie, zgodnie z art. 82 ust. 5;
 - d) podział alokacji państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich po przesunięciach określonych w lit. b) i c) w oparciu o orientacyjne alokacje finansowe z podziałem na rodzaje interwencji i na poszczególne interwencje, z określeniem planowanych produktów, średniej lub jednolitej kwoty jednostkowej i maksymalnego odchylenia, o którym mowa w art. 89. W stosownych przypadkach podział obejmuje kwotę rezerwy na uprawnienia do płatności.

Należy wyszczególnić całkowitą szacowaną kwotę pochodzącą ze zmniejszenia płatności, o **której mowa w art. 15**.

Biorąc pod uwagę wykorzystanie **szacunkowych** kwot wynikających ze zmniejszenia płatności, o których mowa w art. 15 i art. 81 ust. 3, te orientacyjne alokacje finansowe, związane z nimi planowane produkty i odpowiadające im średnie kwoty jednostkowe lub jednolite kwoty jednostkowe są ustalane przed zmniejszeniem płatności;

- e) podział alokacji krajowych na interwencje sektorowe, o których mowa w tytule III rozdział III [...], w podziale na poszczególne interwencje i ze wskazaniem planowanych produktów [...];
- f) podział alokacji państw członkowskich na rozwój obszarów wiejskich po przesunięciach do i z płatności bezpośrednich określonych w lit. b), z podziałem na rodzaje interwencji i na poszczególne interwencje, w tym całkowite kwoty na przedmiotowy okres, ze wskazaniem mającej zastosowanie stawki wkładu z EFRROW, w stosownych przypadkach w podziale na poszczególne interwencje i na kategorię regionu. W przypadku przesunięcia środków z płatności bezpośrednich, należy określić interwencje lub części interwencji finansowane z przesuniętych środków. W tabeli określa się również planowane produkty poszczególnych interwencji i średnie lub jednolite kwoty jednostkowe. [...] W stosownych przypadkach **tabela zawiera również** planowany podział kwot na dotacje i instrumenty finansowe. Określa się również kwoty przeznaczone na pomoc techniczną;
- g) [...]

ga) w stosownych przypadkach przeniesienie kwot z EFRROW na wsparcie w ramach InvestEU zgodnie z art. 75 niniejszego rozporządzenia, w ramach rozporządzenia (UE) [rozporządzenia LIFE] lub w ramach rozporządzenia (UE) [rozporządzenia w sprawie programu Erasmus] zgodnie z art. 86 ust. 7 niniejszego rozporządzenia.

2a. Plan finansowy zawiera również zapisy dotyczące interwencji przyczyniających się do spełnienia wymogów w zakresie minimalnej kwoty wydatków określonych w art. 86.

[...]

Artykuł 101

Systemy zarządzania i koordynacji

[...] **Sekcja** dotycząca systemów zarządzania i koordynacji, o których mowa w art. 95 ust. 1 lit. f), obejmuje:

- a) wskazanie wszystkich jednostek zarządzających, o których mowa w tytule II rozdział II rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], a **także instytucji zarządzającej i organów na szczeblu regionalnym, o których mowa w art. 110;**
- b) wskazanie i określenie roli podmiotów [...] pośredniczących, o których [...] mowa w [...] **art. 110 ust. 4;**
- c) informacje dotyczące systemów kontroli i kar, o których mowa w tytule IV rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], w tym:
 - (i) zintegrowany system zarządzania i kontroli, o którym mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne];

- (ii) system kontroli i kar dotyczący warunkowości, o którym mowa w tytule IV rozdział IV rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne];
 - (iii) właściwe organy kontrolne odpowiedzialne za kontrole;
- d) [...] **opis** struktury monitorowania i sprawozdawczości.

Artykuł 102

Modernizacja

W **sekcji** [...] dotyczącej elementów zapewniających modernizację WPR, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. g), podkreśla się elementy planu strategicznego WPR, które przyczynią się do modernizacji sektora rolnego oraz WPR, i przedstawia się w szczególności:

- a) przegląd sposobu, w jaki plan strategiczny WPR przyczyni się do realizacji przekrojowego celu ogólnego określonego w art. 5 akapit drugi, dotyczącego propagowania wiedzy, innowacji i cyfryzacji w **rolnictwie i na obszarach wiejskich** oraz dzielenia się nimi, a także zachęcania do ich wykorzystywania, w szczególności poprzez [...] **opis struktury organizacyjnej systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS), oraz sposobu, w jaki usługi doradcze, o których mowa w art. 13, sieci badawcze i sieci WPR będą współpracować, by zapewniać doradztwo, przepływ wiedzy i usługi w zakresie innowacji, oraz sposobu, w jaki działania wspierane w ramach art. 72 są włączone w AKIS;**

[...]

[...]

- b) opis **sposobu, w jaki technologie cyfrowe zostaną wykorzystane w rolnictwie i na obszarach wiejskich** do poprawy skuteczności i efektywności interwencji w ramach planu strategicznego WPR.

Artykuł 103

Załączniki

1. Załącznik I do planu strategicznego WPR, o którym to załączniku mowa w art. 95 ust. 2 lit. a), zawiera podsumowanie najważniejszych wyników oceny *ex ante*, o której mowa w art. 125, i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), o której mowa w dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁸, oraz opis sposobu ich uwzględnienia lub uzasadnienie, dlaczego nie zostały uwzględnione, jak również link do pełnego sprawozdania z ewaluacji *ex ante* i sprawozdania ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
2. Załącznik II do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. b), zawiera analizę SWOT aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR.

Analiza SWOT opiera się na aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR i dla każdego celu szczegółowego określonego w art. 6 [...] obejmuje [...] całościowy opis aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR oparty o wspólne wskaźniki kontekstowe oraz inne aktualne informacje jakościowe i ilościowe, takie jak: badania, poprzednie sprawozdania z ewaluacji, analizy sektorowe i wnioski płynące z wcześniejszych doświadczeń.

¹⁸ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

W stosownych przypadkach analiza SWOT obejmuje analizę aspektów terytorialnych, z naciskiem na obszary, na które w szczególnym stopniu ukierunkowane są interwencje, oraz analizę aspektów sektorowych, zwłaszcza odnośnie do sektorów objętych szczególnymi interwencjami lub programami sektorowymi.

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

W odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] lit. d), e) oraz f) analiza SWOT odwołuje się do krajowych planów opracowanych na podstawie instrumentów prawnych, o których mowa w załączniku XI.

W odniesieniu do celu szczegółowego polegającego na przyciąganiu młodych rolników, określonego w art. 6 [...] lit. g), analiza SWOT zawiera krótką analizę dostępu do gruntów, obrotu ziemią i zmian struktury użytkowania gruntów, dostępu do finansowania i kredytów, a także dostępu do wiedzy i doradztwa.

W odniesieniu do ogólnego celu przekrojowego określonego w art. 5 akapit drugi, dotyczącego propagowania wiedzy, innowacji i cyfryzacji oraz dzielenia się nimi, a także zachęcania do ich wykorzystywania, analiza SWOT dostarcza również istotnych informacji na temat funkcjonowania AKIS i związanych z nim struktur.

3. Załącznik III do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. c), zawiera wyniki konsultacji z partnerami oraz krótki opis sposobu, w jaki przeprowadzono konsultacje.
4. **W stosownych przypadkach** załącznik IV do planu strategicznego WPR, o którym to załączniku mowa w art. 95 ust. 2 lit. d), zawiera krótki opis płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz jej komplementarności z innymi interwencjami w ramach planu strategicznego WPR.
5. Załącznik V do planu strategicznego WPR, o którym to załączniku mowa w art. 95 ust. 2 lit. e), zawiera następujące elementy:
 - a) krótki opis dodatkowego finansowania krajowego przyznawanego w ramach planu strategicznego WPR, w tym kwot na poszczególne [...] **interwencje**, oraz wskazanie zgodności z wymogami niniejszego rozporządzenia; **oraz**

[...]
 - c) informację o tym, czy dodatkowe finansowanie krajowe leży poza zakresem art. 42 TFUE i czy podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa.

Artykuł 104

Przekazanie uprawnień w zakresie treści planu strategicznego WPR

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych **do dnia, w którym powinien zacząć obowiązywać plan strategiczny WPR – art. 91,** zmieniających niniejszy rozdział w odniesieniu do treści planów strategicznych WPR i załączników do nich, w **zakresie ściśle ograniczonym do rozwiązywania problemów, z którymi borykają się państwa członkowskie.**

Artykuł 105

Uprawnienia wykonawcze w zakresie treści planu strategicznego WPR

Komisja może przyjmować akty wykonawcze określające zasady przedstawiania w planach strategicznych WPR elementów opisanych w art. 96–103. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

ROZDZIAŁ III

ZATWIERDZENIE I ZMIANA PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 106

Zatwierdzenie planu strategicznego WPR

1. Każde państwo członkowskie przedkłada Komisji projekt planu strategicznego WPR, [...] **o treści**, o której mowa w art. 95, najpóźniej dnia 1 stycznia 202[...] **x** r.
2. Komisja ocenia projekt planu strategicznego WPR [...] **pod kątem jego** kompletności, spójności i zgodności z ogólnymi zasadami prawa Unii, z niniejszym rozporządzeniem oraz przepisami przyjętymi na jego podstawie, a także z rozporządzeniem horyzontalnym, [...] **skuteczności jego** wkładu w realizację celów szczegółowych określonych w art. 6 [...] **oraz jego** wpływu na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i zakłócenia konkurencji [...]. Ocena dotyczy w szczególności adekwatności strategii planu strategicznego WPR, odpowiednich celów szczegółowych, wartości docelowych, interwencji i alokacji środków budżetowych do realizacji celów szczegółowych planu strategicznego WPR poprzez proponowane interwencje – na podstawie analizy SWOT oraz ewaluacji *ex ante*.
3. W zależności od rezultatów oceny, o której mowa w ust. 2, w ciągu trzech miesięcy od daty przedłożenia planu strategicznego WPR Komisja może skierować do państw członkowskich uwagi.

Państwa członkowskie dostarczają Komisji wszystkich niezbędnych dodatkowych informacji oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają zmiany w projekcie planu.

4. Komisja zatwierdza projekt planu strategicznego WPR, pod warunkiem że przedstawiono potrzebne informacje i [...] że plan jest zgodny z [...] **art. 9 i** [...] **innymi** wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i **w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie horyzontalne], a także z** przepisami przyjętymi na [...] **ich** podstawie.
5. Plan strategiczny WPR jest zatwierdzany nie później niż [...] **sześć** miesięcy po jego przedłożeniu przez dane państwo członkowskie.

Zatwierdzenie nie dotyczy informacji wymienionych w załącznikach od I do IV do planu strategicznego WPR, o których mowa w art. 95 ust. 2 lit. a)–d).

W należycie uzasadnionych przypadkach państwo członkowskie może zwrócić się do Komisji o zatwierdzenie planu strategicznego WPR, który nie zawiera wszystkich elementów.

W takim przypadku zainteresowane państwo członkowskie określa, których części planu strategicznego WPR brakuje, wskazując orientacyjne wartości docelowe i plany finansowe, o których mowa w art. 100, dla całego planu strategicznego WPR, aby wykazać ogólną spójność i zgodność planu. Brakujące elementy planu strategicznego WPR przedkłada się Komisji w formie zmiany planu zgodnie z art. 107.

6. Komisja zatwierdza każdy plan strategiczny WPR w drodze decyzji wykonawczej, bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 139.
7. Plany strategiczne WPR mają skutki prawne dopiero po ich zatwierdzeniu przez Komisję.

Artykuł 107

Zmiana planu strategicznego WPR

1. Państwa członkowskie mogą składać do Komisji wnioski o zmianę swoich planów strategicznych WPR.
2. Wnioski o zmianę planów strategicznych WPR powinny być należycie uzasadnione i określać w szczególności spodziewany wpływ zmian planu na realizację celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 [...]. Należy do nich dołączyć zmieniony plan, w tym – w stosownych przypadkach – zaktualizowane załączniki.
3. Komisja ocenia zgodność zaproponowanych zmian z niniejszym rozporządzeniem i przepisami przyjętymi na jego podstawie, a także z rozporządzeniem (UE) [rozporządzenie horyzontalne], oraz skuteczność ich wkładu w realizację celów szczegółowych.
4. Komisja zatwierdza zmianę planu strategicznego WPR, o którą wnioskowano, pod warunkiem że przedstawiono potrzebne informacje i [...] że zmieniony plan jest zgodny z **art. 9 i** [...] innymi wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie horyzontalne], a także z przepisami przyjętymi na [...] ich podstawie.
5. Komisja może przedstawić swoje uwagi w terminie 30 dni roboczych od złożenia wniosku o zmianę planu strategicznego WPR. Państwo członkowskie dostarcza Komisji wszelkich niezbędnych dodatkowych informacji.
6. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR zatwierdzany jest nie później niż trzy miesiące po jego przedłożeniu przez państwo członkowskie [...].

7. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR można składać [...] raz na rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ewentualnych wyjątków, które zostaną określone przez Komisję zgodnie z art. 109. **Dodatkowo, w trakcie okresu realizacji planu strategicznego WPR można złożyć trzy kolejne wnioski o zmianę planu. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do wniosków o zmianę planu w celu przedłożenia brakujących elementów zgodnie z art. 106 ust. 5.**
- 7a. W drodze odstępstwa od ust. 2–7 i 8–9 niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą w każdej chwili zmieniać i stosować elementy swoich planów strategicznych WPR dotyczące interwencji w ramach tytułu III rozdział IV, w tym warunki kwalifikowalności takich interwencji, które to elementy nie prowadzą do zmian wartości docelowych, o których mowa w art. 97 ust. 1 lit. a). Zanim zaczną je stosować, powiadamiają o takich zmianach Komisję i włączają je do następnego wniosku o zmianę planu strategicznego WPR zgodnie z ust. 1.**
8. Komisja zatwierdza każdą zmianę planu strategicznego WPR w drodze decyzji wykonawczej, bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 139.
9. Bez uszczerbku dla art. 80, zmiany planu strategicznego WPR mają skutki prawne dopiero po ich zatwierdzeniu przez Komisję.
10. Korekt o czysto typograficznym lub redakcyjnym charakterze lub oczywistych błędów, które nie mają wpływu na wdrażanie polityki ani interwencję, nie uznaje się za wniosek o zmianę. Państwa członkowskie informują Komisję o takich korektach.

Artykuł 108

Obliczanie nieprzekraczalnych terminów działań Komisji

Do celów niniejszego rozdziału, w przypadku gdy na podjęcie danego działania przez Komisję ustalono nieprzekraczalny termin, biegnie on od momentu, kiedy przedłożono wszystkie informacje, spełniając wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu oraz przepisach przyjętych na jego podstawie.

Termin ten nie obejmuje okresu rozpoczynającego się w dniu następującym po dniu, w którym Komisja wysłała do państwa członkowskiego uwagi lub prośbę o zweryfikowane dokumenty, i trwającego do dnia, w którym dane państwo członkowskie odpowie Komisji.

Artykuł 109

Przekazanie uprawnień

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych [...] **uzupełniających** niniejszy rozdział w odniesieniu do:

- a) procedur i nieprzekraczalnych terminów zatwierdzania planów strategicznych WPR;
- b) procedur i nieprzekraczalnych terminów składania i zatwierdzania wniosków o zmiany planów strategicznych WPR;
- c) [...] określenia wyjątkowych przypadków, w których nie ma zastosowania maksymalna liczba zmian, o której mowa w art. 107 ust. 7.

TYTUŁ VI

KOORDYNACJA I ZARZĄDZANIE

Artykuł 110

*Institucja zarządzająca**

1. Każde państwo członkowskie [...] wyznacza **instytucję zarządzającą (w niniejszym rozporządzeniu określaną jako instytucja zarządzająca) jego planem strategicznym WPR, która jest jedynym partnerem kontaktowym Komisji.**

Państwa członkowskie mogą, z uwzględnieniem swoich przepisów konstytucyjnych, wyznaczyć organy na szczeblu regionalnym, które będą odpowiedzialne za niektóre lub wszystkie zadania, o których mowa w ust. 2.

Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie odpowiedniego systemu zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą a innymi **organami i** jednostkami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres realizacji planu strategicznego WPR.

2. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za realizowanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia ona:
 - a) [...] elektroniczny system [...] **informacyjny, o którym mowa w art. 117;**

* Potrzebne są dalsze rozmowy w odniesieniu do planów strategicznych WPR z elementami regionalnymi zgodnie z art. 91.

- b) aby beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację interwencji:
 - (i) zostali poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z przyznanej pomocy oraz prowadzili oddzielny system rachunkowości albo, **w stosownych przypadkach**, korzystali z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z daną operacją;
 - (ii) byli świadomi wymogów dotyczących dostarczania danych instytucji zarządzającej oraz rejestrowania danych dotyczących produktów i rezultatów;
- c) zainteresowani beneficjenci otrzymali, w stosownych przypadkach za pomocą środków elektronicznych, [...] **jasne i dokładne informacje na temat** wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm **GAEC** [...], ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2, które należy stosować na poziomie jednostki produkcyjnej [...];
- d) aby ewaluacja *ex ante*, o której mowa w art. 125, była zgodna z systemem oceny i monitorowania oraz [...] została [...] przekazana Komisji;
- e) istnienie planu ewaluacji, o którym mowa w art. 126, przeprowadzenie ewaluacji *ex post*, o której mowa w wymienionym artykule, w terminach ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, zgodność takich ocen z systemem monitorowania i ewaluacji oraz przedłożenie ich komitetowi monitorującemu, o którym mowa w art. 111, i Komisji;
- f) przekazywanie komitetowi monitorującemu informacji i dokumentów potrzebnych do monitorowania realizacji planu strategicznego WPR w świetle jego celów szczegółowych i priorytetów;

- g) sporządzenie rocznego sprawozdania z realizacji celów, wraz ze zbiorczymi zestawieniami dotyczącymi monitorowania i, **po przedłożeniu sprawozdania** komitetowi monitorującemu w celu **uzyskania jego opinii**, przedłożenie go Komisji **zgodnie z art. 8 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr [rozporządzenie horyzontalne]**;
- h) podjęcie odpowiednich działań następnych w odpowiedzi na uwagi Komisji dotyczące rocznego sprawozdania z realizacji celów;
- i) w odniesieniu do interwencji wybranych do finansowania – udostępnienie agencji płatniczej przed zatwierdzeniem płatności wszelkich niezbędnych informacji, w szczególności dotyczących zastosowanych procedur oraz wszelkich przeprowadzonych kontroli;
- j) aby beneficjenci interwencji finansowanych z EFRROW innych niż interwencje z tytułu obszarów i zwierząt sygnalizowali otrzymanie wsparcia finansowego, w tym właściwie wykorzystywali symbol Unii, według zasad określonych przez Komisję zgodnie z ust. 5;
- k) rozpowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie:
- (i)** potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów ekonomicznych i społecznych, podmiotów zaangażowanych we wspieranie równości mężczyzn i kobiet oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach uzyskania dostępu do finansowania na mocy planu strategicznego WPR [...]; **oraz**
 - (ii)** [...] beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.

3. [...] **W przypadku gdy za zadania, o których mowa w ust. 2, odpowiedzialne są organy na szczeblu regionalnym**, instytucja zarządzająca [...] **zapewnia odpowiednią koordynację działań tych organów z myślą o zagwarantowaniu spójności i konsekwencji w opracowywaniu i realizacji** [...] planu strategicznego WPR.
4. [...] Instytucja zarządzająca **lub organy na szczeblu regionalnym, o których mowa w ust. 1 akapit drugi, mogą delegować zadania podmiotom pośredniczącym. W takim przypadku organ powierzający** zadania zachowuje pełną odpowiedzialność za efektywność i prawidłowość zarządzania tymi zadaniami i ich wykonywania i [...] zapewnia istnienie odpowiednich przepisów, umożliwiających odnośnemu podmiotowi uzyskanie wszystkich danych i informacji niezbędnych do wykonywania tych zadań.
5. Komisja [...] **może** przyjmować [...] akty **wykonawcze ustanawiające jednolite warunki** stosowania wymogów dotyczących informowania oraz rozpowszechniania i eksponowania informacji, o których to wymogach mowa w ust. 2 lit. j) i k).

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 111

Komitet monitorujący

1. Każde państwo członkowskie powołuje komitet ds. monitorowania realizacji planu strategicznego WPR (zwany dalej „komitetem monitorującym”) [...] w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji wykonawczej Komisji zatwierdzającej plan strategiczny WPR.

Każdy komitet monitorujący przyjmuje swój regulamin, **który może przewidywać utworzenie podkomitetów, w tym na szczeblu regionalnym.**

Komitet monitorujący zbiera się co najmniej raz w roku i dokonuje przeglądu wszystkich kwestii mających wpływ na postępy w osiągnięciu wartości docelowych planu strategicznego WPR.

[...]

2. O składzie komitetu monitorującego decyduje państwo członkowskie, które zapewnia zrównoważoną reprezentację przedstawicieli właściwych organów publicznych i podmiotów pośredniczących oraz przedstawicieli partnerów, o których mowa w art. 94 ust. 3.

[...]

[...]

Przedstawiciele Komisji uczestniczą w pracach komitetu monitorującego, pełniąc rolę doradczą.

2a. Państwo członkowskie publikuje na stronie internetowej regulamin i wykaz członków komitetu monitorującego, a także opinie wydane zgodnie z ust. 4.

3. Komitet monitorujący analizuje w szczególności:
 - a) postępy w realizacji planu strategicznego WPR i osiągnięciu celów pośrednich i wartości docelowych;
 - b) wszelkie kwestie mające wpływ na realizację celów planu strategicznego WPR i działania podjęte w celu uwzględnienia tych kwestii;

- c) [...]
- d) postępy w dokonywaniu ewaluacji, sporządzaniu sprawozdań podsumowujących ewaluację i w działaniach następnych podjętych w związku z wynikami ewaluacji;
- e) realizację działań w zakresie komunikacji i eksponowania [...]
- f) [...]

4. Do komitetu monitorującego **należy się zwracać** o przedstawienie opinii na temat:

- a) [...]
- b) metody i kryteriów wyboru operacji;
- c) **postępów w osiąganiu celów szczegółowych planu strategicznego WPR przedstawianych** w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów,
- d) planu ewaluacji i wszelkich **znaczących** zmian w tym planie;
- e) wszelkich propozycji instytucji zarządzającej dotyczących zmian planu strategicznego WPR.

Artykuł 112

Pomoc techniczna z inicjatywy państwa członkowskiego

1. Z inicjatywy państwa członkowskiego z EFRROW można wspierać działania niezbędne do skutecznego zarządzania wsparciem związanym z planem strategicznym WPR i realizacji tego wsparcia, w tym utworzenia i funkcjonowania krajowych sieci WPR, o których mowa w art. 113 ust. 1. Działania, o których mowa w niniejszym ustępie, mogą dotyczyć poprzednich okresów **programowania** oraz kolejnych okresów realizacji planów strategicznych WPR.

2. Wspierane mogą być też działania instytucji funduszu głównego zgodnie z art. 25 ust. 4, 5 i 6 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], **pod warunkiem że rozwój lokalny kierowany przez społeczność obejmuje wsparcie z EFRROW**.
3. Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich nie obejmuje finansowania jednostek certyfikujących w rozumieniu art. 11 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne].

Artykuł 113

Europejskie i krajowe sieci ds. wspólnej polityki rolnej

1. Najpóźniej 12 miesięcy po zatwierdzeniu przez Komisję planu strategicznego WPR każde państwo członkowskie tworzy krajową sieć ds. wspólnej polityki rolnej (krajową sieć WPR) na potrzeby kontaktów na szczeblu krajowym między organizacjami i organami administracyjnymi, doradcami, naukowcami i innymi podmiotami zaangażowanymi w innowacje w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.
2. W celu objęcia krajowych sieci, organizacji i organów administracyjnych z sektora rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich jedną siecią kontaktów na poziomie Unii **Komisja** powołuje europejską sieć ds. wspólnej polityki rolnej (europejska sieć WPR).
3. Tworzenie sieci kontaktów za pośrednictwem sieci WPR ma następujące cele:
 - a) zwiększenie udziału wszystkich **odpowiednich** zainteresowanych stron w [...] realizacji planów strategicznych WPR **oraz, w stosownych przypadkach, ich projektowaniu, a także ułatwianie wzajemnego uczenia się**;
 - b) [...] **podniesienie jakości działań realizujących plany strategiczne WPR**;
 - c) [...] **przyczynienie się do informowania ogółu społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o WPR i o możliwościach finansowania**;

d) wspieranie innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz wspieranie włączania wszystkich zainteresowanych stron w procesy wymiany i rozwijania wiedzy i współdziałania tych stron w tych procesach;

e) [...]

f) przyczynianie się do rozpowszechniania rezultatów planów strategicznych WPR;

fa) wspieranie organów administracyjnych państw członkowskich w realizacji planów strategicznych WPR oraz przejściu na model realizacji oparty na realizacji celów;

fb) wspieranie zdolności monitorowania i ewaluacji odnośnych organów.

Cele określone w lit. fa) i fb) należy realizować w szczególności za pośrednictwem europejskiej sieci WPR.

4. Wkład sieci WPR w realizację celów określonych w ust. 3, polega na:

a) gromadzeniu, analizie i rozpowszechnianiu informacji na temat działań **i dobrych praktyk realizowanych lub** wspieranych w ramach planów strategicznych WPR, a **także przeprowadzaniu analiz na temat zmian sytuacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, mających znaczenie dla celów szczegółowych określonych w art. 6;**

b) [...]

c) [...]

- d) [...]
- e) tworzeniu platform, organizacji forów i wydarzeń ułatwiających wymianę doświadczeń między zainteresowanymi stronami oraz wzajemne uczenie się, w tym w stosownych przypadkach prowadzenie wymian z sieciami kontaktów w państwach trzecich;
- f) gromadzeniu informacji i ułatwianiu **ich rozpowszechniania, a także** tworzeniu sieci kontaktów w ramach finansowanych struktur i projektów, takich jak lokalne grupy działania, o których mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], grupy operacyjne europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 114 ust. 4, oraz równoważnych struktur i projektów;
- g) wspieraniu projektów współpracy między **grupami operacyjnymi europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI)**, lokalnymi grupami działania lub podobnymi lokalnymi strukturami na rzecz rozwoju, w tym współpracy międzynarodowej;
- h) rozwijaniu powiązań z innymi strategiami lub sieciami kontaktów finansowanymi przez Unię;
- i) przyczynianiu się do dalszego rozwoju WPR i przygotowywania kolejnych okresów realizacji planów strategicznych WPR;
- j) w przypadku krajowych sieci WPR – uczestnictwie w działalności europejskiej sieci WPR i wnoszeniu wkładu w tę działalność;
- ia) w przypadku europejskiej sieci WPR – przyczynianiu się do zwiększania potencjału organów administracyjnych państw członkowskich i innych podmiotów zaangażowanych w realizację planów strategicznych WPR, w tym w zakresie procesów monitorowania i ewaluacji, a także na uczestnictwie w działalności krajowych sieci WPR i na wnoszeniu wkładu w tę działalność.**

5. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające strukturę organizacyjną i funkcjonowanie europejskiej sieci WPR. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 114

Europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa

1. [...]
2. Celem **europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EPI)** [...] jest stymulowanie innowacji oraz poprawa wymiany wiedzy. **EPI wspiera AKIS, o którym mowa w art. 13 ust. 2, łącząc strategie i instrumenty, by przyspieszyć innowację.**
3. EPI przyczynia się do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 6 [...].
4. [...] W szczególności:
 - a) tworzy wartość dodaną poprzez tworzenie lepszych powiązań między badaniami a praktykami rolniczymi oraz zachęcanie do powszechniejszego stosowania dostępnych innowacyjnych rozwiązań;
 - b) łączy innowacyjne podmioty i projekty;
 - c) promuje szybsze i szersze stosowanie innowacyjnych rozwiązań w praktyce; oraz
 - d) informuje środowisko naukowe o zapotrzebowaniu na badania w zakresie praktyk rolniczych.

Grupy operacyjne EPI, **wspierane w ramach rodzaju interwencji dotyczącego współpracy, o którym mowa w art. 71**, stanowią część EPI. **Każda grupa operacyjna** sporządza plan innowacyjnego projektu [...], który ma zostać opracowany [...] lub wdrożony. **Taki innowacyjny projekt** opiera się interaktywnym modelu innowacji, którego główne zasady to:

- a) opracowywanie innowacyjnych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rolników lub leśników, a jeśli jest to zasadne, uwzględniających również interakcje w całym łańcuchu dostaw;
- b) łączenie partnerów dysponujących wiedzą z wzajemnie uzupełniających się dziedzin, np. rolników, doradców, naukowców, przedsiębiorstw lub organizacji pozarządowych, w takim składzie, który pozwoli jak najlepiej osiągnąć cele projektu; oraz
- c) współdecydowanie i współtworzenie projektu w całym cyklu jego istnienia.

Grupy operacyjne mogą działać na szczeblu ponadnarodowym, w tym transgranicznym.

Planowane innowacje mogą być oparte na nowych praktykach, lecz również na tradycyjnych praktykach zastosowanych w nowym kontekście geograficznym lub środowiskowym.

Grupy operacyjne rozpowszechniają **podsumowania** swoich planów i rezultatów swoich projektów, w szczególności za pośrednictwem sieci WPR.

TYTUŁ VII

MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I EWALUACJA

ROZDZIAŁ I

RAMY REALIZACJI CELÓW

Artykuł 115

Ustanawianie ram realizacji celów

1. **W ramach dzielonej odpowiedzialności państw członkowskich i Komisji ustanawiane są** ramy realizacji celów, które umożliwiają sprawozdawczość, monitorowanie i ewaluację wykonania planu strategicznego WPR w trakcie jego realizacji.
2. Ramy realizacji celów obejmują następujące elementy:
 - a) zestaw wspólnych wskaźników kontekstu, produktu, rezultatu i oddziaływania, [...] o których mowa w art. 7, które będą wykorzystywane jako podstawa monitorowania, ewaluacji i rocznego sprawozdania z realizacji celów;
 - b) wartości docelowe i [...] **dwuletnie** cele pośrednie ustanowione w odniesieniu do odpowiednich celów szczegółowych z wykorzystaniem wskaźników rezultatu;
 - c) gromadzenie, przechowywanie i przekazywanie danych;
 - d) regularną sprawozdawczość na temat realizacji celów, monitorowania i ewaluacji;

e) [...]

f) [...] działania związane z ewaluacją w kontekście planu strategicznego WPR.

3. [...]

Artykuł 116

Cele ram realizacji celów

Ramy realizacji celów mają za **zadanie**:

- a) ocenę wpływu, efektywności, skuteczności, znaczenia, spójności i unijnej wartości dodanej WPR;
- b) [...]
- c) monitorowanie postępu w realizacji wartości docelowych planów strategicznych WPR;
- d) ocenę wpływu, efektywności, skuteczności, znaczenia i spójności interwencji w ramach planów strategicznych WPR;
- e) wspieranie wspólnego procesu uczenia się w odniesieniu do monitorowania i ewaluacji.

Artykuł 117

Elektroniczny system informacyjny

Państwa członkowskie ustanawiają **bezpieczny** elektroniczny system informacyjny, w którym rejestrują i **przechowują** najważniejsze informacje na temat realizacji planu strategicznego WPR, które są potrzebne do monitorowania i ewaluacji, w szczególności [...] **do monitorowania postępów w osiągnięciu ustalonych celów i wartości docelowych**, w tym informacje dotyczące każdego beneficjenta i każdej operacji.

Artykuł 118

Przekazywanie informacji

Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznawanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania przekazywały instytucji zarządzającej lub innym jednostkom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu wszystkie informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR.

Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie wiarygodnych źródeł [...] danych, aby umożliwić skuteczne monitorowanie postępów w realizacji celów polityki, z wykorzystaniem wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

Artykuł 119

Procedury monitorowania

Instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący na podstawie wskaźników produktu i wskaźników rezultatu monitorują realizację planu strategicznego WPR oraz postępy w osiągnięciu wartości docelowych planu strategicznego WPR.

Artykuł 120

Uprawnienia wykonawcze w zakresie ram realizacji celów

Komisja przyjmuje akty wykonawcze dotyczące treści ram realizacji celów. Akty te obejmują [...] metody obliczania wskaźników i przepisy niezbędne do zagwarantowania dokładności i wiarygodności danych gromadzonych przez państwa członkowskie. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

ROZDZIAŁ II

ROCZNE SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI CELÓW

Artykuł 121

Roczne sprawozdania z realizacji celów

1. [...] [...] Państwa członkowskie **zgodnie z art. 8 ust. 3 i 4 [rozporządzenia horyzontalnego]** [...] **przedstawiają** [...] roczne sprawozdanie z realizacji celów w ramach wdrażania planu strategicznego WPR w poprzednim roku budżetowym. [...]

- [...] Ostatnie roczne sprawozdanie z realizacji celów, które [...] **zgodnie z art. 8 ust. 3 i 4 rozporządzenia horyzontalnego należy przedłożyć** do dnia 15 lutego 2030 r., obejmuje podsumowanie ewaluacji przeprowadzonych w ciągu okresu realizacji.

3. Podstawą uznania rocznego sprawozdania z realizacji celów za dopuszczalne jest przedstawienie w nim wszystkich informacji wymaganych w ust. 4, **4a**, 5 i 6. Jeżeli sprawozdanie z realizacji celów nie jest dopuszczalne **do celów przeglądu realizacji celów i monitorowania**, Komisja informuje o tym państwo członkowskie w terminie 15 dni roboczych [...] **od jego przedłożenia**. Jeżeli Komisja nie przekaze takiej informacji, sprawozdanie uznaje się za dopuszczalne.

4. Roczne sprawozdania z realizacji celów zawierają najważniejsze informacje jakościowe i ilościowe **dotyczące** realizacji planu strategicznego WPR w odniesieniu do danych finansowych, wskaźników produktu i rezultatu [...].

{4a. Informacje ilościowe, o których mowa w ust. 4, obejmują:

- a) [...] wytworzone produkty [...];**
- b) stosunek [...] między wydatkami zadeklarowanymi w rocznych sprawozdaniach finansowych a odnośnymi produktami, o których mowa w lit. a) („zrealizowana kwota jednostkowa”)* [...];**
- c) [...] rezultaty i różnice w stosunku do [...] odpowiednich [...] celów pośrednich określonych zgodnie z art. 97 ust. 1 lit. a).**

Informacje, o których mowa w lit. b), przedstawia się w rozbiciu na jednostkową kwotę wsparcia określona w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 99 lit. g).

W odniesieniu do interwencji nieobjętej systemem zintegrowanym, o którym mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia [rozporządzenie horyzontalne], państwa członkowskie mogą zdecydować, że w każdym rocznym sprawozdaniu z realizacji celów jako punkt odniesienia będą podawały średnie kwoty jednostkowe dla operacji wybranych w poprzednim roku budżetowym. Ponadto, w latach płatności za operacje państwa członkowskie mogą również przedstawić dodatkowe dane ilościowe dotyczące sfinansowanych operacji na wybranym przez siebie poziomie agregacji Te średnie kwoty jednostkowe oraz – o ile są podane – dodatkowe dane ilościowe są wykorzystywane przez Komisję do celów rocznego rozliczenia z realizacji celów, o którym mowa w art. 52 rozporządzenia [rozporządzenie horyzontalne] oraz do celów art. 38 ust. 2 tego rozporządzenia, w każdym z lat, w których dokonywane są płatności za odnośne operacje.

[...] }

* Tekst w lit. b) może nadal wymagać doprecyzowania w odniesieniu do „zrealizowanej kwoty jednostkowej”.

5. [...] Informacje jakościowe, o których mowa w ust. 4, obejmują:

- a) syntezę stanu realizacji planu strategicznego WPR [...] w odniesieniu do poprzedniego roku budżetowego;
- b) wszelkie kwestie, które wpływają na realizację celów planu strategicznego WPR, w szczególności w odniesieniu do rozbieżności w stosunku od celów pośrednich, w stosownych przypadkach, z podaniem ich uzasadnienia oraz opisu ewentualnych zastosowanych środków.

Do celów art. 52 ust. 2 rozporządzenia [rozporządzenie horyzontalne] i bez uszczerbku dla jego art. 52 ust. 3 mogą one również zawierać:

- a) uzasadnienie wszelkich różnic między zrealizowaną kwotą jednostkową a odpowiadającą jej planowaną kwotą jednostkową, o której mowa w art. 99 lit. g) niniejszego rozporządzenia, lub – w stosownych przypadkach – kwotą po zastosowaniu maksymalnej wartości jej odchylenia, o którym mowa w tej samej literze, lub
- b) w przypadku gdy państwo członkowskie postanowi skorzystać z możliwości przewidzianej w ust. 4a akapit trzeci – uzasadnienie wszelkich różnic między zrealizowaną kwotą jednostkową, a odpowiadającą jej średnią kwotą jednostkową dla wybranych operacji oraz – o ile są podane – dodatkowymi danymi ilościowymi dotyczącymi sfinansowanych operacji.

Do celów art. 38 ust. 2 rozporządzenia [rozporządzenie horyzontalne] podaje się uzasadnienie, w przypadku gdy zrealizowana kwota jednostkowa przekracza planowaną lub średnią kwotę jednostkową o ponad 50%.

6. W przypadku instrumentów finansowych oprócz danych przedstawianych na podstawie ust. 4 należy przedstawić informacje dotyczące:

- a) wydatków kwalifikowalnych z podziałem na rodzaj produktu finansowego;

- b) kwot kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie, zadeklarowanych jako wydatki kwalifikowalne;
- c) kwot zaangażowanych zasobów prywatnych i publicznych, uzupełniających zasoby pochodzące z EFRROW, z podziałem na rodzaj produktów finansowych;
- d) odsetek oraz innych zysków generowanych przez wsparcie w ramach EFRROW na instrumenty finansowe, o których mowa w art. 54 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], oraz zasobów zwróconych bezpośrednio przypisanych wsparciu w ramach EFRROW, o których mowa w art. 56 tego rozporządzenia; [...]
- e) całkowitej wartości pożyczek, inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych na rzecz odbiorców końcowych, które były gwarantowane zasobami planu strategicznego WPR i które zostały faktycznie wypłacone odbiorcom końcowym.**

W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się zastosować ust. 4a akapit trzeci w odniesieniu do instrumentów finansowych, średnia kwota jednostkowa, o której mowa w tym akapicie, odnosi się do średniej kwoty jednostkowej wsparcia przyznanego w danym roku budżetowym odbiorcom końcowym w ramach instrumentów finansowych.

7. [...]

8. [...]

[...]

9. [...]
10. Roczne sprawozdania z realizacji celów, jak również ich streszczenia dla obywateli, podaje się do wiadomości publicznej.

10a. Bez uszczerbku dla procedur w zakresie rocznego rozliczania przewidzianych w rozporządzeniu horyzontalnym Komisja może przedstawić uwagi na temat dopuszczalnych rocznych sprawozdań z realizacji celów, w ciągu miesiąca od ich przedłożenia. Jeżeli Komisja nie przekaże uwag w tym terminie, sprawozdania uznaje się za przyjęte. Odpowiednio stosuje się art. 108 dotyczący obliczania nieprzekraczalnych terminów działań Komisji.*

11. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające przepisy dotyczące sposobu prezentacji treści rocznych sprawozdań z realizacji celów. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 121a

Dwuletni przegląd realizacji celów

- 1. Komisja dokonuje dwuletniego przeglądu realizacji celów na podstawie informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów.**

* Ten ustęp w przeważającym stopniu jest oparty na ust. 8 we wniosku Komisji.

2. W przypadku gdy zgłoszona wartość jednego lub większej liczby wskaźników rezultatu jest niższa o ponad 45 % od wartości odpowiedniego celu pośredniego dla roku budżetowego 202{3}, o 40% dla roku budżetowego 202{5} i o 35% dla roku budżetowego 202{7}, państwa członkowskie przedstawiają uzasadnienie tej rozbieżności.
W następstwie oceny przedstawionych uzasadnień Komisja może w razie konieczności zwrócić się do państwa członkowskiego o przedłożenie planu działania zgodnie z art. 39 ust. 1 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], opisującego przewidziane działania naprawcze i ich przewidywane ramy czasowe.

Artykuł 122

Coroczne spotkania w sprawie przeglądu

1. Każdego roku, nie wcześniej niż dwa miesiące od przedłożenia rocznego sprawozdania z realizacji celów, organizowane jest [...] coroczne spotkanie Komisji z każdym z państw członkowskich w sprawie przeglądu, pod przewodnictwem wspólnym lub samej Komisji.
2. Coroczne spotkanie w sprawie przeglądu służy przeanalizowaniu realizacji celów[...] **planu strategicznego WPR**, w tym postępów w realizacji wyznaczonych wartości docelowych, wszelkich kwestii wpływających na realizację celów oraz przeszłych lub przyszłych działań podejmowanych w celu ich uwzględnienia.

ROZDZIAŁ III

SYSTEM ZACHĘT DO REALIZACJI CELÓW ŚRODOWISKOWYCH I KLIMATYCZNYCH

§[...] * [...]

[...]

Artykuł 124

[...]

[...]

*

Art. 123 i 124 zawierają elementy, które zostały umieszczone w nawiasach przez prezydencję. Elementy te nie są jednak częścią najnowszej wersji pakietu negocjacyjnego dotyczącego WRF. Prezydencja proponuje, by je skreślić, pod warunkiem że artykuły te nadal nie będą częścią pakietu negocjacyjnego.

[...]

[...]1

ROZDZIAŁ IV

EWALUACJA PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 125

Ewaluacje ex ante

1. Państwa członkowskie przeprowadzają ewaluacje *ex ante* w celu poprawy jakości projektowania swych planów strategicznych WPR.
2. Ewaluacja *ex ante* pozostaje w gestii organów odpowiedzialnych za przygotowanie planów strategicznych WPR.
3. W ewaluacjach *ex ante* ocenia się:
 - a) wkład planu strategicznego WPR w realizację celów szczegółowych WPR, przy uwzględnieniu potrzeb krajowych i regionalnych oraz potencjału rozwoju, jak również doświadczeń zdobytych podczas wdrażania WPR w poprzednich okresach programowania;
 - b) spójność wewnętrzną proponowanego planu strategicznego WPR i jego związek z innymi istotnymi instrumentami;
 - c) spójność przydziału zasobów budżetowych z celami szczegółowymi planu strategicznego WPR;
 - d) sposób, w jaki oczekiwane produkty przyczynią się do osiągnięcia rezultatów;
 - e) to, czy określone ilościowo wartości docelowe rezultatów **oraz celów pośrednich** są **odpowiednie i** realistyczne, biorąc pod uwagę wartość przewidywanego wsparcia w ramach EFRG i EFRROW;
 - f) [...]

g) [...]

h) [...]

i) [...]

j) **w stosownych przypadkach** uzasadnienie wykorzystania instrumentów finansowych finansowanych w ramach EFRROW.

4. Ewaluacje *ex ante* [...] **moga** obejmować wymogi dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określone w dyrektywie 2001/42/WE, z uwzględnieniem potrzeb dotyczących łagodzenia zmiany klimatu.

Artykuł 126

Ewaluacja planów strategicznych WPR w okresie realizacji i ex post

1. Państwa członkowskie przeprowadzają ewaluacje planów strategicznych WPR w celu poprawy jakości na etapie ich opracowywania i realizacji [...] . [...] **Państwa członkowskie** oceniają skuteczność, wydajność, znaczenie, spójność, unijną wartość dodaną i oddziaływanie swoich **planów strategicznych WPR** w odniesieniu do ich wkładu w realizację celów ogólnych WPR i **tych** celów szczegółowych określonych w art. 5 i art. 6 [...], **które objęte są danym planem strategicznym WPR. Ogólny wpływ danego planu strategicznego WPR oceniany jest wyłącznie w ramach ewaluacji ex post.**
2. Państwa członkowskie powierzają przeprowadzenie ewaluacji funkcjonalnie niezależnym ekspertom.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby istniały procedury generowania i gromadzenia danych niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji.
4. [...]

5. Państwa członkowskie sporządzają plan ewaluacji, zawierający informacje na temat działań ewaluacyjnych planowanych podczas okresu realizacji.
6. Państwa członkowskie przedstawiają plan ewaluacji komitetowi monitorującemu nie później niż rok po przyjęciu planu strategicznego WPR.
7. Instytucja zarządzająca odpowiada za przeprowadzenie kompleksowej ewaluacji **ex post** planu strategicznego WPR do dnia 31 [...] **grudnia** 2031 r.
8. Państwa członkowskie podają wszystkie ewaluacje do wiadomości publicznej.

ROZDZIAŁ V

OCENA REALIZACJI CELÓW PRZEZ KOMISJĘ

Artykuł 127

Ocena realizacji celów i ewaluacja

1. Komisja ustanawia wieloletni plan ewaluacji WPR i jest odpowiedzialna za jego realizację.
Ewaluacja ta obejmuje również środki na mocy rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
2. Do **{2024 r.}** Komisja przeprowadza ocenę śródkresową, by ocenić skuteczność, wydajność, znaczenie, spójność i unijną wartość dodaną EFRG i EFRROW, z uwzględnieniem wskaźników określonych w załączniku I. Komisja może wykorzystywać wszystkie dostępne już istotne informacje zgodnie z art. [...] 128 [...] **rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.**
3. Komisja przeprowadza ewaluację *ex post* skuteczności, wydajności, znaczenia, spójności i unijnej wartości dodanej EFRG i EFRROW.
4. Na podstawie informacji faktycznych zawartych w ewaluacjach WPR, w tym w ewaluacjach planów strategicznych WPR, a także na podstawie innych właściwych źródeł informacji, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie **do dnia 30 czerwca 2026 r.** [...] **sprawozdanie w sprawie oceny śródkresowej,** zawierające pierwsze rezultaty w zakresie realizacji celów WPR. Drugie sprawozdanie obejmujące ocenę realizacji celów WPR należy przedstawić do dnia 31 grudnia [...] **2032 r.**

Artykuł 128

Sprawozdawczość przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników

Zgodnie z wymogami dotyczącymi sprawozdawczości na podstawie art. [...] **41 ust. 3 lit. h) ppkt (iii) [...] rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046** Komisja – przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników określonych w załączniku XII **do niniejszego rozporządzenia** – przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje na temat realizacji celów, o których to informacjach mowa we wspomnianym artykule.

Artykuł 129

Przepisy ogólne

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji [...] **dostępne** informacje [...] **konieczne do umożliwienia** jej prowadzenia monitorowania i ewaluacji WPR, o **czym mowa w art. 127**.
2. Dane niezbędne do obliczenia wskaźników kontekstowych i wskaźników oddziaływania muszą być pozyskiwane przede wszystkim ze sprawdzonych źródeł danych, takich jak sieć danych rachunkowych gospodarstw rolnych i Eurostat **lub za pośrednictwem porozumień z dostawcami danych, takimi jak Wspólne Centrum Badawcze i Europejska Agencja Środowiska**. [...] ¹⁹ [...]

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

3. Do celów statystycznych należy w jak największym stopniu wykorzystywać dane z rejestrów administracyjnych, **takich jak zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK), system identyfikacji działek rolnych (LPIS), rejestr zwierząt i rejestr winnic**, we współpracy z urzędami statystycznymi państw członkowskich oraz z Eurostatem.
4. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące informacji, jakie mają być przesyłane przez państwa członkowskie, uwzględniając potrzebę unikania niepotrzebnych obciążeń administracyjnych, a także przepisy dotyczące zapotrzebowania na dane oraz przepisy dotyczące synergii między potencjalnymi źródłami danych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

TYTUŁ VIII

PRZEPISY DOTYCZĄCE KONKURENCJI

Artykuł 130

Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

W przypadku gdy wsparcie udzielane na mocy tytułu III niniejszego rozporządzenia przeznaczone jest na formy współpracy między przedsiębiorstwami, wsparcia tego można udzielić jedynie na takie formy współpracy, które są zgodne z przepisami dotyczącymi konkurencji mającymi zastosowanie na podstawie art. 206–**210** rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 131

Pomoc państwa

1. O ile przepisy niniejszego tytułu nie stanowią inaczej, do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie art. 107, 108 i 109 TFUE.
2. Art. 107, 108 i 109 TFUE nie mają zastosowania do [...] **wsparcia udzielanego** przez państwa członkowskie na podstawie niniejszego rozporządzenia i zgodnie z nim ani do dodatkowego finansowania krajowego, o którym mowa w art. 132 niniejszego rozporządzenia, jeśli wchodzą one w zakres stosowania art. 42 TFUE.
3. [...]

Artykuł 132

Dodatkowe finansowanie krajowe

[...] **Wsparcie udzielane** przez państwo członkowskie w związku z operacjami wchodzącymi w zakres stosowania art. 42 TFUE, które [...] **ma** na celu zapewnienie dodatkowego finansowania interwencji związanych z **rozwojem obszarów wiejskich**, na które w dowolnym momencie w okresie realizacji planu strategicznego WPR przyznawane jest wsparcie unijne, może być przyznane, wyłącznie jeśli [...] **jest zgodne** z niniejszym rozporządzeniem [...] i **zostało** wyszczególnione w załączniku V do planu strategicznego WPR [...] zatwierdzonego przez Komisję.

Artykuł 132a

Przejściowe wsparcie krajowe

Państwa członkowskie mogą nadal przyznawać przejściowe wsparcie krajowe zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, by umożliwić stopniowe wygaszanie tych płatności o 10 punktów procentowych rocznie począwszy od 202x r., od poziomu 40% płatności w każdej z sektorowych pul środków finansowych zatwierdzonych przez Komisję w 2013 r. zgodnie z art. 132 ust. 7 lub art. 133a ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

Artykuł 133

Krajowe środki polityki budżetowej

Art. 107, 108 i 109 TFUE nie mają zastosowania do krajowych środków polityki budżetowej, za pomocą których państwa członkowskie wprowadzają odstępstwo od ogólnych przepisów podatkowych, umożliwiając obliczanie stosowanej w odniesieniu do rolników podstawy podatku dochodowego przy zastosowaniu okresu wieloletniego, z **myślą o wyrównaniu bazy podatkowej przez okres kilku lat.**

TYTUŁ IX

PRZEPISY OGÓLNE I KOŃCOWE

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 134

Środki służące rozwiązywaniu szczególnych problemów

1. W celu rozwiązywania szczególnych problemów Komisja przyjmuje akty wykonawcze niezbędne i uzasadnione w sytuacji nadzwyczajnej. Takie akty wykonawcze mogą stanowić odstępstwo od przepisów niniejszego rozporządzenia w takim zakresie i przez taki okres, jakie są absolutnie niezbędne. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.
2. W należycie uzasadnionych, niecierpiących zwłoki przypadkach oraz w celu rozwiązania takich szczególnych problemów, o jakich mowa w ust. 1, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości [...] **planu strategicznego WPR** w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 139 ust. 3.
3. Środki przyjęte na podstawie ust. 1 lub 2 pozostają w mocy przez okres nieprzekraczający dwunastu miesięcy. Jeśli po tym okresie szczególne problemy, o których mowa w tych ustępach, utrzymują się, Komisja może przedłożyć odpowiednie wnioski ustawodawcze, aby ustanowić trwałe rozwiązanie.
4. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o wszelkich środkach przyjętych na podstawie ust. 1 lub 2 w terminie dwóch dni roboczych od ich przyjęcia.

Artykuł 135

Stosowanie w przypadku regionów najbardziej oddalonych oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego

1. **Tytuł III rozdział II nie ma zastosowania do regionów najbardziej oddalonych.**
2. W odniesieniu do płatności bezpośrednich przyznawanych w regionach najbardziej oddalonych Unii zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 **oraz na mniejszych wyspach Morza Egejskiego zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013** zastosowanie mają art. 3 lit. a) i b), art. 4 ust. 1 lit. a), b) i d) **oraz lit. c) zdanie drugie**, tytuł III rozdział I sekcja 2, oraz tytuł IX niniejszego rozporządzenia. Art. 4 ust. 1 lit. a), b) i d) i tytuł III rozdział I sekcja 2 stosuje się bez żadnych zobowiązań związanych z planem strategicznym WPR.
3. [...]

ROZDZIAŁ II

SYSTEM INFORMACYJNY I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Artykuł 136

Wymiana informacji i dokumentów

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, ustanawia system informacyjny umożliwiający bezpieczną wymianę między Komisją a każdym z państw członkowskich danych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
2. Komisja zapewnia, aby istniał odpowiedni bezpieczny system elektroniczny, w którym można rejestrować i utrzymywać najważniejsze informacje oraz sprawozdania dotyczące monitorowania i ewaluacji, oraz zarządzać nimi.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające przepisy dotyczące funkcjonowania systemu, o którym mowa w ust. 1. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 137

Przetwarzanie i ochrona danych osobowych

1. Nie naruszając przepisów art. [96, 97 i 98] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe w celu realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.

2. W przypadku przetwarzania danych osobowych do celów monitorowania i ewaluacji na mocy tytułu VII przy wykorzystaniu bezpiecznego systemu elektronicznego, o którym mowa w art. 136, dane muszą zostać zanonimizowane i muszą być przetwarzane jedynie w formie zagregowanej.
3. Dane osobowe są przetwarzane zgodnie z przepisami rozporządzeń (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679. W szczególności danych tych nie można przechowywać w formie, która pozwala na zidentyfikowanie osób, których dotyczą dane, przez czas dłuższy, niż jest to konieczne do celów, dla których dane te były gromadzone lub dla których są one dalej przetwarzane, z uwzględnieniem minimalnych okresów zatrzymywania określonych w mającym zastosowanie prawie krajowym i prawie unijnym.
4. Państwa członkowskie informują osoby, których dotyczą dane, że ich dane osobowe mogą być przetwarzane przez podmioty krajowe i unijne zgodnie z ust. 1 i że w tym zakresie osobom tym przysługują prawa do ochrony danych osobowych przewidziane w rozporządzeniach (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679.

ROZDZIAŁ III

PRZEKAZANIE UPRAWNIEŃ I PRZEPISY WYKONAWCZE

Artykuł 138

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 4, 7, 12, [...] 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** i 141, powierza się Komisji na okres siedmiu lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem tego siedmioletniego okresu. Przekazanie uprawnień jest automatycznie przedłużane na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 4, 7, 12, [...] 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** i 141, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 4, 7, 12, [...] 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** i 141 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub jeśli, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 139
Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet zwany „Komitetem ds. Wspólnej Polityki Rolnej”. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku aktów, o których mowa w [art. 15 ust. 4, art. 23, 105, 120, art. 121 ust. 11, art. 129 ust. 4 i art. 134 ust. 1], gdy komitet nie wyda opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i zastosowanie ma art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 140

Uchylenia

1. Rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie do operacji realizowanych zgodnie z programami rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzonymi przez Komisję na podstawie tego rozporządzenia przed dniem 1 stycznia 2021 r.

Art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i załącznik III do tego rozporządzenia stosuje się nadal w odniesieniu do wyznaczania obszarów z ograniczeniami naturalnymi i innymi szczególnymi ograniczeniami. Odniesienia do programów rozwoju obszarów wiejskich należy rozumieć jako odniesienia do planów strategicznych WPR.

2. Rozporządzenie (UE) nr 1307/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie do wniosków o przyznanie pomocy odnoszących się do lat składania wniosków rozpoczynających się przed dniem 1 stycznia 2021 r.

W odniesieniu do Chorwacji art. 17 i 19 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 [...] mają zastosowanie do dnia 31 grudnia 2021 r. [...]

Artykuł 141
Środki przejściowe

Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o środki mające na celu ochronę wszystkich nabytych praw i uzasadnionych oczekiwań beneficjentów w zakresie niezbędnym do przejścia od uregulowań przewidzianych w rozporządzeniach (UE) nr 1305/2013, [...] (UE) nr 1307/2013 i **(UE) nr 1308/2013** do uregulowań ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. W tych przepisach przejściowych w szczególności ustanawia się warunki, na jakich wsparcie zatwierdzone przez Komisję na mocy rozporządzeń (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1308/2013 może być włączone we wsparcie przewidziane na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym przeznaczone na pomoc techniczną i na ewaluację *ex post*.

Artykuł 142
Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący
